

Den første gang

Henrik Nissen

Den første gang
Erindringer og det der ligner

En mand blev født, voksede op, og nu sidder han og husker.
Klart og uklart.

*I remember things that happened sixty years ago, but if you ask me
where I left my car keys five minutes ago, that's sometimes a prob-
lem. Lou Thesz*

Indhold

1959-1966	Fødsel indtil skole	s. 5
1966-1973	Skole indtil realen	s. 33
1973-1975	Realen , knallert, band	s. 88
1975-1979	Gymnasie og rodløshed	s. 124
1979-1985	HF og seminarium	s. 133
1985-1990	Uddannet	s. 146
1990-2021	Fastansættelse, op- og nedture	s. 152
2021-	så hvad nu...	s. 161

1959-1966

Verden

Første gang jeg så en verden i lys var på Brørup sygehus. Det var en torsdag, d. 12. februar 1959. Jeg husker det ikke så godt, men har fået at vide, at jeg skreg, vejede 4,1 kg og var 54 cm lang.

Min morbror, onkel Lennart, påstod til sin død, at hans blod svømmede i mine årer, eftersom han gav sin søster blod, da hun skulle føde - det var ved kejsersnit. Det var også derfor, at jeg var så klog, påstod han. Man kan faktisk se på fotos fra lige efter fødslen, at han muligvis havde ret. Min far syntes, at mit skrig kunne minde om en forkølet tenors, så jeg ville nok blive operasanger.

Da min mor og jeg kom hjem til lejligheden skråt over for skolen, havde jeg allerede opnået et tilnavn: Eisenhower - nok på grund af hårpragten.

Kirke

Første gang, jeg var i kirke, var jeg nok ikke mere end et par år.

Præsten hed Bjerno, han havde et godt organ, sagde min mormor. Hun mente stemme. Jeg var vist vildt betaget af orglet og sangen. I dag er jeg for kritisk, der er simpelthen så

mange organister, der ikke kan spille eller vælge de rigtige salmer. Måske er det præsten, der vælger.

Og dengang kunne man godt sidde stille, selvom det var hårdt, men når man sad mellem mor og far, følte man sig tryk og overvældet. Og de sang begge to med, for de kendte alle sangene. Måske bevægede jeg munden, så det så ud, som om jeg sang. Måske fik jeg en salmebog at kigge i.

Det var imponerende, at han, der talte til alle, stod i noget flot tøj, og at han også stod oppe på prædikestolen og så ned på os. Jeg tror, hvis jeg kender mig selv ret, at jeg spurgte hvorfor, men blev tysset på. Dengang tav man, hvis man blev tysset på.

Jeg tror, at min mormor var lidt forelsket i Bjerno. Der var sådan lidt patriark over ham – et ordentligt mandfolk. Hun var også vild med biskoppen, som hun påstod jeg var opkaldt efter. Min mor og far påstod noget andet.

I det hele taget har jeg altid elsket kirkerummet, selv om jeg ikke tror på nogen gud. Jeg er stadig medlem af folkekirken.

Når jeg så endelig er der, de få gange, der forventes af mig, dåb, bryllup, begravelse og lignende, græder jeg.

Jeg er socialist og græder i kirken. Visse salmer kan jeg ikke synge ordentligt af den grund.

Måske er der meget kærlighed forbundet med det. Næstekærlighed måske - det må man da håbe.

Brok

Den første gang jeg kom på sygehus var som meget lille, men jeg husker det tydeligt. Jeg var blevet opereret for brok og skulle overnatte i laaaaang tid på Ribe Sygehus. Vi lå i senge med meget høje gærder, som vi ikke kunne kravle over. Spærret inde som dyr led vi af store savn efter vores mødre. Jeg var desperat og græd hele natten. Døren var lukket ind til vores stue, så vores gråd ikke skulle forstyrre. Til sidst blev det for meget for sygeplejerskerne, som ellers havde både skældt ud og truet, og jeg og en mere blev kørt ud i hvert vores toiletrum. Der kunne vi så skribe færdigt. I dag kommer opererede børn nok hurtigere hjem til deres mor, hvis hun da ikke overnatter sammen med barnet. Så slipper sygehuset også for alt det skrigeri.

Kysset

Første gang, jeg kyssede en pige, var som helt bitte, et par år gammel. Hun boede næsten lige overfor. Jeg sad i et badekar, med tøj på, sammen med vores næsten genbopige, som var cirka tre år ældre – også hun havde tøj på. Vi legede, at vi var ude at sejle. Hendes mor fotograferede os, og så

kyssede pigen mig, mindes jeg. Jeg tror ikke, jeg kunne finde på/ud af at tage det første skridt dengang. Der er et foto af os et sted, men fotoalbummet er gået tabt – så der er ingen beviser. Nå, men vi kyssede altså, og jeg udnævnte os til kærestefolk, men jeg sagde det ikke til nogen – heller ikke til hende. Og jeg kan ikke huske, hvad det smagte af...

Men min første rigtige kæreste boede lige nedenunder. Vi legede sammen næsten hver dag, og hun bestemte hvad. Det er sådan et forhold skal være i den alder.

Jul i Sønderjylland

Første gang og anden gang og tredje og fjerde gang, jeg holdt jul, kan jeg ikke huske forskel på. Men jeg ved, at vi har holdt det hos andre i vores familie. Den ene gang var hos min bedstemor (farmor) i Ellum mellem Bredebro, Løgumkloster, lidt nord for Tønder. Vi var mange rundt om bordet i de to stuer, dagli' dørn's og fiin dørn's. For enden med ryggen ud mod haven sad min bedstefar (farfar). Ved siden af ham min bedstemor og min mor – de skulle jo holde gang i køkken og servering. To pladser længere til venstre set fra døren sad jeg og min far. Lige over for fætter Anders.

Anders er næsten voksen, jeg er vel to eller tre. Han sidder og siger sjove ting både til mig og de andre. Hans far, onkel Nis (farbror), som er den ældste af min fars søskende,

er lige så sjov, og han griner altid af sine sjove bemærkninger og historier. De voksne holder også sjov med hinanden, helst fortæller de om tossede ting, de lavede som børn. De 'skran-ner', som det hedder på sønderjysk. Når de skranner ekstra højt, gør de det op imod loftet, lige som når en hund eller ulv gør eller hyler mod månen. Det er vigtigt, at man griner, så loftet løfter sig. Og det gør de gerne i Ellum. I Sønderjylland.

Min onkel Tonne (Thomas) sidder der også, han er ungkarl og bor hjemme. Han arbejder ude i mosen ved Æ Damhus, den 'fædrene gård', hvor der er vandhuller, man kan skøjte på – hvis man tør. En af de tossede fortællinger derudefra er om min onkel Axel, som en gang faldt igennem isen, og, efter at være kommet op igen, udbrød: "No må æ heller' kom' hjem, inden æ tuberkler, de komme." Tonne vasker sig i bryggerset, hvor der også er adgang til dasset, to huller i et bræt. Der er koldt, fordi der ikke bliver fyret, og så stinker det vel heller ikke så meget – tror jeg. Når der er julemiddag, bliver dasset flittigt benyttet. Og man vænner sig til hørmen. Men det må også være koldt at vaske sig derude i bryggerset.

Vi har fået en stor 'unnen' (middag) der ved na'etid (nadvetid), der er frikadeller og medister (hjemmelavet) og enten and, gås eller vildt af en slags, måske hare. Og så er der

rødkål, sønderjysk hvidkål, surt og sødt – og kartofler en masse. Og masser af dejlig sovs.

Min mor har fortalt, at den første gang, hun kunne få mig til at spise sovs, da var det haresovs. Men det er også den kraftigste sovs, der findes. Fantastisk. Min bedstemor og alle de andre sønderjyske koner var sovsemestre og al-andenmad-mestre. Og jeg elskede, dengang som nu, god mad.

Nå, fætter Anders tager en stor portion risalamande og bekendtgør højt, at vi andre ikke behøver at tage noget, fordi han allerede har taget mandlen. Jeg synes, det er usselt sagt og mærker et sting af misundelse, måske triller en lille tåre, fordi man vil jo så gerne vinde mandelgaven. Min mor trøster mig med, at det bare er for sjov, det han siger.

Efter at vi alle har spist næsten tre skålfulde, og vi ser rundt for at se, hvem der har mandlen, klarer Anders' ansigt op i et smil, og han lader mandlen komme til syne mellem sine blottede tænder. Og så skranner alle de voksne og siger: "Næj, veej do no va", "Næj, Anders, det ka do ett væ' bekeen" Og Anders får et lille skub af tante Ingrid. Eller måske af sin mor, tante Emilie. Den eneste, der ikke griner, er mig. Måske heller ikke min kusine Annette, men hun sidder lidt længere henne ind mod æ fin dørn, der jo også er åbnet ind til, så vi alle kan være der.

Anders pakker stille og roligt med overlegen vindergrimmese sin gave op. Den er på størrelse med en pakke Tordenskjold tændstikker, ca. 8 x 6 x 6 cm. Jeg er ude af mit skind af bare nysgerrighed. Til sidst åbner han den fine kartonæske, hvori legetøjet ligger: en figur af plastic, som står på en skammel, man kan trykke under ned, så figuren bevæger sig og faktisk kan falde helt sammen. Slipper man så trykket, siger det pop, og figuren står ret op igen. Jeg er flad af grin de mange første gange, han demonstrerer legetøjet. Derefter går figuren rundt, så alle andre ved bordet kan prøve, kommentere den og grine og sende den videre. Måske var det en ko eller et andet dyr. Måske var det et menneske.

Siden leger Annette og jeg *usynlige* under bordet mellem de andres ben og fødder. Det er en leg, vi ynder. Tror, fætter Henning, Annettes storebror, er for stor. Så kunne vi også se forskel på han- og hunkønstøj og -ben. Og på skoene. Af og til titter en tante ned under dugen og siger: "Va' æ'et da deer neej'? Næjj, er'et dæ, bette Hendrik!" Og så blev man kildet lidt.

Vi, som boede langt væk, skulle sove i gæsteværelset oppe på loftet. Inden vi kom i seng, havde min bedstemor lunet sengetøj og halmmadrasser med en varmedunk i hver

side. På loftet var der et loftsrums og et værelse i hver ende. Midt mellem var der et mindre værelse, som var Tonnes.

Dengang, dernede i Sønderjylland, var man højt elsket, men fattede det nok ikke så dybt og skænkede det ikke mange tanker – sådan var det jo. Vi børn legede, spiste, legede, spiste og sov. Og var trygge.

Jeg ved ikke, om Tonne følte kærligheden. Men han var den rareste af alle. Tonne havde to store interesser: Flyvemaskiner og skak. Vi arvede Salmonsens Konversationsleksikon fra mine bedsteforældre, og bindet med F var i den grad blevet læst og slidt. Alle mænd i familien kunne spille skak, men han var *champ*. Hverken min far eller bedstefar havde en chance.

Hedeviger

Den første gang jeg fik fastelavnsboller à la bedstemor i Ellum var det hedeviger. Her burde beretningen fortælle sig selv i læseren fantasi. Alene 'fyldet'...

Men, nej, jeg har så megen lyst til at fremhæve denne fantastiske spise, at læseren får en chance for at fordømme eller bære over med eller i det yderste og mest utænkelige: at acceptere for slet ikke at sige elske disse boller. De første par gange havde jeg fået tilladelse til at lægge

sukatstykkerne over til min mor, mens de andre voksne så smilende til og jeg følte mig lidt flov.

Sukat! Sukat! Sukat!

Fantastisk dej, butterdej, 9 lag af dej og smør, timers forberedelse.

Sukat, sukat, sukat!

Min bedstemors gammeldags komfur med ringe, ovn i støbegods. Man varmer hele molevitten op til et par hundrede grader – cirka. Tiden, indtil komfuret er varmt, bruger man til at lave dej og deslige. Bagetiden er minimal i forhold til det store forarbejde. Tænk jer tilbage til en tid uden køleskabe og kumrefrysere. Det man havde var et nordvendt viktualierum. I bedste fald om vinteren ned til 5 grader, til fastelavn ca. det samme. Mange steder havde man dog frysehuse i en slags forening. Men ikke køleskabe.

Hedeviger fik man også på andre tidspunkter, men især til fastelavn. Vi havde derhjemme fået fastelavnsboller bagt på smørdej med hvid eller brun glasur – måske gul. Men ikke med ...

Sukat, sukat, sukat!

Rosiner var en formildende tilsætning – alligevel...

Hvis man smagte et stykke sukat i sig selv, kunne det vel gå an som en slags slik. Ligesom rosiner. Blandet sammen i en pærevælling ødelagde det alt. Og i selve den

sønderjyske udgave af butterdej, sikken et 'morads'. Jeg forstår stadigvæk ikke ideen. Al anden sønderjysk mad og bagværk har jeg nydt gennem hele min opvækst, men

Hedeviger og sukat, sukat, sukat er en kæmpe misforståelse.

Andre kager, især visse småkager er med korender – lettere at forstå ... Korender og rosiner er fint nok...

Men sukat!!!

Hundefrygt

Den første gang jeg var rigtig bange for en hund var i Ellum, byen hvor flere fra min familie boede/bor. Jeg var vel tre-fire år gammel.

Min bedstefar og bedstemor, onkel Tonne, 'Tante', Marie Hattesen (?), bedstemors søster, faster Gunde og onkel Niels, fætter Jørgen, kusine Ulla og kusine Gurli boede i Ellum. Deres storesøster, min kusine Marry boede dengang med sin mand, Aage, og deres piger, Bente og Conny i Arnum, hvor jeg faktisk mange år senere blev ansat som lærer. Lidt udenfor på Ellum Mark i Æ Damhus boede onkel Nis og tante Emilie, fætter Anders, kusine Ninna, onkel Peter og tante Lisbeth, fætter Egon, fætter Karl Aage og kusine Yrsa. I Brede(bro) boede onkel Axel og tante Thea, kusine Marga, kusine Ulla, fætter John (udtalt Jon) og fætter Verner. I

Løgumkloster, som naboer til Klosterkirken, var der onkel Hans og tante Ingrid, fætter Anders, fætter Simon, fætter Henning og kusine Annette. Så, helt nede i Nolde, godt hundrede meter fra grænsen boede onkel Hans og faster Anne og deres fire piger, vores kusiner, Sylvia, Lilian, Myrna og Yvonne. Onkel Nis var den ældste søn og havde 'den fædrene gård', Æ Damhus, som hans søn, vores fætter, Anders har i dag.

Når man kom ind ad portdøren til Æ Damhus mellem hestestald og stuehus, blev man hilst velkommen med en høj, dyb gøen af en stor korthåret hønsehund (en braque?), som stod oppe på loftet over hestestalden til venstre. De første par gange blev jeg godt nok forskrækket. Så kom man ind i bryggerset og videre ind i det store køkken med den gammeltdags kogeø, et kæmpe komfur med ringe under gryderne og låger til brændslet. Derfra var indgangen til dagligstuen og den fine stue. Jeg mindes også en engelsk setter, som havde lov til at gå frit rundt - måske fordi den var mildere mod børn og andre skabninger.

Det store trækplaster, som stod i den fine stue, var en stortrappe, en kæmpe slags gåselignende vadefugl, hvis lige jeg aldrig har set andre steder. Hannen kan veje op til 19-20 kg. Den har ifølge google et vingefang på op til 240 cm. og var vel lige så høj som mig dengang. Jeg ved ikke, hvor den

blev skudt (Polen? Eller måske på et træk nordpå/-fra?), men ingen tvivl om, at den var onkel Nis' stolteste trofæ. Der hang også et kæmpe gevir fra en kronhjort (?), men dem var der trods alt flere af i Sønderjylland.

Nå, jeg kunne blive ved med at skrive om Ellum og Æ Damhus. Jeg var på ferie dernede flere gange og boede oftest hos bedstefar og bedstemor, de hed Anders og Vilhelmine.

Når mælken var ved at slippe op, skulle der hentes en ny omgang på en gård ca. hundrede meter væk. En grusvej førte gennem en mængde træer, en skov for mig, ned til gården, som havde en hund af samme slags som min onkel Nis'. Heldigvis stod den lænket, men det gjorde den jo ikke rarere.

Den gøede så kraftigt og fjendtligt, at jeg ikke turde gå længere end til gårdspladsen, og de første par gange måtte jeg få byttet mælkespandene, den tomme med en fyldt, ved gårdspladsens begyndelse.

Efter at konen havde introduceret mig nogle gange for hunden, turde jeg godt gå forbi og med over i mælkerummet. Men den første gang græd jeg – bange og flov.

Jeg er ellers meget glad for hunde.

Sælsyndrom

Den første gang jeg så en uden arme, men med hænder med færre end ti fingre var nok i Hejlsminde. Det har været før min lillebror blev født, så nok i '62.

Vi holdt sommerferie nogle gange i et sommerhus et eller andet sted i Jylland, mest ovre mod øst. Det år havde vi lejet et uden elektricitet med mulighed for oplysning med stearin og petroleum. Det gav en helt speciel duft, som jeg godt kunne lide. Vi sad om aftenen omkring et rundt spisebord, inden jeg skulle i seng, og mine forældre fortalte historier eller læste højt, eller vi kunne også spille kort, højst sandsynligt æsel eller sorteper. Ludo var vel en mulighed, men jeg har altid hadet det spil, medmindre man indførte, at man ikke kunne slås hjem.

Som regel var der andre børn at lege med. Og to-tre huse længere ned mod vandet boede en tysk familie. De havde også kun ét barn, en pige på min alder, det vil sige født sidst i 50'erne. Hun var rigtig sød, og selvom hun ikke kunne tale dansk, og jeg ikke tysk, var hun god og interessant at lege med. Men kaste bold til hinanden kunne vi ikke, hun ville ikke kunne gribe på grund af sine manglende arme. Men hun ville ikke særbehandles, så jeg har nok tænkt, at hun var alle tiders, fordi hun var så sej. Og sparke til en bold kunne hun da, så det prøvede vi lidt, men det skrånede for meget, og jeg skulle, syntes jeg, jo hente bolden, når den trillede ned.

Det blev vi trætte af. Så ofte sad vi og sagde ikke så meget, men havde bare hinandens selskab. Så gik vi nok ture, så langt som vi måtte.

Måske spurgte jeg hende engang, hvorfor hun ingen arme havde, for det var jo fuldstændig uforståeligt, for en dag ville hun ikke komme ud at lege, hendes mor sagde nej ved døren. Måske tog de derfra og hjem til Tyskland, før vi tog hjem. Men jeg savnede hende faktisk meget. Måske lærte jeg en smule om hensyn.

Fakta: 'Sælsyndrom' kaldte mange det på grund af børnenes manglende lemmer. Thalidomidbørn. Thalidomid, produceret i Tyskland, et stof der blev opreklameret som sovemiddel og især godt til at modvirke alle de problemer, bl.a. søvnløshed og kvalme, kvinder oplevede under graviditeten. Over 10.000 børn på verdensplan blev født med thalidomid-misdannelser. Tyskland var det første land til at bruge det. Blev først brugt i 1959 i Danmark, hvilket resulterede i 20 tilfælde af thalidomidbørn. Det bruges i dag til bl.a. kræftbehandling.

Hendes navn husker jeg ikke. Gad vide, hvor hun bor i dag? Lever hun? Nok usandsynligt?

Lillebror

Første gang jeg fik en lillebror, var det underligt. For jeg var lige kommet hjem fra en lang ferie hos min moster Gurli, kusine Jonna og onkel Ib i Krusbjerg. Og så var han der. Min mor havde født. Han var bare så kær og en rigtig skrigetrold, og så vidt jeg husker, fik også han kolik, som jeg havde haft i den alder. Han var bedre at kramme end den blødeste bamse. Ligesom jeg var han født ved kejsersnit. Jeg tror, det var lidt hårdt for min mor.

Damefrisør

Den første gang, jeg var med min mor til damefrisør, var en ud af mange meget ens oplevelser for mig.

Der lå blade, man kunne kigge i, mens man ventede. For det tog lang tid. Laaaang tid! Der var mange damefrisører i Gørding, de hed alle et eller andet med Salon. Salon Kis var en af dem. Den lå oppe midt i byen skråt over for Tatol og herrefrisør Hermansen. Han havde en sjov stemme og en slags gnækkende latter, selv om han var meget høj.

Min mor fik permanent eller blev permanentet og så helt anderledes ud bagefter, og så havde hun altid tørklæde med for at passe på sit nye hår.

Jeg gik nogle gange her til mor, mens hun sad inde under den der skærm, der larmede og varmede og jeg fik lov at prøve. Man kunne også i det kæmpe spejl blinke til hende,

der sad ved siden af. Nogle år senere fik min mor selv sådan en, så hun kunne ordne sit hår derhjemme. Sparehensyn? Måske fordi hun skulle passe hjemmet og 'kontoret', og så kunne hun jo gøre det udenfor arbejdstiden. Så kom Carmen Curlers, jo jo. Jeg kan bare ikke se min mor med sådan nogle i håret. Hun holdt sig vist til den gamle og (hvis jeg skal vurdere) mindre stressende metode. Det så faktisk lidt hyggeligt ud med den tørrekabine om hovedet, mens hun læste dameblade. Måske fik hun sig også en cigaret.

Der lå også en salon tæt på min fars smedeforretning, lige ved siden af ESSO, faktisk mellem ESSO og doktor Ravn. Og ved siden af isenkræmmeren var der også en. Jeg kan ikke komme på flere lige nu, det var dem, min mor brugte, men mon ikke der var en håndfuld udover de nævnte.

Kvinder har jo hår, og selv i dag har de fleste kvinder mere hår end mændene.

Flytning

Første gang jeg flyttede, var det også lidt underligt, for jeg var lige kommet hjem fra sygehuset. Vi var flyttet til Sønderbyen, Søndergade 33, lige ved siden af gamle fru Larsen i nummer 31 og over for genboen, der altid samlede hestepærrer op, når mælkemanden og hans hest havde været der. Hun brugte dem til sine jordbær. De fineste jordbær i

Gørding, tror jeg. Hun hed Else, mener jeg, hendes mand Anton. Ved siden af dem boede Holden Holdensen og dernæst Henrik Juncker sammen med Skind-og-ben, Hans Jensen og Jens Uldkræmmer. Om sommeren sad de på den fine trappe og drak en øl eller flere. Og hilste på forbipasserende. Det store hus var for øvrigt Gørdings gamle skole.

På den anden side af Else og Anton boede Petra og Christian, på hjørnet om til Dr. Jensens Allé.

Vores nabo til højre, nr. 35, kom til, da der blev bygget på en indtil da tom grund, et vildnis af buske, blomster, græs, træer – perfekt til at lege ‘put’ i. Eller cowboydere og indianere. De nye naboer hed Karen og Arne Bruun og var godt nok rare. En VVS-mand ved navn Tykgaard havde ejet/ejede grunden. Han ejede også markerne ude bag ved vores grund. Vi børn blev lidt kede af det, da der blev bygget, så var der en legeplads mindre. Heldigvis var der Holdensens ‘skov’ ovre bag ved Juncker og de andre.

Senere blev der bygget et hus mere bag ved Bruun’s. Ned mod markerne. Så hed husene 35a og 35b.

Der var på den ene side af Søndergade kun én række bebyggelse, så alle haver lå ud mod markerne. Man kunne bevæge sig parallelt med gaden helt oppe fra byskiltet og hen til mælkemanden og min fars smedje. Først dér kom der en tværgående gade. Og ved korsvejen var der en købmand,

Otto Sørensen, senere overtaget af Martha Richelsen, der var en gartner, Melballe, en mekaniker med benzinudsalg (ESSO) OG Odas iskiosk. Dem var der to af, der var også Getes i Nørregade. Gete solgte også pølser og slik. Der var Slik-Peter oppe midt i byen, mellem Heine og vaskeriet.

Skærmkys

Første gang, jeg kyssede på tv, var i vores stue i Søndergade. Vi kunne se Danmarks Radio og tysk ARD, det var det. Andre familier begyndte i slutningen af 60'erne at investere i dyre UHF-antenner (lignede en pil) for at se tysk 2 og 3. Vi var nogle, der ofte tog på besøg hos disse UHF-venner. OG lærte at forstå og synge på tysk.

Hver aften – efter en hel dag med prøvebillede – tonede ved 18-tiden en 'dame' frem på sort-hvid-skærmen og var ufattelig sød. Jeg blev så forelsket i dem allesammen. Måske havde jeg fundet ud af, at man så skulle kysse (det hjertet var fuld af, skulle ud via læberne). Skærmen blev klistret lidt til. Min mor sagde vist nok 'altså...' og lod mig gøre det – et led i min opdragelse.

Min evne til at kysse voksne kvinder startede altså dengang – forfinedes op gennem tiden – da speakerkvinderne var hele Danmarks yndlingskvinder.

Kommenost

Første gang, jeg smagte kommenost med kaffe til, var nok i 1963. Min far havde en medarbejder (svend, lærling e.l.), Thomas, fra en klynge af huse og gårde mellem Gørding og Jernved, Dybmose [’dymmos], som lod mig få en lille mad fra sin madpakke og en slurk kaffe. Den smag har jeg aldrig glemt og nyder lykkeligt sammensætningen den dag i dag. Det var hyggeligt at snakke med Thomas i hans pauser. Indimellem var han også min barnepige. Min fars første fastansatte, tror jeg. Så ham tænker jeg på, hver gang kommenost er på rugbrødet. Han må vel være knap 80 i dag. Smag vækker minder.

Penge

Første gang, jeg stjal penge, var fra min fars frimærkeæske, som var en cigaræske. Det var en varm sommerdag, og jeg var tørstig. Købmand Sørensens butik lå skråt over vejen fra min fars smedje, og jeg løb derover med tyvekosterne, gik ind og hen til disken, lagde nogle enører, toører og måske et par femører; jeg ville gerne købe en Coca-Cola.

De stod begge bag disken, købmandsparret Inga og Otto, smilende til mig som altid og lod sig ikke mærke af, at betalingen nok var lidt i underkanten. Vi havde ’bog’, så de ville nok skrive det, og jeg vidste jo ikke noget om ’bogen’ – eller

måske, når jeg tænker efter, ville de simpelthen give mig den. Jeg fik colaen og nøje formaninger om at passe på trappen, der lige var blevet vasket og stadig våd. Jeg passede i min glæde ikke så meget på trappen og gled på den og smadrede flasken, som skar min pulsåre og senerne til min højre tommelfinger over.

Jeg er farveblind og troede vel, at al den væske, der plaskede på min hånd, var cola, men det gjorde da ondt, og jeg var vel også ked af, at colaen, som var købt for stjålet mønt, var gået til spilde, så jeg skreg, hylede og tudede og løb over gaden. Hen til min far, som øjeblikkelig tog action, stak sin smedetommelfinger ned i såret, stoppede dermed midlertidigt blødningen og løb med mig næsten hængende i armene hen til doktor Ravn, som bandt en gummislange om min overarm.

Gørding Lillebiler blev tilkaldt. Han, Emil, boede lige rundt om hjørnet på Møllegade. En Ford Anglia drøned et øjeblik efter til Ribe med højst 130 km/t, hvilket nok var vildt hurtigt i 1963. Jeg overlevede. Siden har jeg kun stjålet tid, blikke og enkelte hjerter. Så vidt jeg husker.

Hærværk

Den første gang, jeg smadrede vinduer med vilje, var sammen med Henrik og Michael. En af os begyndte med en sten,

og vi andre fulgte trop. Hvem kunne ramme bedst? Efter at have smadret mange af de små vinduer i det ubeboede hønsehus, fandt vi ud af, at det gik hurtigere, mere effektivt, at bruge en kæp. Hvem smadrer flest med ét slag?

Af en eller anden grund må vi være blevet brødebetyngede af ugerningen, så mine venner skyndte sig hjem. Senere, da min far kom hjem, og min mor skånsomt forklarede ham det skete, fik det selvfølgelig konsekvenser: jeg fik en smule skænd, og min far ringede til Henriks og Michaels fædre, forklarede dem situationen og fik deres bidrag til at retablere de smadrede vinduer.

Efterfølgende fik vi at vide, at vi havde baldret 120 ruder.

Dej

Den første gang, jeg så dej, var, da min mor og jeg lavede brød. Jeg fik noget af den spændende dej og lavede mit eget lille bitte franskbrød. Vi stod og hamrede løs på vores deje, mens vi talte *en to tre fire* osv.. Så lærte jeg også lige tallene. Jeg stod og kikkede ind i ovnen, mens det bagte. Brødet smagte fantastisk. Især mit.

Telefoncentral

Den første gang jeg fik lov til at bruge telefonen, skulle jeg først dreje på et håndtag og så snakke med en telefondame.

Så skulle jeg sige et nummer, så hun kunne stille mig videre til den, jeg skulle tale i telefon med. Det var sjovt.

Den første telefondame på centralen hed Ruth. Hun havde vist også boghandelen. En anden telefondame hed Else. Telefoncentralen lå i stationshuset sammen med posthuset.

Onde tunger påstod, at telefondamerne var dem, der vidste mest om alle. De kunne jo lytte med, hvis de ville.

Den første postdame, *jeg* kan huske, var iskioskejer Oda Maasbøls svigerdatter. Senere kom Astrid Laugesen til. Min mor kendte vist nok alle i hele Gørding, derfor kendte mange også mig, men hun havde jo også boet der i mange år, og hun tog mig med rundt, når der skulle købes ind, sendes pakker, uddeles fakturaer, besøges andre husmødre, eller når vi skulle besøge vores mormor, som efter min morfars død og kort tid efter min oldemors død og nedlæggelsen af Bykroen ved kirken, var flyttet til Østergaardsvej og senere til Nørregade for at ende sit otium i Østparken.

Min far kendte også mange, men havde kun få venner i byen. Han var først flyttet til Gørding fra Bredebro i starten af 50'erne. Han kendte flest gennem fodbold, skydning, diletant og selvfølgelig sin smedeforretning. Jeg kendte mange af hans kunder, mest landmænd, for jeg var tit med

på hans ture rundt til dem, når der var kludder med maskiner eller lignende. Alt i alt, tror jeg, kendte de fleste de fleste.

Men så fik vi de der drejeskivetelefoner. Først sorte i bakelit, så grå i plastic. Vores de grå havde en rød viderestillingsknap, så man også kunne tale med fra den anden telefon. Vores nummer blev 178060, efter at systemet med telefondamer ophørte. Og så skulle man lige dreje 05 først, hvis man ikke boede i samme område, som vi. 04 var Sønderjylland. 06 var Østjylland, Århus og så videre.

Siden kom jo trykknaptelenen. Vi købte et mærke, der hed Comet, grå eller brun. Solid bordmodel. En væghængt har vi aldrig haft.

De flotteste, smukkeste telefoner er de gamle.

Kloak

Første gang en anden Henrik og jeg fik skældud for at fiske efter skrubbudser i kloakken var en sommer. Han, der rensede kloakkerne, dem i vejsiderne lige ud for fortovene, hed Albert (Alfred?) Bruun og var svigersøn til vores nabo, gamle Fru Larsen. Han havde sådan en slags skovl på en lang stand, 3-4 meter lang, som kunne åbnes og lukkes.

Jeg syntes, den skovl var genial. Han åbnede den med en drejeordning oppe ved håndtaget, så skovlen havde

åbningen nedad. Når den så var kommet ned i pløret eller slammet (eller hvad man nu kan kalde det), lukkede han den om skidtet med samme drejeorden, han trak den op og tømte den over i en trillebør.

Men han ville ikke have, at to henrik'er fiskede efter tudser. Måske fordi vi sad, hvor han skulle rense. Eller også fordi han troede, at vores mødre ikke ville have det.

Jeg er faktisk lidt i tvivl, kunne man overhovedet finde tudser i de kloakker?

Legebilen

Første gang, min far byggede en bil til mig, var nok i 1964. Den var med pedaler, og hvis vi stuede os lidt sammen, kunne min lillebror også være med, da han var blevet lidt ældre; så var det blot lidt vanskeligere at træde, fordi jeg sad skævt for pedalerne. Den var lavet af jern og tynde træplader – min far var smed. Man skulle stige ned i den, der var ingen døre og efterhånden som jeg voksede, blev det sværere at få benene ned og få plads til dem, så jeg samtidigt kunne træde på pedalerne. Men mens jeg kunne, elskede jeg den. Man kunne købe færdigt producerede pedalbiler i nogle legetøjsforretninger, men det havde vi nok ikke råd til. Eller også så min far det som en udfordring selv at lave en. Ind imellem i pauserne, når der ikke var nok at lave.

Legetøj

Første gang jeg rigtig blev bidt af cowboydere og inderjanere var på en teltcampingtur, hvor min far læste op af "Nybyggerne på Flodprammen", en bog af Edward Ellis, lidt à la J.F. Cooper.

Vi lå i sovekabinen alle fire, min lillebror og jeg på luftmadrasser mellem mor og far på drømmesenge, og i lyset fra en campinglampe oplevede vi, hvor svært og farligt det var, da de hvide nybyggere skulle bosætte sig i det vilde vesten. For mig var det vel begyndelsen til en rigtig læselyst.

Det medførte, at vi, da vi var tilbage fra ferien, tog vores cowboys og indianere, som vi over nogle år havde fået i julegave, med ud i haven. Og nede i blomsterbedet mellem græsplæne og køkkenhave lavede vi et vildnis af flod og skov. Vi fremstillede hængebroer med tændstikker og murersnor. Vi tog vandslangen hen og lagde den på kanten af græsplænen og åbnede for vandet, så floden ikke tørrede ud. Vi gemte indianerne i skoven på den ene side af floden og cowboyerne på den anden. Det kom vel aldrig til rigtig kamp. Figurerne, af plastic, fem-syv centimeter høje, var sådan nogle, der kunne skilles ad, man kunne for eksempel bytte hatte, hoveder, våben og lignende. Vi fik også et fort i

træ. Et fantastisk koncept. Kun biler, Matchbox og Techno, kunne måle sig med det – nå, ja, der var også lige fodbolden.

Hvad vi havde af biler og traktorer og bondegårdsdyr og så videre, skal jeg slet ikke komme ind på. Vi manglede ikke legetøj, uanset om det gik dårligt eller ej for smedeforretningen.

Vi var nok lidt forkælede.

At kunne

Den første gang jeg kunne cykle uden hjælp var en sommerdag. På Henrik Wilkes røde børnecykel. De havde en lille bakke på deres græsplæne. Græs er godt. Så landede man blødt.

Røvfuld

Første gang jeg fik en røvfuld, havde vi spillet fodbold på en af sognets materialepladser lige i nærheden der i Søndergade. Vi blev kaldt/hentet hjem til aftensmad, og bagefter fik jeg lov til at løbe tilbage og lege indtil klokken syv. Så ville jeg blive hentet af min far. Han kom og så lidt på vores fodbold, som mest foregik ved, at vi tyrede mod de store porte til bygningen, som husede vejmaskinerne. Pløk ud. Omkring ti-tolv glade børn på en støvet jordplads, mens solen gik ned, (har det været i september?) drønedede rundt, svedte nok lidt,

så støvet havde sat sig fast. Tilstrækkeligt fast til at mine forældre sendte mig i bad umiddelbart efter hjemkomsten. Jeg havde plaget min far på vejen hjem om at måtte blive bare en halv time mere, men han afslog kategorisk.

Så jeg gik ud på badeværelset, besluttet på at gå vinduesvejen og rende tilbage til de andre, som måtte være længere ude (de var lidt ældre). Som tænkt, så gjort, og jeg vendte glad derhen og deltog på lige fod med det samme. Jeg har nok sagt, at jeg havde fået lov. Der gik ikke lang tid, før min far dukkede op. Han kaldte bare én gang ude fra vejen, det var nok. Jeg løb hen til ham, og han forklarede mig på hjemvejen, at det var sidste gang, jeg ikke gjorde, som der blev sagt. Jeg skulle ordentlig tid i seng. Men altså i bad først. Min far stod i døren til badeværelset, indtil jeg havde fået tøjet af. Efter at han var gået ind i stuen til min mor, tog jeg tøjet på igen, lod vandet løbe og stak ud ad vinduet. Under en halv time senere fik jeg så den røvfuld. Jeg tror, det gjorde lige så ondt på begge mine forældre.

Siden slog min far aldrig, og jeg opførte mig altid rimeligt.

Tupperware

Første gang jeg oplevede en hjemmedemonstration var hjemme hos os selv.

Min mor var med i Gørding Husmoderforening. Måske var hun formand (!!!) det år, for det kunne man godt være, selvom man var kvinde. I hvert fald var det vist nok almindeligt, at forskellige handlende tilbød at komme rundt og demonstrere nye varer, nyt tøj, kunst, husgeråd o.l. Så fik værterne nogle varer som tak. Uden 'skjult' oms. Momsen kom jo først i 1967 (har jeg googlet.

Og hos os i Søndergade blev det Tupperware. Nok i midten af 60'erne.

Min mor havde det meste af dagen ryddet op og stillet an, og aftensmaden stod på kold smør-selv-mad, hvilket var fint nok – vi elskede det. Og hun hjalp os jo altid. Og vores far demonstrerede altid, hvordan man smurte brødet ved at dreje det rundt, mens man skulle forsøge at holde ordentligt på kniven med det rette tryk ned mod smør og brød og holde smørret inden for kanten.

Faktisk var det plantemargarine – og kun smør om lørdagen til risengrøden og om søndagen til rundstykkerne. Og så selvfølgelig når der var gæster. Og til bollerne på vores fødselsdage.

Smør købte vi i starten ved mejeriudsalgets hestevogn sammen med den mælk, vi nærmest abonnerede på. Man stillede tomme flasker ud på trappestenen, så kom Nikolaus eller Gunnar (der var en mere, hed han Holger?) og byttede

med fulde. Dengang var der kun sødmælk og kærnemælk, senere kom skummetmælk (futmælk), så letmælk og her i det nye årtusind så minimælk. Selvfølgelig var der også fløde. På et tidspunkt blev surmælk kaldt kulturmælk, men det blev vist 'forbudt'. Der findes jo mange kulturer i mælkebranchen.

Der var også en 'omrejsende' slagter, jeg kan bedst huske ham henne fra Holsted, men der var vist også en fra Bramming, han som havde forretning på hjørnet af Sct. Knuds Allé og Storegade ved siden af Vestkysten/Ugeavisen.

Alle disse varer var let fordævelige, og folk var begyndt at have køleskab i deres køkkener eller fadbure/spisekamre og måske endda fryser i bryggerset. For at forlænge varenes levetid og bibeholde den gode smag skulle kød, ost, grøntsager osv. pakkes ordentligt ind – og det kunne tage noget tid. Vi havde to-tre frysehuse i byen, sådan nogle, hvor der kun er frysebokse i, og hvor brugerne deltes om udgifter, dvs. betalte leje. Men det brugte vi ikke. I Nørregade lå der et på hjørnet om mod den gård, der lå ca. hvor plejehjemmet ligger i dag. Nede hos os i sønderbyen var der vist et frysehus henne ved mejeriudsalget – så vidt jeg husker. I kirkebyen (Gammelgørding) var der givetvis også et. Frysehuse er nok fra den tid, hvor mange fik slagtet et par gange om året, fx en hel gris op mod jul. Det er ikke så in mere.

Nå, men her kommer Tupperware så ind i billedet. Til al madopbevaring. Det blev en rigtig spændende demonstration, og op mod ti-tolv mødre var mødt frem, flere kunne man vist ikke være i vores stue. Men det var også ved at være populært med Tupperware.

Materialet er plastic, kanterne er bukkede og kraftige, og låget slutter helt tæt på beholderen, som varierer i rette størrelser til alle tænkelige forarbejdede konsummadvarer. For at give opbevaringen den sidste sikkerhed, skal man lige pifte låget, dvs. trykke på det midt på, mens man åbner det let bøjelige låg en lille smule, så man kan høre et pift fra den luft, der kommer ud fra overtrykket. Dermed er der skabt undertryk i boksen, og efter teorien skulle luften så stå stille i kammeret, så smagene ikke smitter af på hinanden. Man kan derfor opbevare fx gammel ost sammen med rullepølse og frikadeller m.m. – i teorien uden smagsændring.

Til sådanne flere-varer-sammen-arrangementer havde vi bokse à ca. 25 x 25 x 10 cm. Rigelig plads til fem-seks slags pålæg. Og der kunne stå to, den ene oven på den anden, på samme hylde. Det var de lavet til. Ved alle temperaturer. Der var også i madkassestørrelse. Jeg havde vist en af dem. Var der også saftvandsdunke?

Jeg syntes, trods en lav alder, at dette var genialt – måske mest fordi både mor og far syntes det. Det var også lidt sjovt at få lågene til at sige pift.

Tupperware har bestået sin prøve, sælges stadigvæk rundt omkring. Er også kopieret af mange. Det skulle ikke undre mig, om der stadig er Tupperware fra dengang, som bruges dagligt. Jeg har i hvert fald arvet en boks, ca. 10 x 10 x 10 cm., men bruger den kun som souvenir fra dengang.

I dag bruger nok alle den engelske udtale. Dengang sagde mange [tubbervare].

Bankospil

Den første gang jeg var til bankospil var det på Hotel Gørding. Jeg var vel 6-7 år.

Det hed også andespil, men så var det måske op til mortensaften eller jul. Det hedder bankospil, fordi man skal råbe BANKO, når man har en fuld plade, det vil sige, at alle femten tal (opdelt i tre horisontale rækker) på din bankoplade er blevet råbt op – og du har fulgt med. Hvis jeg ikke fulgte ordentligt med, så var der heldigvis min mor eller den anden, oftest voksne, sidemand (m/k), som lige kunne assistere.

Man kunne købe flere plader (kostede en plade 10 kr.), så man havde større chance, men så skulle man være meget

vågen. Nogle havde investeret i måske ti plader og havde stået i lang tid for at udvælge deres yndlingstallkombinationer, det var eksperterne. Om de vandt mere af den grund, fandt jeg aldrig ud af, men det er vel sandsynligt. Men det så blæret ud på bordet.

Vi sad på bænke. Dekorationen på bordene var askebægre og folks termokander, kopper og tupperware-kagedåser.

Oppe foran scenen stod opråberen, som trak en brik med et nummer på op fra en pose og råbte nummeret ud til forsamlingen. Opråberen skulle råbe, så de fjerneste kunne høre det. Det var et stort lokale, og der var mange spillere. Mange hostede og lo og flyttede sig rundt på bænkerne og lavede andre småting, som lagde en slags hvid støj, som kunne være svær at trænge igennem. Derfor var der også ofte to opråbere, som skiftedes, så de ikke tabte stemmen. Der var også et par kontrollanter, som tjekkede, om BANKO-råberen havde lagt rigtigt på. Af og til var der flere vindere, som råbte BANKO. Så delte man gevinsten, oftest ved at den ene betalte den anden/de andre vinder(e).

Senere var der bare flere gevinster, for eksempel gavekort til lokale butikker. Der kom også sidegevinster, små gevinster til vindernes naboer ved bordet. Det kunne være et halvt pund kaffe, en plade chokolade eller lignende. Langt de

fleste gevinster havde noget med mad og drikke at gøre, husholdningen. Hovedpræmien kunne fx være en halv gris, hvilket for mange familier var lig med kød i flere uger. Og så var der jo fornøjelsen og fællesskabet i de tre timer, spillet varede.

Man grinede, når opråberen råbte "gamle Ole" (tallet 90) eller "99, nå nej, 66" (der var kun talbrikker op til og med 90). Man sukkede i kor, hver gang der lød et BANKO, og folk sagde højt: "Jeg mangler kun en" eller måske "Så sku' da fanden" eller lignende. Var der en eller flere, hvis numre ikke blev råbt op, råbte de til opråber: "Ryst æ pues". Så grinede alle igen. I kontrolpausen ved BANKO kunne man tænde en cigaret mere og drikke en slurk kaffe.

Min far lærte mig, at man ikke behøvede mere end 1 lægge-på-brik pr. række. Man lagde en brik ud for det første nummer i en række, når et af rækkens numre blev råbt op, og når man nåede det sidste tal i rækken, havde man BANKO. Lidt forvirrende i starten, men man lærte det jo hen ad vejen.

Noget senere afholdt man bankoaftener i sportshallen, hvor opråberen hed Banko Karl. Han brugte mikrofon og var professionelt sjov. Så var der også indført københavnerbanko, først 1 række, så 2 og så 'hele pladen fuld'.

Jeg kan ikke huske, om jeg nogensinde har haft BANKO, men en del sidegevinster er det da blevet til. Røde øjne og hoste også.

Sennep

Først gang, jeg værdsatte sennep, var på Restaurant Kammerlusen.

Min far, hans ven N.P. og jeg var på en tur fra Ribe til Kammerlusen i min fars hjemmebyggede motorbåd – af jern forstås. Vi skulle tatte lidt og spise en ostemad med kaffe til. Ved den lejlighed opdagede jeg også kaffepunchen, som fik ostemadden til at smage af kommenost. Det er der skrevet om tidligere.

Sennep havde jeg et specielt forhold til, da jeg godt nok syntes det var skrap, så jeg brød mig ikke særligt om det. Da jeg var mindre, truede min mor med at smøre det på min tunge, hver gang jeg kom med et bandeord eller sagde noget andet uhøvisk. Det var selvfølgelig noget af en trussel, som jeg tog alvorligt. Men det løsnede sig lidt og endte med at blive en slags indforståethed mellem os. Hun praktiserede det aldrig og når hun nævnte det, fulgtes den fæle, truende grimasse af et lille smil. Jeg spillede efterhånden med på den, og af og til kunne jeg ikke lade være med at bande bare for at opleve det lille gys og det lille forsonende smil. Hun

kunne også finde på at løfte mig og bære mig ind i sofaen og kilde mig. Så grinede vi, og jeg kildede igen.

Siden besøget på Kammerslusen fik jeg mere smag for det, og fra den forholdsvis blide ostesennep derude gik jeg hen og blev sennepsfan. Den fra Arffmann havde vi altid i køleskabet, den blev brugt til ost og pølse, hamburgerryg og skinke, pølser og hotdogs. Jeg bruger den stadig i dag, supplerer med den gode dijon fra Maille.

Dijon er fremragende i salatdressing (jømfruolivenolie 4/5, lagret rød balsamico eddike 1/5, 1 større fed hvidløg, lidt salt og peber, evt. et krydderi (oregano eller timian). Sennep på en teske bruger man til at røre det hele rundt i et glas. Dressingen kan bruges til næsten alt. Af og til klæder lidt citron den.

Arffmann er oplagt til al sulemad og derfor benyttes den mest til julefrokost. Ikke så god til stegeretter. Og sennep er bedst lige efter den første åbning, hvor smagen er skarpest.

Den billigste fra Bilka og Føtex er glimrende i en hotdog, hvor jeg tvinger den til at ligge under pølsen, som til gengæld dynges til med ketchup, remoulade, ristede og rå løg og agurkesalat. Engang fik jeg en kæmpe hotdog ved pølsevognen på Fyn-siden tæt på Lillebæltsbroen. Den var med det hele – plus rødkål.

Til skinke går sennep glimrende sammen med syltetøj, især tyttebær og solbær. Spis fedtkanten sammen med – guddommeligt. Nytårsaftens hamburgerryg og grønkål kan jeg ikke forestille mig uden sennep.

Nogle sennepper er med honning, dér springer jeg over, har jo diabetes II. Men smagen er temmelig sikkert god. Maille laver en dijonnaise, helt fint, men det kan man jo selv blande.

Jeg købte engang en engelsk pulversennep, Colman's, som man selv skal blande op. Fløde foreslås, men det var jeg gået bort fra at bruge, så jeg brugte vand. Det blev temmelig tyndt, så jeg tilføjede lidt mere pulver, rørte og rørte. Jeg fattede ikke substansen, men tog en stor teskefuld for at smage på resultatet. Jeg hældte øjeblikkelig resten væk og drak to-tre glas vand. Vederstyggelig styrke. Chili, go home! Smagen er dog fin nok – til anden brug, tror jeg. Måske er Colman's faktisk bedst til saucer og lignende. Der skal ikke så meget til.

Og så slikker jeg altid skeen ren.

1966-1973

Pladerne, navnene, mærkerne

Første gang vi fik en pladespiller, blev det en i plastic, med højttaler i låget og gummi på skiven. Måske var det en DUX.

Vi købte også en stak brugte plader i to samlealbum. Der var Birgit Lystager, Ulla Pia, Bjørn Tidmand, Grethe Sønck, Rocking Ghosts, Klaus og Servants, Keld og the Donkeys med flere. Gitte Hænning var min favorit.

Man skulle løfte pickuparmen, trække den lidt mod højre for at igangsætte pladeskiven, føre pickuppen hen over pladen og forsigtigt sænke den ned lige inden for kanten. Derefter klarede pladespilleren det selv. Det første halvandet sekund, inden sangen gik i gang, var frydefuldt – i hvert fald i begyndelsen, derefter sang man jo bare med, måske dansede man.

En singleplade havde to numre, et på hver side. Jeg har aldrig haft de dyre udenlandske singler, for eksempel Beatles' 'Love Me Do' med 'Please Please Me' bagpå, som faktisk begge kom på førstepladsen.

Senere fik vi et B&O-anlæg (Beomaster 3000-2 og Beogram 1203), da slut 60'erne og start 70'erne havde været gode for min fars smedeforretning.

Jeg købte en B&O 1200 spolebåndoptager, som havde noget, der hed sound-on-sound, noget meget indviklet – det brugte jeg aldrig. Spolebåndene købte jeg mest hos Gørding Radio og TV, BASF og Philips. Nøj, det var en hel videnskab med de der bånd. Jeg sad tit søndag aften og optog fra Top-20 og andre programmer og var sur, hver gang der blevet fadet ud, og der blev talt ind over. Jeg kunne også slutte båndoptageren til B&O-anlægget. Det brugte vi til mindre fester/forfester, hvortil jeg så havde indspillet et festbånd. Efter at det nye anlæg var kommet til, kunne jeg også optage fra vores egne plader, nu var det udelukkende LP'er, vi købte.

Min første LP var blandet rockmusik med bl.a. Rolling Stones' Brown Sugar. Min mors første var nok med Johnny Cash, min fars med alten Kathleen Ferrier. Siden blev der spædet op med Jesus Christ Superstar, Schubert med Aksel Schiøtz, Roger Whittaker, Procol Harum, Jimi Hendrix OG så videre. Var jeg alene hjemme, satte jeg Procol Harums live-album på, lukkede vinduer ud til gaden, skruede op og dirigerede - jeg kunne det hele udenad.

Siden kom der jo kassettebånd og så videre. Min lillebror fik en transportabel kassettebåndoptager, sådan en med taske og skulderrem, vist nok Philips. Måske syntes jeg i

starten, det var noget pjat, noget underligt småtteri. Senere kunne en kassettebåndoptager det hele.

På mit værelse havde jeg fire plakater af henholdsvis Procol Harum, Jimi Hendrix, Alvin Lee OG ABBA. Og der stod et Brdr. Jørgensen-klaver med fire messinglysestager, som var flyttet ud fra stuen for at få plads til stereoanlægget.

Senere, da min lillebror overtog værelset, kom der også et trommesæt til, det var et Ludwig, som han havde købt af den hidtidige trommeslager i Bramming-bandet Riverside (senere Janni & Riverside), han hedder vist Allerslev og blev gift med Anna Thomsen. Det var med to gulvtamtammer og fyldte godt. Han blev faktisk rimelig god til det.

Film om lørdagen

Første gang, jeg så krimi i tv, var nok Flygtningen eller Ironside. Der var også noget Squad-noget.

Vi havde en lørdagstradition derhjemme: Varm mad til middag, når jeg kom fra skole, som også kunne være risengrød, pandekager, brødbudding o.l. Let frokost om aftenen. Og så hotdogs, som vi selv lavede, ved 20:30-tiden, hvor vi drak Fanta, Cola eller rød sodavand. Og så kom der som regel en krimi hen ad kl. 21.

Det farligste ved Ironside var starten, den frygtelige musik, som skar i rygmarven, hvor man ser overfaldet på

Ironside, som gør ham lam i benene, så han må sidde i kørestol. Jeg prøvede at efterligne lydene på min fars guitar ved at bruge en ske eller en flaske. Peu-peu, peu-peu, så'n cirka, op og ned ad de tynde strenge. Jeg havde altid en pude klar, til når de slemme scener kom.

Min mor kunne godt lide Raymond Burr, skuespilleren som spillede detektiven Ironside. Min far og jeg kunne bedst lide den blonde hjælper, en vellignende kvinde med flot opsat hår. Og så ham negeren, der var Ironside's personlige hjælper, skubbede ham, gav ham tøj på m.m., han var sej. Den tredje hjælper var en velfriseret hvid mand, som mest var pæn og smart. Han og den blonde kvinde havde vist et godt øje til hinanden.

I Flygtningen var den enarmede mand bare fæl og vammel. Hver gang han kom på skærmen, gemte jeg mig bag puden.

I en periode blev Bonanza på ARD dyrket. På DR kom så Maverick-filmene og siden Laredo, de var også lidt morsomme. Når vi legede Laredo, ville jeg helst være ham halv-indianeren Joe, for han var god til at slås og havde dolk.

Jeg har aldrig været god til gyserfilm. De værste/bedste har indtil videre været The Exorcist, Seven, Don't Look Now og The Shining. Eyes Wide Shut har også noget, især musikken er intens.

Af krigsfilm overstråler Apocalypse Now alle de andre gode.

Men så kom jo De uheldige Helte. Med Aston Martin og Ferrari.

Brændt barn

Første gang jeg omgikkes ild på en RIGTIG idiotisk måde, gik det heldigvis kun ud over mig selv.

Vores hus lå ud til markerne med en fredelig udsigt. Man kunne se over til Gørdingvej, hvor der lå en vognmandsforretning og en VVS, begge forholdsvis nye. Skråt overfor lå en lille ejendom hvor en af min fars bedste kunder (han betalte altid til tiden, var rar og havde et godt humør) og hans familie med kone og tre børn boede. To piger og en dreng. Drengen gik i min lillebrors klasse.

Panorerer man videre til venstre ligger Bøel ret langt væk, men egentlig kun en kilometer. Bøel er der faktisk to af, Sønder Bøel og Nørre Bøel. Vi kunne kun se Sønder Bøel, den anden ligger nord for banen og begynder, hvor Fladsbjerg holder op. Længere hen mod Bramming er der Ilsted, som har en dejlig bæk. I tidens løb har bækken fået storhedsvanvid og kalder sig en å. Den udspringer et sted omkring Føvling og får undervejs vand fra andre småløb, inden den

løber sammen med Holsted-Bramming å umiddelbart nord for Bramming.

Nå, neden for haven, en hundrede meter ude ad marken var der en lille klynge småtræer og større buske. Der ved siden af bevoksningen havde en skofabrik 'anlagt' en losseplads, hvor der var smidt overlæder med mere til de træsko, som fabrikken havde stor succes med. Grundlæggerne hed Borg og Pedersen. Borg (som også var en god fodboldspiller) havde bygget hus i Nørregade, Pedersen boede i Grindsted. Vidste de, at 'vores' mark blev brugt til losseplads?

Udover træskoefterskaberne lå der en del tønder, ti-liters, deromkring, som havde en intens hørm af et eller andet. En af naboskabets knægte havde fundet ud af, at man kunne få tønderne med den underlige lugt til at eksplodere, hvis man smed en tændstik ned i. Det ville jeg også prøve.

I sådan en tønde er hullet nok ca. 5-6 cm. Det var sommer, og indholdet, som jo var limrester, havde nok været ekstra på spring, så de ved antænding fik tønden til nærmest at eksplodere. Det så fedt ud.

Jeg skruede dækslet af, tog min tændstikæske frem (jeg måtte ikke lege med ild, men gjorde det alligevel), fandt en tændstik, strøg den hen over hullet, men glemte at holde hovedet på afstand. Det tog lige bryn, vipper og pandehår, så jeg lignede, jeg ved ikke hvad. Måske hylede jeg i vilden sky.

Mine forældre beroligede mig med, at det voksede ud igen.
... For øvrigt stinker afbrændt hår aht.

I dag holder jeg mit hovedhår i en meget lidt antændelig længde.

Ålen

Første gang jeg fangede en ål med min egen fiskestang var en aften i det tidlige efterår omme bag ved Gørdinglund.

Kommer man oppe fra byen, skal man dreje til venstre lige før kirken. Og så går det op, temmelig stejlt. Op og rundt om Gørdinglund, ud imod Hessellund.

Min far holdt ind på en lille forholdsvis jævn plet, og så måtte vi håbe på, at der ikke kom en traktor og skulle forbi. Jeg ved ikke, om vi faktisk måtte fiske der, det var vel jord, der tilhørte Gørdinglund, som var ejet af en mand, Jensen, fra Vejle (?), men det går jeg ud fra, vi måtte. Min far kendte godsbestyreren, Henriksen, rimelig godt, så under alle omstændigheder ville vi nok ikke få en bøde.

Der er ikke rigtig noget i og omkring Gørding, der overgår det sted rent udsigtsmæssigt, Hessellundvej fra kirken ud til Hessellund. En skøn udsigt, stejl skråning ned mod åen, som slår et par, dengang lidt uvejsomme rent fiskemæssigt, sving, vu over mod vores kælkebakke og Ajke. Jeg lagde mest mærke til, at solen var næsten gået ned, da vi

endelig fandt en lille plads dernede lige ved det første åsving efter Gørdinglund. Grunden til, at jeg husker det så tydeligt, er nok, at jeg ofte har cyklet den vej og hver gang mindedes den aften i september, hvor en cirka 50 cm lang ål var dum nok til at bide på min krog med orm.

Det var ederperkeme en stor ål. Den var vild, utilbørligt hvirvlende, snoende sig rundt om snøren, huggende for at komme fri. Min far kom hen og mente, at jeg nok hurtigt skulle hale den ind, så skulle han nok tage fat i den og slå den ihjel. Jeg fandt senere ud af, at man så vidt muligt skal holde ålene i live, indtil man har ladet dem gå i rindende vand, da de så ikke smager af mudder. Men vi havde ingen spand med, så han skar bare hovedet af den og skyllede den i åen. Den snoede sig underligt nok stadigvæk. Så pakkede han den ind i græs og i en plasticpose og lagde den over bag ved os. Det var næsten mørkt nu.

Jeg tændte min lommelygte, som jeg var temmelig glad for og lyste på det afskårne hoved. Det var ikke pænt. Når jeg har set naturfilm med fisk, flotte og farlige har der som regel været muræner med, og en ål er faktisk i familie med det fæle, drabelige væsen, som angriber sit bytte fra en grotte et sted i dybet. En kæmpe ål med slim over det hele. Tænder som den farligste drage. Ulækker og mytologisk.

Forfatteren Carl Ewald havde en lidt mere poetisk og mystisk tilgang til ålen. Priste dens egenskaber og skabte udtrykket: "Man må sno sig!" En vis sympati for det grimme dyr. Selv i døden på stegepanden vil en ål sno sig. Den historie sætter sig i en lille drengs hoved. Når man så får forklaret ålens udvikling og dens rejser, oplever man en ærefrygt, en undren, som er godt for små drenge. "Man må sno sig" er så blevet brugt i visse sammenhænge, ofte med gadedrenge, fattigdom, svindel, smågangstervirksomhed og andre for et samfund upassende livsveje. Tænkte Carl Ewald i den retning? Måske havde han truffet et par gadedrenge eller flere. Vores lærer har sikkert spurgt os, om man kan lære noget af den historie. Det tænkte vi nok ikke så meget over.

Når man har fanget en fisk, skal man helst selv rense den, men det overtog min far, for åleblod er giftigt og det svier som ind i h....., hvis man får noget i øjnene eller i et sår. Så på alle måder har jeg altid haft stor respekt for ålen. Man skal også selv være med til at spise den, og vi skulle have den stegt på panden. Først vendt i mel, og så stegt i smør (fisk skal steges i smør!). Så skulle vi have stuvede kartofler til, og så kaldte man det for sat ål. Sat betyder mæt ("spis til du revner"-agtigt), men ingen blev mæt. Smage den skulle vi dog. Måske skulle min lillebror også være med. Der var vel omkring seks-otte stykker stegt ål, to-tre til hver. Duften var

okay, og jeg elskede jo stuede kartofler, så jeg tænkte, at det ville smage dejligt. Jeg skrabe lidt af ålestykket med mine fortænder og tyggede på det. Men det var simpelthen så fed en spise, at jeg lige skulle tage mig sammen for at spise resten – smagte nok også lidt af mudder. Men okay, nu havde jeg altså gjort det, jeg skulle: smagt på min egen fangst, så nu måtte jeg nøjes med kartoffelstuvningen, det var der altid rigeligt af. Det skulle ikke undre, hvis min mor havde haft et par røde pølser i baghånden, men det husker jeg ikke, hun var bare sådan.

Senere har jeg lært at spise ål – og nyde smagen, for at det ikke skal være løgn. Fylde tallerkenkanten hele vejen rundt med åleben har jeg dog aldrig opnået. Men jeg har fundet ud af, at jeg lige kan klare (=tåle) et par stykker mere, hvis jeg får æblemos og citron til og måske et par snapse og et par øl mere.

Man må jo sno sig.

Spejder

Første gang jeg var til spejder var det som ulveunge. Under KFUM, den eneste mulighed i Gørding.

Vores lokaler var i kælderen under den 'gamle' skolebygning' i den ende, hvor 3. klasserne og formningslokalet var – i stueplan forstås.

Jeg kom i almindeligt tøj og blev efter prøveperioden døbt Tavi, efter det berømte desmerdyr Rikki-Tikki-Tavi fra Kiplings novelle af samme navn. Alle havde et navn fra Junglebogen, fx hed den kvindelige leder Balloo. Jeg blev ret stolt over at være døbt for anden gang. Alene det var grund nok for mig til at blive rigtig ulveunge, det vil sige, at vi skulle ud at investere i ulveungeudstyr. Og det blev en dyr omgang, måske var det et af de gode år for smedeforretningen.

Knæbukser (plusfours, knickers?), livrem, lange strømper, sko, en trøje der kradsede som ind i H....., dolk, hue, rødt tørklæde, kompas udover det der kontingent. En formue. Men vi lærte at sy en knap i og stoppe strømper, skære mønster i en pind. Vi fik duelighedstegn for stort set alle anstrengelser. Og så fik vi lært nogle sange, især salmer. Og alle kunne vi vort fadervor, men det fik vi ikke duelighedstegn for.

Den ene leder hed Børge, stor, stærk og rar (senere var han udsmider til bal - et par gange sammen med bokseren Søren B. Thomsen), den anden Kurt, søn af skoleinspektøren, den tredje kan jeg ikke huske navnet på, men han var søn af pastor Bjerno. De var vist rigtige, grønne spejdere, som på skift vikarierede for os – noget i den retning. Den kvindelige leder (for det havde man skam også i KFUM) kan

jeg ikke helt huske, hun mindede lidt om en af lærerne, var lidt stor i det – måske hed hun Karen Marie... Hun var i hvert fald sød.

Vi var meget kristne.

Tegneserier

Den første gang jeg læste Anders And var i hvert fald før jeg kom i skole.

Dan Turèll har i afsnittet 'Hver tirsdag' i bogen 'Vangede billeder' fortalt om, hvor vigtig Anders And var. Den udkom hver tirsdag, og man stod i kø for at købe bladet. Vi købte det mest hos Nidde. Dengang var Anders, Joachim, Andersine, Gearløs, Højben, Rip, Rap og Rup de oftest forekommende i historierne. Der var også gåsen fætter Guf og bedstemor And, senere om Sorte Maske. Og så selvfølgelig den dumme bjørnebande.

Et parallelt univers handlede om Anders Ands Disney-forgænger, Mickey Mouse, som havde Minnie, Fedtmule, Sorteper som de væsentligste figurer.

Tegneseriedynastiet holdt gryderne i kog med nogle få gange om året at udgive en Jumbobog, som vi så frem til med mindst lige så stor passion.

Nogle af de bedste blade blev læst om og om igen og igen. Havde man ikke lige dem alle, var der jo altid en og anden,

der havde. Så tog vi rundt og dumpede ind og sad på værelserne eller i haven og kiggede og læste. Lidt ligesom de unge i dag er sammen om at se videoer på deres smartphones.

Superman, Batman og Lynet blandede sig på et tidspunkt. Jeg meldte mig ind i Batklubben og lærte at skrive i Batkode.

Indimellem og hele tiden var der de små aflange, som mest var med westernhistorier, Davy Crockett, Hop-a-long-Cassidy m.fl. I A5-format var der Battler Britton og Spion X-13, og om et fodboldhold, Rovers, som alle var billige og kunne købes brugt rundt omkring. Jeg tror endda, der i en periode var byttemulighed hos byens boghandler.

SÅ en dag kom de større og kraftigere formater til byen. Tintin, Lucky Luke, Kvik og Splint, Flip og Flop, Asterix, Garfield (ca. 1980) m.fl., som også biblioteket havde. De var noget dyrere.

Mellemformater var Basserne, Gøg & Gokke, Knold & Tot, Skipper Skræk. For hunde, Olivia var træls, jeg kunne næsten ikke se humoren, så træls var hun.

Årh, der var mange tegneserier. I dag er jeg vel kun til Tintin, Lucky Luke, Asterix. Men Flip & Flop er nok dem, jeg har grinet mest over.

Legepladsen

Første gang jeg var omme på legepladsen, der mellem Østergade og Godthåbsvej, blev jeg godt nok rundtosset.

Min far havde vist nok lige lavet en karrusel og et gyngestativ, og så kaldte vi det for 'legepladsen' – eller 'æleg'plads'. Der var også en stor sandkasse. Karrusellen var af den type, man sparker i gang, og på et tidspunkt kører den så hurtigt, at man skal kæmpe for at holde sig på. Når man så trak sig ind mod midten, kom der ekstra fart på. Hvis man så lænede sig bagud og hang i det yderste af bøjlerne, dem man skulle holde ved, ja, så gik farten af den. Trak man sig så tilbage ind til midten, gik farten op igen. Bøjlerne delte den op i fire 'rum', men der var tit mere end fire på, især hvis der var piger med.

Gyngestativet var udstyret med et sæt ringe og to gynger. Ringene sad i jernkæder. De to gynger hang i jernstænger, som sad på kuglelejer oppe ved tværliggeren. Min far var smed, så det hele var af jern, undtagen sæderne, som var af træ. Vi konkurrerede i at springe længst. Nogle stod op på gyngen og sprang af fra den stilling. Nogle gyngede så højt, at de kunne gyngede helt lodret op og faktisk rundt om tværliggeren, så stængerne bøjedede. De hårdeste, mest dødsforagtede gyngekonger var Hans, Jens, Arne, Lause og en, der var fire år ældre, som jeg ikke lige husker navnet på – han løb afsindig hurtigt og var god til fodbold, lidt vild i det.

Legepladsen lå for enden af en stor plæne, hvor byfesten blev holdt. Den var omgivet af huse og haver, og jeg var lidt misundelig på, at de jo bare kunne komme ud (ind) på pladsen gennem et hul i hækken. Men så havde vi jo marken.

Senere, da byfesten var rykket om til sportsanlægget, fik vi lov til at bygge huse af træ i den anden ende, modsat legeredskaberne. Vi dannede små familier, jeg husker ikke lige, hvem der bestemte det, det har nok været nogle af de ældre, som gerne ville have piger ind til at lave mad og servere. Og ingen nord for banen måtte være med, og hvis de kom og ville ødelægge noget, så blev der krig. Jeg husker ikke, hvornår eller hvorfor det holdt op. Nogle voksne syntes nok, det var for farligt. Rustne søm og blå tommelfinger-negle.

Gymnastiksal

Første gang jeg var i gymnastiksalen, kom den der specielle duft mig i møde, som kun findes der. Den tiltrak nok flere end mig.

En blanding af bonevand og ældre nødtørftigt renholdte redskaber og måtter i redskabsrummet. En blanding af sur sved, gummi, skind, træ - og støv til at holde på det hele.

Senere skulle jeg erfare, at den hørm/duft betød fællesskab, ro og trykthed. Var man træt, gik man derind og

slappede af. Var man lidt forelsket og havde en smule held, kunne man tale med hende derinde. Altså når sporten var unisex - fx bordtennis.

I gymnastiksalen havde jeg de største nederlag og de største sejre. Ting man aldrig glemmer. Ambivalens, nem at begrunde.

Fred være med det... 😊

Men de der to-tre piger gav mig ingen fred 😊

Koen

Første gang jeg så en selvdød ko, det var vist nok en jersey, men kunne også have været en rød, var oppe ved mejeriet henne for enden af pladsen, som vendte ud mod marken, der lå næsten en etage under med en mur op til mejeripladsen.

Vi var i en periode ofte oppe at cykle rundt på den store betonbelagte plads, som var beregnet for de kæmpe mælkebiler. For enden af pladsen var der en slags grav med en nedkørsel, og den brugte vi til både sæbekassebiler og cykler.

En dag var der en, måske skomagerens Michael, de boede ikke så langt fra mejeriet, der kom og meddelte, at der lå en død ko omme bagved mejeriet. Af sted!

Da vi kom derop, var der allerede kommet flere, som stod og hang ved gelænderet på muren. De fleste var ældre. Der var også et par piger. Vi må have været seks eller syv år. Der

var en af mejerifolkene, som vi godt kunne lide, og så var der en, der ikke kunne lide børn – er jeg sikker på. Ham der ikke kunne lide os, kom og ville jage os væk, men så, mener jeg, var der nogle af de store, der protesterede og sagde, at det var sgu da ulovligt at lade en ko ligge og rådne. Ja, men det skulle vi ikke blande os i, det var de voksnes sag.

Efter at han var gået ind for at fortsætte sit arbejde, var der en, der sagde, at han da godt turde gå ned til koen. Det skulle ikke undre mig, hvis det har været Lause, han gik næsten altid forrest, når der skulle prøves noget. Det gyste inden i mig, død var ikke noget, jeg blev konfronteret med hver dag. Han klatrede ned ad muren eller et træ eller noget, og hurtigt var han henne ved koen og kikkede udfordrende op på os. Nogle af de andre store råbte, at han nok ikke turde at røre ved den. Han sparkede lidt til den, den reagerede selvfølgelig ikke. Så fandt han en pind og stak til den forskellige steder på kroppen. Jeg tænkte, at måske sov den bare, og at han prøvede at vække den. Men så kom mejeristen og kommanderede ham op og skældte ham ud. Nu havde den ligget to døgn, og måske var den fyldt med bakterier. I øvrigt måtte vi slet ikke være på den mark. Dagen efter var koen borte, og man kunne kun se, hvor den havde ligget.

Jeg har faktisk tit som mindre haft mareridt om den ko og dens døde øjne og dens tunge, som hang ud af munden,

og vågnet – og fundet ud af, at det jo bare var en drøm. Men vi talte meget om det i dagene efter. Gad vide, om det faktisk var ulovligt dengang...

Tiko

Den første gang vi fik en hund, var det en cockerspaniel, en af de sorte-hvide-grå. Hanhund med laaange ører. Med kuperet hale, hvilket heldigvis er ulovligt i dag. Den hed Tiko (Tikko, Tjiko, Chico?) og var kær og trofast, indtil den en dag blev kørt over for sidste gang. Vi begravede den nederst i haven.

Den havde godt nok en hundekurv, men den blev kun brugt, når den fik besked på det. Ellers lagde den sig på divanen i vores spisestue, hvor også 'kontoret' var. Når min far var taget på arbejde, tog den hans hjemmesko og lagde sig der, hvor han hver dag tog en lille lur efter frokost/middagsmad, og da måtte vi ikke forstyrre ham. I starten fik vi varm mad til middag og brød m.m. om aftenen, det ændrede sig, da jeg begyndte i skole og fik mere end fire timer. Om lørdagen havde vi aldrig mere end fire timer, så der fik vi en eller anden form for varm mad til middag. Også om søndagen. Men det ændrede sig også. I øvrigt fik vi meget ofte kylling med kartofler, brun sovs og agurkesalat om søndagen. Det er stadigvæk en stor nydelse.

Nå, Tiko lå med snuden i min fars hjemmesko, sådan no'n med korkmellemsål og brunt, perforeret overlæder, indtil jeg kom hjem fra skole. Så gik min lillebror og jeg ind i spisestuen, hvor den lå og passede på, at ingen tog skoene. Den knurrede, vidste hvad vi var ude på, mens den korte hale viftede fra side til side. Vi kunne distrahere den ved at nærme os fra hver vores ende af divanen, så en af os kunne stjæle en sko. Så løb vi rundt i hele huset, med Tiko i hælene, ud i køkkenet, ind i stuen, hen og op i sofaen, rundt om sofa bordet, hen til stuebordet og ud i køkkenet igen, måske tog vi turen flere gange. Til sidst satte vi os alle tre på divanen og pustede ud. Og så gik vi ofte en tur med den.

Som de fleste 'støvere' dengang, gik den med snuden i jorden – og trak i snoren. Min lillebror kunne ikke holde den. I dag 'støver' hundene ikke så meget!!! Byhunde har vist mistet deres lugtesans.

Min far brugte den som jagthund. Hvis den skulle finde noget vildt, snuste den sig frem, som andre jagthunde, men den busede bare ind i vildtet uden at gø, så ofte var haren eller agerhønsene på vej væk fra skydeafstand, inden min far fik lagt an. Men den var en fænomenal apportør. Ved fugletræk holdt jeg den, så den ikke skulle skræmme fuglene og få dem til at flyve udenom. Der var hejler, bekkasin, ænder, gæs (men gæssene kom efter solnedgang, så vidt jeg

husker). Men de første var altid 'æ brumbasse'. Dengang måtte man for øvrigt også skyde viber. Når min far havde skudt en fugl, slap jeg Tiko løs og kort tid efter kom den tilbage med fuglen.

En dag da jeg kom hjem fra skole, lå den død på græsplænen. Den havde været på en af sine springture og var kørt over for tredje gang. Da blev jeg lidt mere voksen.

Før sent

Første gang jeg kom for sent i skole, var der morgensang, og jeg vidste ikke, hvor slemt det var at komme for sent. Jeg skal ikke påstå, at det, der skete, var en god oplevelse, og at det var ufortjent, blot konstatere at der allerede dengang var forskel på mennesker.

Jeg fik ikke lov til at komme ind, men måtte pænt stå ved min knageplads, hvor vi havde glansbilleder klistret på, så vi kunne kende vores plads fra de andres. Det var min straf.

Et par dage senere kom en af mine klassekammerater for sent, og han fik både en smældende lussing og skældud.

Søndagsskole

Første gang jeg var i søndagsskole der i Nørregade, tre adresser fra skolen, skråt over for varmeværket/elværket og

lige over for dyrlægen, skulle vise sig at være den sidste. Den første skal blive den sidste.

Mobbet

Den første gang, jeg blev mobbet med, at jeg var for fed, var i første klasse. Det forfulgte mig skoletiden ud. Mobning hver dag. Jeg gav ofte mobberne tæsk, når det skete, men så kom storebrødrene og tæskede mig, og så lod jeg være, medmindre mobberne ingen brødre havde, men så henvendte de sig bare til deres kammeraters storebrødre. Jeg fandt ud af, at man kunne optjene en smule respekt, hvis man bankede en, der var ældre. Ofte slog de sig så sammen og fx vaskede og sparkede om vinteren.

Næseblod. Rød-hvid sne.

Pigen

Den første gang, jeg fulgte en pige hjem, var i første eller anden klasse, hvor vi havde regnetime, og en rigtig sød pige i min klasse brækkede sig.

Jeg fik så ondt af hende, så da vores regnelærerinde, fru Jørgensen, spurgte, hvem der ville følge hende hjem, rakte jeg hånden op. Og fik lov.

Hun boede helt nede i den nordlige del af byen, som dengang var ved at smelte sammen fra at være Gørding Kirkeby

og Gørding Stationsby til blot Gørding. Det var vel langt at gå, men vi snakkede godt, og så vidt jeg husker, havde hun det lidt bedre, da hun blev modtaget af sin mor i døren til det hvide hus. Moren roste mig, som var stjerneglad og aldrig ville glemme, at den sødeste pige i klassen brækkede sig.

Nå ja, så fulgte jeg hende altså hjem.

Ungdomsoprør

Første gang jeg så skoleinspektørens bukser uden ham i var til 3. real'ernes afslutning i 1967. Nogle af de dygtigste, friskeste piger, bl.a. Susanne og Bente havde været omme ved Tofterup og af hans kone lånt et par af hans bukser. De skiftede under hujen og klappen Dannebrog ud med bukserne, og tro mig, de hang hele skoletiden den dag.

Det var så Gørdings ungdomsoprør.

Doktorens have

Den første gang jeg glemte en god kammerat var til en fødselsdag i doktorens have.

Doktorens søn havde fødselsdag, og han havde inviteret mange, men kun drenge. Hold op, hvor jeg glædede mig. Jeg var måske med som den eneste, der gik en klasse under, nok fordi jeg ofte legede og spillede fodbold med ham. Vi var

også i Legoland engang, sammen med vores forældre, så måske var de også gode bekendte.

Han havde alt inden for drengelegetøj, havde et decideret legeværelse på første sal, hvor der var 7-8 store rum. Han havde biler i alle størrelser, flest i vores foretrukne: Matchbox og Techno. Vi legede også af og til med cowboydere og indianere, sådan nogle små plasticfigurer, man kunne skille ad, nogle på hest, andre gående eller stående, alle med våben. Der var diligencevogne, træforter, kanoer med mere, og han havde stort set alt.

Han måtte kun have to venner på besøg ad gangen. Ellers blev det nok for vildt. Det var helt normalt at komme op at skændes om at være den ene eller anden eller have det ene eller andet stykke legetøj. Og man kunne godt blive sendt hjem, hvis man ikke opførte sig ordentligt.

Men til fødselsdagen var det godt vejr, og doktorfruen jog os ud at lege i den kæmpe have med en kæmpe græsplæne og en masse træer, nederst i haven var der en lille skov. Det var måske byens største privatgrund. Vi spillede helt sikkert fodbold og sad og snakkede, men på et tidspunkt foreslog en eller anden, at nu skulle vi lege indianere. Og måske havde vi regler for, hvor hårde vi måtte være over for hinanden, men jeg kan ikke huske dem.

På et mindre område bag ved garagen stod der nogle store træer, nok elm, måske en enkelt kastanje, hvor der selvfølgelig var gynger. Gamle træer med tykke stammer med riflet, rynket og ruflet bark med grønt lav. Ideelle til at binde fanger fast på. Hvis en fra din bande blev taget til fange og bundet, skulle han jo befries, og det var svært. Men med snilde og lidt kamp gik det jo. Altså, enkelte kan jo godt være blevet kede af det, men så gik de bare ind og talte med doktorfruen, fik lidt saftvand, måske plaster på en lille rift og legede med legetøjet og kom ud igen – sådan var det bare.

Legen endte, da vi blev kaldt ind til pølser og sodavand, som altid var på menuen til en fødselsdagsfest. Vi skulle lige først vaske hænder, men så gik det ellers løs. De fleste ville have hotdogs, flertal fordi ingen spiste færre end to, det typiske var nok tre, og, hvis jeg ellers husker ret, gik doktorfruen ind for ordentlighed og i hvert fald ikke grådighed, så hun havde nok sat et loft ved de tre hotdogs og højst to sodavand.

Efter at vi alle havde fået den første hotdog, og snakken havde lagt sig, spurgte hun om, hvem der sad ved den tomme plads. Var han på toilettet? Det var han ikke, han stod og græd ude ved totemtræet, hvor vi havde glemt at fjerne rebet, han var bundet med.

Jeg fatter ikke den dag i dag, hvordan det kunne lade sig gøre, alle ville jo høre, hvis han råbte. På den anden side, det var en stor have, og vi var sultne. Der måtte dog alligevel have været nogen på hans hold, der var tæt nok på til at høre ham. Måske endda en fangevogter. Jeg blev flov, for hun kikkede rundt på os, da vores fangeven kom ind igen. Han blev trøstet og fik sin hotdog. Gad vide, hvad han har sagt derhjemme?

Armen

Den første gang jeg brækkede en arm var i anden klasse.

Vi var mange, der brugte træer til at klatre i. Netop den dag var jeg alene nede i baghaven, hvor vi havde et par store træer. Det længst nede mod markerne var et mannatræ, kaldte vi det, dem var der et helt hegnet af ved fodboldbanen. Først flere år efter fandt jeg ud af, at det hedder en elm. Elmen var delt i to, en høj del og en noget lavere. Jeg var ikke så modig som barn, så jeg klatrede op i den lave del og befandt mig højst to meter oppe, da jeg ville hæve mig op i en forkert gren, som knækkede. Jeg faldt ned og må være bevidst, for da jeg ville rejse mig op, sad venstre arm fast under en gammel dør, der lå sammen med nogle brædder, som vi børn havde brugt til at bygge hule med. Jeg fik den fri. Det var ikke så svært, da den kun hang i huden på overarmen.

Det viste sig senere, at også min underarm var brækket nede ved håndleddet. Jeg løb lettere hulkende op til huset, hvor min mor var ved at lave mad, min far var vist ikke kommet hjem fra arbejde. Lægen blev tilkaldt, han lagde min arm i en plasticpose, der kunne pustes op, så der ikke skete mere. Det gjorde ondt, og jeg hulkede måske endnu, men blev trøstet med, at det skulle sygehuset nok ordne.

Jeg blev ordnet og fik hele armen og håndleddet i gips, så kun fingrene og armhulen var fri. Så blev jeg lagt i en seng på en drengestue med armen bundet fast til en pude i en vinkel på 45°. Min mor kom hver dag og havde nogle gange min lillebror med. Min klasselærer besøgte mig medbringende tegninger fra klassekammeraterne. Hun hilste fra vores lærere og var der faktisk lang tid i forhold til dengang, hvor besøgstiden var begrænset. Jeg mindes ikke, om hun havde lektier med.

De andre drenge på stuen havde også brækket enten armen eller et ben. To af dem skulle også være der i længere tid. Den ene hed Henning, den anden kan jeg ikke huske, men han kunne nogle drabelige og sjove historier, mens han lå med sit ben i en slynge, hedder det vist, så det ikke skulle gøre for ondt. Han kunne også en masse ord. Jeg tror, det var ham, der definerede forskellen på en 'fisse' og en 'kusse'. Så lærte vi det. Henning og jeg skreg af grin, da han havde fået

gipsen af og skulle lære at gå igen. Han dinglede rundt. "Bare vent, til det bliver jeres tur," sagde den ældste af sygehjælperne. De to gjorde tiden lidt bedre. 28 døgn lå jeg der. Det kløede vanvittigt under gipsen.

Man var overladt til sygehjælperne, som skulle vaske os over det hele. Det vil jeg ikke udpensle.

Pære ned

Den første gang jeg kom galt af sted med min ryg, var det på muren, der adskilte skolens læskur og selve skolegården.

Muren var af beton ligesom gulvet i læskuret, der var asfalt over det meste af skolegården.

Vi brugte læskuret til at spise vores madpakker i og drikke vores saftvand, det var inden skolemælken kom (kolde dage efterår og vinter måtte vi godt spise i klasserne). Så sad man der på rad og række og snakkede og tyggede og drak.

Vi skulle om sommeren passe på hvepsene, der ivrigt angreb saftvandsflaskerne. Lod man en flaske stå åben, ja, så var man sikker på at fange mindst én hveps. Forhåbentlig havde man tømt flasken, for man kunne så lukke den og få nogle minutters fornøjelse af at studere hvepsen, ryste flasken og se, hvordan dette ellers så farlige, modbydelige, nu tilfangetagne insekt klarede det. Vi kunne også hælde vand

i og se, hvor lang tid det tog, inden den druknede. Eller bare holde flasken lukket og lade den lide kvælningsdøden – som en straf for at leve og forstyrre vores spisepause. Af og til blev vi jo stukket, så hævnens var sød.

Nå, men på den mur, som ud mod gården var ca. 40 cm høj i den ene ende og ca. en meter i den anden, og inde i læskuret nok 30-40 cm. højere, dér pærede vi ned. 'Pære ved' betyder på gørdingensisk at 'røre ved'. Når man 'pærede' ned, skubbede eller trak man modstanderen ned fra muren. De store kunne holde fast i den overliggende bjælke, som blev understøttet af flere stolper (stolperne var *heller*, hvor man ikke kunne pæres ned). Så de store var svære at få ned. Så hængte vi os i dem, måske et par stykker, så de ikke kunne bære os. Da vi selv blev større og kunne nå overliggeren, var det os, de små hang i.

Og sådan gik det til, at jeg en dag blev angrebet af to mindre drenge, som hev og sled, men ikke havde held med at få mig pæret ned, indtil en af de lidt større slog på mine fingre, så jeg mistede grebet, og vi røg ned på betonen i læskuret. Jeg kan ikke huske, om der skete noget med de to små, men jeg landede på ryggen på muren på vej ned, og det gjorde ondt som ind i ... Det kunne jo være gået rigtig galt.

Siden har jeg ikke pæret ned. Jeg nøjes med at pære *ved*.

Kor

Første gang jeg gik til kor var i tredje klasse.

Vi havde fået en dansk- og musikleærer(inde), hun var vikar, som oprettede et skolekor for de mellemste klasser, og vi var nogle der fik lov at være med fra tredje.

I starten sang vi bare nogle nemme børnesange. På et tidspunkt blev der ansat en fast lærer, som godt nok var sød. Vi havde hende til engelsk og musik, og jeg skal da lige love for, at vi var nogle stykker, der blev glade for kor. Det var der også en lærer, som vi havde til sløjd, der blev – altså glad i det hele taget. Få år efter blev de gift og flyttede sammen.

Børn fik de også. Sådan noget sker jo.

Pigeomklædning

Første gang jeg og to andre blev grebet i voyeurisme var i skabene mellem pigernes og drengenes omklædningsrum. Det var vist i fjerde eller femte klasse. Efter en gymnastiktime havde vores lærer forladt gymnastikafdelingen, måske for at gå ud og ryge, og nu skulle det være, så vi kravlede ind i et af skabene og fik en af dem udenfor til at skubbe os ind. Hvis man var heldig, kunne man ind ad sprækkerne mellem pigernes skabe aflure dem, når de klædte om. Jeg fik ikke så meget at se, men det var da spændende nok. "Han

kommer!” lød det ude fra omklædningsrummet. Og så kom han. Vi kunne høre ham spørge efter os. Få øjeblikke efter blev skabet åbnet, og vi fik en skideballe.

Kraftspring

Den første gang, jeg sprang et kraftspring, endte jeg på hospitalet.

Jeg har aldrig været nogen ørn til gymnastik. Min far sagde, at det eneste han var stiv i i skolen, var gymnastik. Jeg var bare for stor til det pjat. Man ville jo gerne, men håndstand op ad ribbe gik kun, hvis nogen holdt mine ben. Spring over buk gik i den lave højde. Springbræt fandt jeg aldrig rigtigt ud af. Når vi spillede kravlebold, kravlede jeg mest med måsen glidende hen ad gulvet – og langsomt. Jeg scorede dog indimellem. Almindeligt boldspil var jeg lidt bedre til.

Vi elskede at lege piratleg, hvor alle tænkelige redskaber, måtter m.m. blev hentet fra redskabsrummet og stillet/lagt rundt i hele salen. En af os skulle starte med at ‘være den’. Han skulle ‘tikke’ en, som så også var den og så fremdeles. Det gjaldt om at bevæge sig fange eller flygte. Den sidst tilfangetagne var piratkonge. Det blev som regel Jens, Erik, Arne, Peter, der vandt. Sjovt at følge med i, hvordan nogle kunne bevæge sig ligesom Tarzan, fra reb til reb, fra den ene

side af salen til den anden, kravle øverst i ribberne, springe fra redskab til redskab, alt det som jeg og et par af de andre ikke kunne.

I femte klasse skulle vi springe kraftspring, som var en slags flikflak uden flak. Gymnastiklæreren sad og ville hjælpe ved at trykke os på lænden, så vi kunne komme helt rundt, de af os som han kunne forudse ville have besvær med det. Jeg var en af dem. Jeg stillede mig bagerst i køen og iagttog, hvordan de bedste fik schwung på kroppen og forestillede mig selv i samme aktion – det gik bare ikke så godt med at forestille sig netop det. Endelig var det min tur.

“Kom bare, jeg hjælper dig.” Han sad parat, læreren, og jeg prøvede igen at forestille mig metoden.

“Kom nu bare!”

Et par af de andre kom med små kommentarer og fnis (som drenge kan fnise), det hele forvirrede mig. MEN jeg gjorde, hvad jeg kunne i det øjeblik, løb i samme tempo, som de andre (det skulle jeg ikke have gjort) og sprang ned på armene (det skulle jeg ikke have gjort) og min lærer tog godt fat i mig og prøvede at få mig rundt (det skulle have ikke have gjort). Jeg landede på skulderen, i det hele taget var det en ynkværdig forestilling. Jeg var flov, enkelte skreg af grin, og det gjorde pisse ondt i min ene arm. Jeg blev kørt ned til lægen, som konstaterede, at armen nok var flækket. Æv!

Ikke babu-babu men sikkert til Esbjerg Centralsygehus. Jeg fik en skinne på, og kunne tage hjem og vente på, at armen ikke længere smertede, så jeg kunne komme i skole igen. Jeg fik lov til at slippe for kraftspring og lignende øvelser i gymnastik – for min egen skyld, måske lidt for lærerens.

I dag kan jeg stadigvæk ikke vride venstre arm så langt rundt som den højre.

Skolegården

Første gang vi blev forladt var efter anden klasse, hvor vores klasselærer sammen med sin mand og lille datter rejste til Grønland. Året efter forlod vores regnelærerinde os og tog med sin mand rundt med 'Den rejsende højskole' fra Tvind.

Måske havde vi inden femte klasse det største antal vikarer og forskellige lærere i skolens historie. Måske blev vi lidt rundforvirrede i hovederne af de mange forskellige lærere, vi måtte indordne os under og vænne os til. Vi snakkede meget. Og mange af skolens lærere syntes, vi var direkte forfærdelige. Men vi var ikke onde over for lærerne, sådan som andre klasser – efter hvad jeg har hørt – var senere hen.

I skolegården bestemte kun gårdvagterne over os. Der var selvfølgelig også en naturlig hakkeorden, men den var vi ikke så præget af på de første klassetrin.

Vi legede røvere og politi, hvor drikkevandsposterne var heller, spillede fodbold i de af blomsterbedene omkransede bænkeområder. Bænkene fungerede som mål. Vi hoppede i mand, sjippede, løb om kap og 'pløkkede ud' mod pedellens garage.

Og vi legede detektiver, da nogle af vores cykler en dag efter skoletid var piftede, så vi måtte ned til Heine for at få luft i. Mistanken faldt på dem, vi havde nægtet at være med til at spille fodbold. Senere fandt vi ud af, at det var nogle af de store.

Hestespark

Den første gang hvor jeg ikke passede min lillebror godt nok, blev han sparket i hovedet af mælkeemandens hest, Prins – eller var det Junker?

Isen

Første gang jeg gik igennem isen var nede i Lønnes mose.

Vi legede tit dernede bag Fonagervej, især om sommeren. Der var birkekrat og buske, vi kunne gemme os bag, og det var et af de få steder, hvor der var observeret hugorme – efter sigende. Derfor havde jeg næsten altid gummistøvler på. Også fordi der kunne være fugtigt. Måske mest det sidste.

En isvinter henover december '69 og januar '70, hvor alt frøs til, også mosesøerne dernede, fik jeg et par skøjter til at spænde på støvlerne. Jeg havde ikke scooterstøvler, så jeg brugte mine gummistøvler. Skøjterne skulle spændes omkring støvlerne så stramt som muligt med ret tynde læderremme. Skøjteløbere i dag ville ryste på hovedet, hvis de så det udstyr. Men jeg var ved godt mod, jeg havde jo stået og set de andre drøne rundt, nogle kunne endda slå et sving. Og jeg havde ligesom gennemgået følelsen og teknikken. I tankerne. Jeg var da godt klar over, at det eventuelt kunne have noget med balance at gøre. Og jeg kunne da også se, at isen mellem græsstråene ikke var særlig tyk, den var mat hvid og kunne selvsagt ikke bære, hvilket hullerne viste. Efter søbredden med stråene og den tynde krakelerede is – uden vand under, kom selve søen, som vel ikke var mere end en halv meter dyb på det dybeste sted. Det var sikkert nok, vurderede vores forældre – hvis de overhovedet var blevet spurgt.

Jeg havde spændt skøjterne på, så stramt jeg kunne, med et ekstra lag ragsokker, så støvlerne ikke gav for meget efter for remmenes tryk. Så vidt så godt. Og jeg kom mageligt ind på søen, hvor de andre var i fuld gang. Måske havde jeg undervurderet sværhedsgraden, måske overvurderet min balanceevne, jeg startede i hvert fald med at falde på røven.

Men isen holdt. En af de større drenge hjalp mig op og fortalte mig lidt om teknikken og gav mig et forsigtigt skub. Jeg prøvede at holde mig i gang ved at efterligne de andres skøjtebevægelser. Det gik fint, indtil jeg skulle dreje væk fra kanten. Det gik ikke.

Min lillebror havde bedre held med skøjtningen et par år senere. Da var der også etableret en skøjtesø nede på marken efter den lille vej mellem banen og købmand Kristiansen. Der er vist verdensskov i dag. Nå, han fik et par ishockey-skøjter, en stav og en puck og blev hurtigt dygtig. Og faldt aldrig gennem isen.

Kælkebakken

Den første gang en skoleelev gled i åen, var måske i 1967. Historierne om uheldet gik rundt i hele skolegården. Vi vidste alle, hvem det vist var.

Mellem Aikevej og åen skrånede kælkebakken, til venstre hen mod Risagergård var der hoppeskrænt til højre kælkehældning, klar til vinteren, hvor der altid var sne. Snevejr udløste altid et stort antal besøg på kælkebakken. Det var vinterens udfordring til sommerhalvåret, som ikke ville overgås.

At kælke og stå på ski var dengang som i dag et uovertruffet tidsfordriv og samtidig lidt farligt. Det gys, der gik

gennem mave, underliv, rygrad og nakke, har aldrig forladt mig. Suget i maven når jeg kører fra Holsted til Gørding ad Lourupvej – eller modsat – og forcerer to eller tre små buler i vejen og lige gasser lidt ekstra op; når så tyngdekraften hiver bilen tilbage ned på asfalten efter det imaginære hop, er det som rutsjebanen i Tivoli, som jeg kun har kørt i én gang – det var nok.

Sådan var det på kælkebakken.

Vi, der havde en 'rigtig' kælk, en meter lang og med jernmeder, sad for det meste op, så vi kunne være to-tre stykker på den, det var sjovt, især når vi væltede oven i hinanden. Vi fandt ud af, at ved at lægge sig kunne man styre med benene. Nogle kørte så ind i andres bane og forårsagede 'tilfældige' trafikuheld. Engang fik en af mine venner det bagerste af en mede fra en væltende kælk i panden og måtte til lægen og sys. Så var det bedre med 'bobslæderne' af plastic, der var ingen meder. Nogle af dem havde måske styrestænger i siderne. Man kunne også bruge en plasticpose – lidt risikabelt for især drenge.

Eksternat

Første gang, jeg hørte ordene eksternatskole og hjælpeskole, har nok været i omkring femte klasse. Sådan en lå der i Holsted.

Vi boede de første fire et halvt år af mit liv i Nørregade skråt over for skolen. Rundt om hjørnet ad en grusvej, den gade der nu fører hen til blandt andet plejehjemmet, lå en gård (navn?), som ikke var så stor igen, men den var da tre-længet. Det var nogle rare mennesker. Jeg kom derom af og til og legede med de noget større drenge, så vidt jeg husker var de tre drenge og en pige, og de var altid venlige over for mig.

Den ene af dem var der lidt mere gang i, han turde lidt mere og ville gerne vise det, var nok også lidt brovtende. Hans nærmeste storebror var stille, lidt piget i det og altid smilende, når vi var sammen. De var vel fire-seks år ældre end jeg. Min mor var ofte med deromme og talte ofte med moren på gården. Så vores forældre var vel det, man kalder gode bekendte.

Årene gik, jeg kom i skole, vi var da flyttet til Søndergade, og den yngste af gårdens drenge, han der var lidt mere udadvendt, og som var ham tættest på mig aldersmæssigt, var åbenbart lige så udadvendt over for visse lærere.

Det kom så vidt, at man vedtog at sende ham på ekster-natskole i Holsted. Her må jeg lige nævne, at læreren, der gik forrest i foranstaltningen, var ugleset blandt stort set alle elever, der havde ham – en bister karl. Min mor fortalte mig om hele miseren, og endte med triumferende at udbryde: “Men

han havde kun været der i to dage, da han blev sendt tilbage – han var alt for klog og god til det sted.” Sådan kom jeg til at se lidt anderledes på skolen og et par af dens lærere.

Senere blev han en af byens ‘bøller’, det vil sige motorbøller. Drak sig fuld og kom ofte op at slås. Vi var lidt bange for ham og den flok, han var sammen med. Mig har han aldrig været ‘ond’ over for.

Han faldt til ro, da han scorede en dejlig pige.

Drab

Første gang jeg skød en fugl var fra mit værelse ovenpå. Det var en musvithan.

Min far havde vundet et luftgevær til præmieskydning på Hotel Gørding, sådan et, man kan sætte et magasin i med fem eller ti runde hagl. Man skyder med et luftgevær mod relativt små skiver med point op til 12.

Tit skød vi i haven på de rigtige skiver, min far havde lavet en kasse, som jo også opsamlede kuglerne. Kassen hængte vi på det gamle æbletræ, talte fem skridt ud, fyldte kuglemagasinet, satte det i geværet, ladede med ladegrebet, lagde geværet mod skulderen og flugtede sigteøjlet med sigtekornet, tog sigte, afsikrede og skød.

I startede scorede man måske på en god dag ca. 35-40 point, men med nogle timers øvelse blev vi gode til det, godt

opmuntret og instrueret af vores far, som vel var i top-5 i byen til præmieskydningerne. Andre gode, jeg husker, var Heise (Hans Nielsen), Harry fra tømmerhandelen, Svend-Åge Larsen, blikkenslager Hansen og et par brødre fra oplandet. Alle jægere. Det var der mange, der var, de fleste af dem var håndværkere. Men også en del landmænd – de havde jo jorden til det.

Men fra den dag var jeg ikke længere jæger.

Hvepseboet og æbletræet

Første gang jeg blev jagtet af hvepse var i Holdens miniskov i Søndergade. Imellem Søndergade og Lønnes marker.

Der var en garage i den lille skov ovre bag ved den gamle skole, hvor vi legede indianere og cowboydere og også spillede fodbold og klatrede i træer.

Igennem sommeren havde vi iagttaget et hvepsebo i garagen, fulgt det vokse. Vi havde udfordret hinanden, 'hvem tør gå tættest på', men ingen havde fået stik, og til sidst blev det for åndssvagt, ingen turde jo i hvert fald røre ved boet. De fleste af os havde slangebøsser og flitsbuer, vi selv havde lavet, og en dag, hvor det var rigtig hedt, fik en af os – ikke jeg – ideen at skyde til måls efter boet. Vi var da godt klar over, at hvepse er nogle arrige sataner, hvis de bliver irriteret. Vi havde da studeret dem indgående, og gjort vore

erfaringer. Engang var jeg blevet stukket, hvor hvepsen, da jeg verfede den væk, mistede brodden, så man kunne se giftposen for enden af brodden stadig pumpe gift ind. Yderst interessant. Men det gjorde nas – så lærte man det.

Nå, vi stillede op, 3-4 knægte og fyrede mod hvepseboet og ganske rigtigt væltede det ud med ihærdigt angribende arbejdere. Vi strøg i alle retninger, og det var mig, de fløj efter. Jeg løb og løb og råbte og skreg, indtil jeg kom hjem og blev heldigvis ikke stukket.

Der stod en del frugttræer, æbler, pærer og både røde og gule mirabeller derovre. Æbletræerne var gamle og flere af grenene var tykke og stak vandret ud, der kunne man hænge, og vi havde også fået lov til at hænge en gynges op. En af de lidt ældre demonstrerede en sjov teknik med at hænge i benene og gynges med hovedet nedad. Det så sjovt og sejt ud. Da de andre var vendt hjem for at spise, ville jeg prøve det samme. Jeg klatrede op og ud på grenen, satte mig og gelejdede min krop ned under grenen og slap taget.

Nu hang jeg faktisk der og dinglede i benene og følte den slags lykke, man kun føler, når man lærer og pludselig kan noget nyt. Så kom min mor over og kaldte, at nu var der aftensmad. Jeg slap benenes greb og faldt ned på mit hoved, så jeg havde ondt i flere dage. Så prøvede man også dét.

Åen

Den første gang jeg svømmede var i Gørding å, som egentlig hedder Holsted å, men det kunne vi aldrig finde på at kalde den. Dem fra Holsted var ikke for kloge.

En dreng, Jan, som var 4-5 år ældre, holdt mig oppe, mens jeg plaskede imod strømmen lige på et sted, hvor der var tilpas dybt. Han havde først vist mig, hvordan man skulle bevæge armene og holde hovedet oppe. Jeg kan ikke helt beskrive, hvor lykkelig jeg var, da det endelig skete: jeg kunne svømme. Senere viste han mig også crawl, men det var ikke helt godt, da man så fik vand i munden. Det skal lige tilføjes, at der fra tid til anden flød en kokasse forbi, som jeg syntes var ulækre. Jeg havde tit trådt i en med bare tæer, men det havde nærmest været sjovt og lidt behageligt. Men i munden, nej tak!

Gørding å var et fantastisk sted for os børn. Om sommeren badede vi og sad og snakkede på bredden lige neden for en skrænt, der blev til Åvænget, hvor åen slår et næsten 180 grader sving. På den ene side af svinget, hvor både det dybeste og laveste var, kunne man bade; på den anden side, hen mod broen, skulle man lade være. Dér fiskede vi så efter 'niøjn'. Man stak en støvle ned, og kort tid efter sugede en flodlampret sig fast. Eller også trak man med sin fiskestang

en spinner hen – og haps! Så hev man den op og slog den ihjel med en kæp. De var godt nok grimme.

Vandet var også tilpas lavt omme ved broen, men der kunne vi ikke ses af andre end os selv. Der var ren sandbund, så det ud til, og det var de større pigers yndlingssted, også nogle drenges – først efter lang tid fandt jeg ud af hvorfor.

Senere brugte vi mest åen til at fiske efter regnbueørreder i, og skaller og aborrer. Tatte ål kunne man da også, men sikke et bøvl med at trække orm på en kinesertråd.

Om efteråret blev der slået grøde, som samlede sig bl.a. lige efter det første venstresving efter broen nedstrøms og lå i et tykt lag, måske tyve-tredive meter langt. Laget var tykt nok til, at vi kunne gå på det. Vi kunne også falde igennem.

Fodbold i haven

Første gang, jeg var for voldsom over for min lillebror, og hvor jeg blev en blanding af flov og overrasket, var en eftermiddag i haven derhjemme.

Min lillebror, Aksel, og jeg havde et fantastisk tidsfor-driv: fodbold. I det hele taget alt spil med en slags bold. Fra forår til efterår var der altid gang i den fodboldmæssigt, i skolen, i foreningen, i fritiden. I haven havde vi i begge ender af græsplænen stillet mål op, lavet af drømmesenge,

hvor vi havde trukket enderne sammen i 90 grader vinkel. Det gav ca. 80-90 cm's afstand mellem målstolperne.

Vi har vel været henholdsvis 13 og 9 år, og jeg var stadig den stærkeste og mest udspekulerede. Jeg var af den mening, at Aksel efterhånden var stor nok til at skulle føle en vis modstand, men netop den dag gik jeg over strengen. To gange begik jeg en hård, men 'lovlig' tackling. Jeg mindede ham om, at når der var bold imellem, var det lovligt – uanset hvor ondt det gjorde. Man kunne jo bare dribble udenom og være smart. Aksel havde altid tidligere grædt og skældt ud og sladret og det hele, når jeg havde været for overdrevet storebror, men denne dag så jeg et blik uden tårer.

Han tog det som en mand – sådan da. Men jeg var faktisk lidt stolt, husker det tydeligt. Det skal lige nævnes, at jeg altid har været meget stolt af ham – sig det ikke til nogen, han skal ikke tro, han er noget. Nå, med min stolthed in mente begik jeg en tackling af den type, som kun Stig Tøfting, Christian Poulsen og Jürgen Kohler ville have skrevet under på.

Aksel lå et øjeblik, som om han led og græd. Så rejste han sig op, så mig i øjnene og sagde med voldsomt velmente ord: "Når jeg bliver sytten, så får du så mange tæsk, som du ikke kan forestille dig."

Jeg lever stadig og elsker stadig brormand!

Æblerov

Mit første alvorlige æblerov var sammen med Niels, Grethe, Britta og et par stykker mere.

Æblehaven lå lige op ad byens eneste rigtige skov, Mølleskoven. Og på hjemtur fra skoven kommer man forbi haven, som tilhørte skovløberen, eller hvad han nu end var, han som opdagede os. Vi havde fundet både Ingrid Marie og Ananasæbler og nogle store lyse, da der lød et højt brøl, så vi stivnede i mindst et halvt sekund og satte så af sted mod åen, hen imod broen og over til stykket, der var stoppet til af nyslået grøde, på den anden side af broen, hvor vi kunne gå over og mente, han ikke kunne forfølge os. Jeg faldt vist i, men nåede over, inden han kunne nå mig. Faktisk var han slet ikke løbet efter os, og vi kunne begive os et sted hen og grine og spise æbler. Især var Ananasæblerne eftertragtede.

Mål

Den første gang, jeg scorede et mål i en fodboldkamp, kan jeg ikke huske.

Men jeg kan huske, hvordan det føltes. Siden skød jeg mange mål. Nogle af os fandt ud af ved hjørnespark at skrue bolden ind, så det øvede vi meget. Det var nemt, hvis man lige kunne snitte bolden rigtigt, for målmændene var ikke så

store der på lilleput- og drengeholdene. Man skulle bare skyde højt.

Jeg blev brugt over hele banen, mest i højre side. Én enkelt gang blev jeg prøvet som målmand, men dér sagde jeg stop! Højre back, højre inderside, højre wing. Så kunne jeg lægge ind over, så de andre kunne score mål. En gang imellem lagde jeg ind fra venstre side på hjørnespark, skruede og scorede. Det var vildt for mig, men nogle af de andre blev sure. Det skete i denne ene ende under mannatræerne.

Frans P. Bertelsen, en af Gørdings postmænd, var vores træner i flere år. Vi havde også Jürgen Petersen, som var murer, og senere Kim Funder, bagerens søn. Under Kim Funder, som var juniorholdets træner, var vi mange gange i undertal – i hvert fald uden reserver, så det var hårdt. Jeg var egentlig holdt op, men blev tilkaldt af og til.

En af gangene spillede vi mod Ålbæk, hvor vi klædte om i en garage. Det pisregnede, og banen var totalt pløret, og vi var kun ni mand. Alligevel spillede vi 2-2. Vi havde ellers et straffespark – men vores anfører (skal ikke nævnes her) brændte. Men det var altså også en lortebane.

Jeg ved ikke, om Ålbæk nogensinde kom over serie seks-niveau.

Kammerslusen

Første gang jeg sejlede ud til Kammerslusen var i min fars hjemmebyggede motorbåd.

Vi var tre, mig, min far og byens knallerthandler, N.P. Christensen, som min havde kendt siden deres unge dage. Det var for øvrigt ham der købte min fars B.S.A., og det var af ham, jeg senere købte min Puch. De ville lige tage en tur fra Ribe, båden havde en pontonbro på Hovedengen, og ud til Kammerslusen, hvor jeg kun havde været én gang tidligere. Jeg glædede mig helt vildt.

Båden var lavet i jern og træ og der var lagt en 35 hestes Opel Rekord-motor i (fra 50'erne, da bilerne var runde for oven). Min far havde selvfølgelig lavet det meste selv, med hjælp af sin svend, Verner. Således også skruen, eller rettere skrueerne. Flertal, fordi han blev nødt til at lave flere, da de første ikke virkede ordentligt. Den første skrue rykkede næsten ikke båden ud af stedet – for lille. Den næste gravede båden ned i sandet – for stor og for skæv, så stævnen rejste sig. Nogle var med to, andre med tre blade. Learning by doing var nok hans princip. Kan ikke huske, om det endte med en tre- eller fireblads skrue, inden det fungerede – måske købte han en.

Da vi kom ud til Kammerslusen, fortøjede vi og gik op til kroen og satte os ind i det mindste lokale, hvor der var fire borde, de to adskilt af en rumdeler. Vi satte os i hjørnet. Jeg

er sikker på, at N.P. tændte en cigaret og min far sin pipe. Jeg kunne lide duften af både cigaret og pipe. Min far røg Everton.

En servitrice, måske ejeren, kom, og de bestilte kaffe og ostemadder – og så skulle de lige have snaps til en punch. Hun kom med en bakke med det hele på: Service, kaffekande, fløde, sukker, mælk til min kaffe, tre ostemadder, sennep og to snapse. Ostemadderne var kæmpe, tre tykke skiver ost på hvert stykke franskbrød.

N.P. nødede mig til at prøve sennep på ostemadden. Jeg prøvede og kunne lide det. Så tilbød han mig også, med min fars samtykke, at smage lidt kaffepunch til. Jeg blev overrasket over smagen, det smagte næsten som kaffe med kommenost.

Kvindemanden

Den første gang, jeg hørte om, at en kvinde tævede sin mand, var i Gørding, nok før jeg blev konfirmeret.

Man kunne af og til høre råb og skældud, når man kom forbi det hvide hus, men der var mange der skændtes i Gørding – det er der nok stadigvæk, det er da vist ret normalt. Det var nu mest en kvindestemme, jeg kunne høre, en dyb brølen, som en hanløve, en bjørn eller lignende. Jeg husker

ikke, jeg nogensinde hørte manden eller datteren, når det skete.

Jeg undgik hende helst, gik ikke ind til købmanden, hvis hun var der. Hun var kæmpestor. Jeg var selv rimelig stor, højde- og omkredsmæssigt, men her havde jeg fundet min overmand. Og så havde hun en odør, der lige hang i luften efter hende, sådan en blanding af gammel sved og deodorant. Måske for at holde folk på afstand. Gammel sved og deodorant var dog ret almindeligt. I dag er det mest truckere, der gør sådan. Truckerbad.

Hun smilede dog til folk og lod til at have et godt gemyt. Jeg tror ikke, hun havde det for nemt i livet. Jeg ved ikke, om hun arbejdede ude eller gik hjemme. Datteren havde strengt taget samme form som sin mor, men hun havde et sødt smil, sådan lidt akavet, sådan lidt *jeg er mindre indeni end det du ser* agtigt.

Manden var næsten lige så høj som sin kone, men ret slank. Hvis han ikke havde den der krumme, undselige kropsholdning med en lille vom nederst, kunne han vel have været tæt på flot – som tynde mænd var flest. Han havde et skævt smil. Men smilede også altid til os. Han og datteren købte tit ind, faktisk tiere end konen.

Så en dag, hvor jeg stod ved mælkekøleren, kom han ind, gik hen til disken og skulle købe to pakker cigaretter og en

kasse øl. Det havde jeg ikke tidligere set familien købe. Købmanden hentede kassen, stillede den op på bordet, manden betalte og slæbte kassen ud på sin cykel, og så trak han vel hjem – sådan en kasse øl med tredive Hof var tung.

Det mest bemærkelsesværdige af det hele i de måske 12-15 minutter, fra han kom, til han gik, var, da jeg så hans ansigtet. Billedet står helt klart for mig, den dag i dag: det ene øje var blå og hævet og så ikke godt ud.

Jeg husker ikke, om jeg nævnte det, mens jeg betalte for mælken (sikkert også ost og yoghurt) – købmanden var ellers meget snaksalig. Jeg gik forbi deres hus på vej hjem – fordi jeg var nysgerrig. Der lød grin derindefra.

Men det var jo også fredag. Og man kan nemt komme til skade med sit øje på arbejde.

Filmene

Den første gang jeg så en Tarzan-film var i Gjørding Forsamlingshus.

Da var jeg ti år, mener jeg, og gik i tredje. Året før var Gørding Bio blevet lukket, hvor jeg havde set både Morten Korck og Beatles-filmen 'Yellow Submarine', som var en tegnefilm. Så var der Kettys og Niddes kiosk.

Filmene i forsamlingshuset blev vist af en rejsende biograf. Vi kunne købe Fanta, Coca-Cola, hindbærbrus, Yankie- og Mars-bar og lakrids. Kunne vi også købe is? Nah...

Vi så som nævnt Tarzan med Johnny Weissmüller, og vi kunne efter et par film skribe hans berømte kald (aaaiiaiai). Andre film var med Trinity-brødrene, spaghettiwesterns. De fleste ville være den slanke og smarte Terence Hill, vi var kun få, som skulle være Bud Spencer. Så var der også Franco Nero som Django, en barsk hævner.

Billetten kostede vist nok en tier, vanderne tre kroner, og så var der slik i tag-selv-format.

Fluefiskeri

Den første gang jeg fiskede med flue som agn var i Gørding å, som visse ignoranter stadigvæk kalder Holsted å.

Min bedste ven på det tidspunkt havde en far, der ligesom min var interesseret i lystfiskeri. Flere steder langs åen kunne man fiske uden kort, dvs. gratis. Et af stederne var nedenunder Gørdinglund, der var et stykke overfor nogle store træer, hvor det var nemt at lære kunsten fluefiskeri, da der ingen træer eller buske var bagved, som fluerne kunne sidde fast i, kun en mark med kreaturer.

Jeg havde købt en stang henne ved Høy Kristensen i Bramming for en halvtredser og lånt et gammelt hjul med

snøre af min far, samt et par fluer. Stangen var lidt blød ude på den sidste meter, og linen var en lidt ældre vådflueline, så det var noget af en opgave at få den op af vandet og over til modsatte bred igen. Men vi fiskede nedstrøms og gik på den rigtige side i forhold til, at jeg var (er) højrehåndet. De store træer ud over åen dannede skygger i vandet, hvor fiskene godt kan lide at være, især når solen skinner, og det er varmt. At det nok af den grund var bedre at fiske om aftenen og om morgenen, oplevede jeg først nogle år efter.

Men fiskede og fangede gjorde vi da. Regnbueørreder og aborrer for det meste. Aborrerne var for små, men flere af ørrederne var okay til at lægge på en pande eller røge. Vi gik tit på den strækning.

Af og til var vi ikke alene. Visse dage blev der lukket kreaturer ud, køer og kvier, og nogle af kvierne var vel næsten stadigvæk kalve og i et mægtigt humør – og nysgerrige. Jeg beroligede min ven med, at der ikke skete noget, vi skulle bare give dem et lille skub eller slag over næsen, så ville de falde ned. Og det virkede da indimellem. En dag var der nogle køer, der ikke var så medgørlige. Jeg beroligede min ven med, at jeg nok skulle skræmme dem væk, jeg havde jo set min far gøre det på både fiske- og jagtture. Så jeg lagde mit grej og skridtede over det elektriske hegn, tog et par skridt henimod den nærmeste sort-hvide ko – faktisk en

temmelig stor ko, men det var jeg ret kold over for. Jeg samlede al den luft mine lunger kunne indeholde og skreg med meget dyb barnestemme, mens jeg gjorde udfald med skræmmende spring imod koen. Den bevægede sig ikke en tomme, stod bare og betragtede mig. Jeg prøvede en gang til. Samme resultat. Så var det, at jeg kom i tvivl. Var det sådan, at nogle køer bare var større og dummere end andre? Eller var der tyre, som lignede køer. Den stod jo bare stille, så jeg gik en lille tur rundt for at se om der var tegn på hankøn eller hunkøn. Jeg bukkede mig men intet sikkert tegn. Den drejede hovedet – det kan de jo uden at vende kroppen, sådan nogle. Bagfra nærmede sig en flok lidt mindre køer og sluttede op. Kreaturer er jo rimelig fredelige og absolut uskadelige for voksne. Men jeg var ikke ret voksen og blev mere usikker, som der kom flere sort-hvide kreaturer til.

Jeg tog turen tilbage over det elektriske hegn som en taber med tabt ansigt. Vi gik tilbage til broen og fiskede ind under den. Sjældent gav det bid, men vi slap for kreaturers dumme nedstirren.

Siden har jeg haft respekt for store køer.

Bersærk

Den første gang, jeg gik voldsomt over gevind, var i slutningen af et frikvarter en vinter. Nok i 6. klasse.

Jeg var vant til at blive mobbet på en eller anden måde, og kvitterede af og til med mine næver, men denne dag gik jeg bersærk.

Der var sneboldkamp på atletikområdet bag toiletterne. Tøsne.

Den nok så bekendte etolog Konrad Lorenz udviklede en videnskabelig udgave (en psykohydraulisk model) af 'bægeret der løber over'. Den dag en god forklaringsmodel til, hvorfor det hele blev så voldsomt. Drifter, instinkt, motivation ... Jo jo!

En dreng, som altid havde været både fej (syntes jeg) og bagstræberisk, i det hele taget irriterende og en ussel medløber i mobbefeltet, havde fået samlet og presset sne til en hård bold. Lige før det ringede ind, kastede han af al sin kraft snebolden ind på mit højre øre. Det gjorde bare ondt aht., men det værste var hans grin og de andres hån.

Jeg blev fuldstændig sindssyg, drønedede efter ham, fangede ham, smed ham ned og satte mig oven på ham. Han værgede for sig med armene, men jeg fik mange slag ind i hans hoved og ører, så det endte med næseblod. Mener vi blev stoppet af gårdvagten, Simonsen.

Det fik ikke noget strafeligt efterspil, måske var der en eller anden, der havde fortalt gårdvagten om sammenhængen.

Drengen var i øvrigt, så vidt jeg husker, adoptivbarn og hans familie rimelig fattige. Dengang fandtes fattigdom faktisk. Jeg fortrød aldrig min udåd. Da jeg en del år efter hørte om hans død, poppede situationen op, og jeg følte måske antydningen af et stik i hjertet.

Høg over høg

Den første gang jeg hævnede min lillebror, havde han fået tæsk af en anden dreng i nabolaget. Jeg fik fat i drengen og skubbede ham ned på jorden, så han løb grædende hjem.

Da jeg om aftenen efter tre timers bordtennis ved 22-tiden lige skulle en smut ind til pølsemutter og have en hotdog, kom storebroren til min lillebrors fjende hen, tog ved mig, smed mig på det snedækkede fortov, og sparkede, samtidig med at han råbte mig ind i øret med en heftig spritånde, at jeg *fandme skulle holde mig fra hans lillebror*. To andre fra den knallertbande supplerede med lidt flere spark. Min cykel fik også en tur.

Pølsemutter havde set det og kom ud og skældte dem ud. Jeg forstår ikke, hun turde. Jeg trak hjemad med min skæve cykel og med ondt i mave og ribben.

Jeg sagde derhjemme, at jeg var styrtet oppe ved banen, fordi det var glat. Det ville ikke føre til noget godt at sladre.

Øreflænge

Første gang en lærer var voldelig over for mig var under et spil rundbold.

Udendørs var al idræt bedst. Kast med spyd, kugle, bold. Længde- og højdespring, Løb, håndbold, fodbold. Det alle kunne være med til var langbold eller rundbold. Langbold kunne gøre ondt, hvis man blev ramt i hovedet eller på et bart stykke lår. Derfor spillede vi tit rundbold. Vi var nogle stykker, der havde en god stil og sendte ofte tennisbolden langt ud. Derfor var vi vel også ekstra opsatte på at få lov til at skyde.

Jeg var så dum at kæmpe med en fra klassen om pladsen i køen. Læreren reagerede ved at hive fat i mit højre øre og trække til. Nu var jeg vel allerede dengang ikke sådan til at flytte rundt med, hvilket jo resulterede i at der kom en flænge. Det blødte vist ret slemt, selv om det kun var en lille flænge. Ondt gjorde det nu.

Der skulle gå lang tid, før jeg igen kunne lide læreren – og den anden klassekammerat.

Sløjd

Første gang jeg virkelig var tilfreds med et selvgjort brugskunstværk blev det hugget.

I sjette havde drengene træsløjd, pigerne håndarbejde. I syvende fik vi metalsløjd. Træsløjd var jeg dårlig til, i metalsløjd gik det noget bedre.

Jeg havde lavet en lysestage i messing og tin. Til bloklys. Trekantet, hamret og afrundede hjørner. Tre ben af tin også hamret. Samlet med kobbernagler, også hamret.

Da jeg skulle have den med hjem som julegave til min mor, var den væk.

Håndbold

Den første gang, jeg spillede en håndboldkamp mod en anden by, foregik det udendørs.

Udendørs håndbold på græs umuliggør ordentlig dribling, så hele vejen op imod de andres mål skulle man kaste til hinanden, gå eller løbe tre skridt med bolden, slå bolden i jorden kun én gang, tre skridt mere højest, aflevere, flytte sig, finde en plads, modtage, højest tre skridt, aflevere og så fremdeles. I min første kamp, måske var det mod Jernvedlund eller Gredstedbro, blev jeg brugt på to forskellige pladser, bagspiller, da jeg var en smule højere end de fleste på holdet, og stregspiller, da jeg var svær at flytte rundt med.

Jeg scorede vist nok et par gange, men brændte en masse oplagte chancer. I fodbold var jeg ikke vant til at blive skiftet ud og i håndbold var jeg ikke helt med på reglerne, to gange

kastede jeg tilbage til målmanden i feltet (straffe), og en gang blev jeg udvist for at gå på banen, inden den, jeg skulle afløse, var kommet ud. Jeg var simpelthen så flov, fordi vores træner tog sig til hovedet, medspillere skældte ud, og det andet hold grinede.

Håndbold blev jeg aldrig rigtig gode venner med. Vi spillede det også i skolen, da vores lærer var gymnastik- og håndboldgal. Så skulle jeg stå i målet og modtage hårde bolde i maven, i hovedet og bag mig i målnettet. Håndbold var totalt personligt nederlag. Alligevel blev jeg ved, og ved det sidste amtsstævne, jeg deltog i, i Agerbæk, blev holdet nummer 3. Vi var vist fire eller fem hold i turneringen. SGI vandt suverænt. De var også både ældre og cirka to hoveder højere.

Wienerschnitzel

Første gang jeg smagte en wienerschnitzel var det på en østrigsk kro i St. Gilgen lige nord for Wolfgangsee.

Vi var på camping og havde taget turen rundt om søen og besøgt flere af de kendte steder (blandt andre hotel 'Zum Weissen Rössl' i Salzkammergut, hvor en kendt operette var filmatiseret – og som min mor havde set).

Aksel og jeg havde fået en oppustelig gummibåd efter at have plaget i en uendelighed, og min mor mente, at vi skulle

på kro og have den berømte nationalret. Og det skulle være kalvefilet, banket og dobbeltpaneret, stegt i smør og olie, dertil kogte kartofler og en passende salat, som vores mor anbefalede. Men ingen 'dreng' og ærter dernede.

Den fyldte, ligesom vi ser det her i landet, næsten en hel tallerken med plads til måske fire-fem kartofler. Eller også kom de ved siden af. Salaten blev serveret i en mindre skål. Vi var i slutningen af 60'erne begyndt at sætte pris på salat til maden. Men det skulle være med dressing. Og det skal jeg lige love for vi fik: roquefortdressing... FØJ FOR S....!!! Fløde med blåskimmel i.

I dag kan jeg stadig smage det, og jeg er ret glad for roquefort, stilton og danablu, men det tog flere år, før kærligheden til blåskimmelost fik behageligt tag i mine smagsløg. Og jeg har aldrig siden valgt den dressing til salat – man kan jo ikke smage selve salaten!

En oplevelse af de mere massive for en lidt kræsen tolv-trettenårig. Jeg husker ikke, om Aksel kunne lide det. Selve schnitzlen gled imidlertid fint ned – med efterfølgende forstoppelse i et par dage.

Men det var en hyggelig kro. Og så havde vi jo gummi-båden.

Elevforsøg

Første gang vi havde seksualundervisning eller -vejledning, som vi af vanvare også kaldte vildledning, var nok i sjette klasse.

Vittigheder, fnis, fæle frække kommentarer formeligt drev ned ad væggene. Røde kinder, lattertårer. Alvorsfulde øjeblikke når vi nærmede os det essentielle. Vores interesse ud i det univers, som for de fleste var en fjern fremtid og for enkelte lå lige om hjørnet, kendte ingen grænser.

Vores lærer, som vi havde til historie, geografi og biologi, havde taget tjansen på sig. Biologi var oplagt at bruge til det område, som var gjort obligatorisk fra 1970 (hvor vi gik i fjerde og femte) i kølvandet efter pornoens frigivelse. Nu skulle der nye boller på suppen. Havde en eller anden sagt 'boller', var vi flækket af grin, drengene i hvert fald. Vi grinede også, når der blev sagt: hul, måtte, dusk, banan, agurk o.l.

Hovedingrediensen i seksualoplysningen skulle være prævention. Og til det skulle man jo egentlig kunne eksperimentere, det mente i hvert fald vores lærer, som i øvrigt havde et godt lune og var god til os – skolens mest urolige klasse, havde vi ofte fået at vide.

Vi havde den fejl at være vågne og let antændelige. Blev der sagt noget interessant, var vi der straks, og der blev snakket i munden på hinanden. Man kan vel godt sammenligne

det med Cheech and Chong-sketchen 'Class, SHUT UP!' (som Claus Ryskjær lavede en dansk version af). Alt skulle kommenteres.

Drengene var selvfølgelig de værste. Siden 1967 havde læreren ikke måttet slå. Det var der mange elever, der udnyttede, og der var flere lærere på skolen, som 'glemte' den nye lov. Ingen navne her. Vi blev oftest skældt og hældt ud, hvis vi blev for ustyrlige.

Nå, vi skulle jo vide noget om det der. Teori var vigtigt. Se tegninger og læse advarsler og gode råd. Praksis var jo – og naturligvis – udelukket, og der var om det emne kun få pjecer, som man i øvrigt kunne få alle steder, hvor der lugtede af sundhed, sygdom og desinfektion.

Derfor fik vi den vigtige oplysning, at der 'fandtes en bog, som var ulovlig', og vi spidsede ører, og der blev tyst. Den var ulovlig på skolen, for den viste DET HELE, og der måtte ikke være porno på vores skole. Bogen hed 'Dreng, pige, mand, kvinde'. Han sagde næsten hviskende, at han ikke engang måtte fortælle os det – det var rygtedes, at der blev lyttet ved dørene af viceskoleinspektøren – og den bog kunne lånes på biblioteket.

Af en eller anden grund var den altid udlånt, og det der med så at reservere den var ikke lige min facon, så jeg gik ofte på biblioteket bare for at kigge. Som regel endte det

med, at jeg lånte en anden bog, som aldrig blev læst. Da jeg endelig fandt den, den ulovlige, var den næsten læst til usammenhængelighed. Den var med hårdt bind, men indbinding såvel som de fleste sider og syningen/limningen i ryggen var, hvad vi kaldte molesteret (vi udtalte det molestreret og jeg var ret stolt over at kende udtrykket).

Den smule praksis, som var os forundt, gik ud på, at der med pjecerne fulgte en kasse med forskellig prævention, som læreren kunne vise frem og lade gå rundt ved dobbeltbordene. Det var ikke godt nok til os, så han fik to drenge til at gå ned i byen til herrefrisør Hermansen og købe kondomer nok til alle i klassen. Hvis frisøren så spurgte til hvorfor og hvad, skulle de sige, det var til elevforsøg. De kom tilbage store i hovederne og fortalte, at da de sagde det, grinede Hermansen over hele hovedet. Så grinede vi også. Læreren demonstrerede med brug af 'kortstokken', hvordan man rullede kondomet på – hold op, hvor var det langt.

Jeg behøver vel ikke nævne, at det var vores yndlings-emne.

Brødet

Første gang jeg bagte et franskbrød blev det godt nok tungt.

Vi fik husgerning i syvende. Det hed husgerning, fordi det ikke kun omfattede madlavning. Alt husarbejde inkl.

opvask, tøjvask, gulvvask, bordafvaskning, rengøring af komfur, ovn og det løse. En dag skulle vi bage hver vores franskbrød.

I husgerningslokalet havde vi et langt bord, hvor teori og praktiske øvelser foregik, og vores husgerningslærerinde stod for bordenden. Hun var høj, tæt på de 180 cm, og lidt benet, havde mørkt, krøllet hår og stort overbid. Hun var faktisk sød nok, lattermild og hjælpsom, men kunne også være skrap, hvis vi blev for pjattede og ubehøvlede.

I modsætning til sløjd og håndarbejde, var kønnene her blandet. Altså hver klasse for sig.

Vi havde en time med teori og teknik ved det store bord, bagefter fordelte vi os i familier, om muligt to drenge og to piger i hver og skulle lave rigtig mad, dække bord og det løse. Vi lærte da en hel del, men det var ikke i husgerning, at jeg lærte at bage.

Vi får udleveret mælk, gær, mel, sukker og salt, margarine til at smøre formen med. I skabet ved vores plads findes der redskaber, kasseroller og skåle. Frøken V står og forklarer. Først lunes mælken, så en lillefinger ikke synes, det er for varmt. Dernæst smuldres gær i – og her må jeg så tilføje, at vi brugte en hel pakke til ét franskbrød (i dag bruger jeg en halv pakke til to), så en smule sukker og salt, røres rundt til det hele er opløst i den lune mælk, og mel hældes i og

røres rundt, æltes og hæver og æltes igen og puttes i en smurt form, hvor det hæver og siden bages i mere end en halv time ved 200 grader.

Jeg gjorde det hele og var enormt stolt, da hele bageprocessen var overstået. Mit brød var dog noget tungere end dem, min mor bagte. Det værste var, at det smagte af mel og især gær. Min far grinede og trak mundvigene nedad. Min lillebror kunne ikke lide brødet, det kunne jeg heller ikke. Min mor trøstede mig med, at det skulle jeg nok lære – hun kunne jo vise mig det.

Næste dag i skolen viste det sig, at flere af klassekammeraterne havde fået lignende respons derhjemme. Det lo vi en del ad – selvom vi jo inderst var skuffede.

Set i husgerningens klare baklys har mælken nok været for varm, æltning og hævning helt sikkert for kort. Så var jeg bedre til at jævne sovs.

James Bond

Første gang, jeg så en James Bond-film, var i Kosmorama i Bramming. Det var Diamonds Are Forever, en af de bedre. Sangerinden Shirley Bassey, som også sang "Goldfinger, he's the man, the man with the Midas touch" står stadigvæk for mig som den ægte Bond-sanger, lige så ægte som The

One & Only Bond, Sean Connery. Daniel Craig er nu også ret fænomenal.

En af mine bedste venner der i 1971-1972, hans far og jeg var i deres Taunus draget til hovedbyen i kommunen. Parkerede på p-pladsen ved pølsevognen foran Hotel Kikkenborg og gik de 88 skridt hen til biografen.

Vi var vildt optaget af, at diamanter kunne bruges til en laserkanon – på en satellit i rummet. Måske var vi også lidt betagede af Jill St. John, som spillede Bonds pige.

Efter filmen skulle vi jo hjemad. Udenfor havde en intens tåge svøbt sig om by og land. I lyset fra kun én fungerende bilforlygte, hvis lyskegle til gengæld pegede skråt op i luften, så min ven og jeg blev nødt til at sidde med hovederne ud ad vinduet og dirigere hans far: "Lidt til venstre (for tæt på grøftekant), lidt til højre (for tæt på den modsatte grøftekant)...", ja, så nåede vi langt om længe Gørding og var reddet af byens lys. Den tur var næsten lige så underholdende – og farlig – som James Bond-filmen.

Måske var farten 10 km/t. Jeg tror ikke, vi mødte en eneste modkørende.

Var Bramming med på den første bølge efter premieren, eller ventede de, til lejen var lavere? I hvert fald, når vi ville være med til en premiere, så skulle vi til ESA Bio i Esbjerg, i Kongensgade, hvor også Kosmorama lå lidt længere ned

mod havnen, og hvor jeg så "Slade In Flame" og "Abba i Australien", "Saturday Night Fever" og "Grease". Strand Bio, som var næsten lige så stor som ESA, lå ved rundkørslen. Og så var der den i Hotel Spangsbjerg, hvis man var til den slags film (spaghetti, gysere og voksne film).

Smidt hjem

Den første gang jeg blev smidt hjem fra skole var af præsten, Erik Hansen, mens vi havde konfirmationsforberedelse. Jeg tror, han syntes, jeg var flabet, og så ville han vist statuere et eksempel. Vi var ret berygtede i syvende klasse.

Blodtuden

Den første gang jeg fik en blodtud i en fodboldkamp var til idrætsstævne i Bramming, som vist egentlig hed Bramminge der ved Bakkevejens Skole. Husker ikke, hvor skellet var.

Det var nok i skoleåret 1971-72, hvor vi gik i sjette klasse. Vi var blandet hold fra a- og b-klassen og skulle spille mod Bakkevejens Skole, hvorfra de fleste af Brammings Drenges A-spillere kom. På vores hold var vi nok syv-otte Drenges B-spillere. Jeg var sat på venstre back-pladsen, en ret hjerne-død placering (lærerens beslutning) især i betragtning af, hvad der skete.

Brammings bedste og hurtigste spiller (navn?) var højre wing/innerwing, og jeg spillede så altså over for ham – jeg var ikke den hurtigste. Vi fik ikke særlig mange scoringschancer, og jeg husker ikke, vi overhovedet scorede. De gjorde de. De var foran med mindst fire, da ham den bedste pludselig kom stormende ude fra kanten, fik bolden og løb direkte mod mig. Lige som jeg angreb ham, som man skulle, det vil sige løbe frem mod ham, så han ikke umiddelbart kunne fortsætte sin raid, stoppe op fem-seks meter fra ham og se på bolden og gøre sit udfald. Jeg syntes selv, jeg var god til den disciplin og stolede på mig selv, men lige imod det hold, hvor vi i realiteten ingen chancer havde, ville det have været bedst bare at lade ham passere og score det, han kom efter. Han sagtnede farten og lagde an til affyring, jeg nærmede mig langsomt, kroppen og hovedet lidt forover, og gjorde mig bredere, end jeg egentlig var. Så hamrede han til den, jeg så bolden i slowmotion komme i min retning, jeg tænkte sikkert: "Nå, for hulen!" og sådan gik det til, at jeg fik næseblod. Men jeg reddede jo sandsynligvis mit hold fra at komme yderligere bagud. Jeg må være besvimet et kort øjeblik, for jeg husker kun, at jeg blev fulgt uden for banen, bag baglinjen og fik besked på at ligge og sunde mig. Vi tabte nok 0-6 eller mere. Rigeligt, i betragtning af, at kampene varede 20 minutter pr. halvleg.

Det fede var, at Arne og Bent fra min klasse blev nummer et og to i 60 m-løb. På asfalt, med bare fødder. De idrætsstævner i Gørding, Bramming, Brørup, Vejen, Holsted var højdepunkter for os, der gad sport. Da vi kom i overbygningen, hos vi det for os selv i Gørding.

1973-1975

Teltbal

Første gang jeg var til teltbal i en anden by var i Holsted.

Der var byfest i Holsted, og vi var tre drenge og tre piger, der holdt forfest hos en af os. Vores forældre bakkede faktisk op om vores baldebut. Vi var alle blevet konfirmeret et par måneder før.

En af os medbragte hjemmelavet hvidvin. Et par af pigerne kunne bedst lide 'flyvere'. Vermouth havde vi også. Min far formanede: "Gør 'et nu e for grov'!", et råd, jeg selv har brugt over for mine børn – og andre højtelskede bekendte. Jeg tror ikke helt, vores forældre kendte vores egne ideer om alkohol og om, hvad der var for groft.

I forvejen havde vi tre drengede halvvoxne fået lov til at ryge. Pibe. En dramaopførelse om kulturforskelle til en skolefest havde ændret tingene lidt. Dramascenerne skulle vise forskelle på dels i- og u-lande, dels ungdomskulturer. Vi havde selv sat det op.

Først kravlede udlændinge iklædt lagner rundt på scenegulvet, og et par cigarrygende kapitalister gik i baggrunden, hilste overfladisk på hinanden, mens de hånligt slog ud med deres fede cigarer i retning ad 'bærmene'. Næste scene var en flok hippier, der fik tæsk af en flok rockere -

akkompagneret af den hårdeste rock, vi kendte: 'weeet Hitchhiker' af Creedence Clearwater Revival. Kapitalisterne røg cigarer, og rockerne cigaretter. Kapitalisterne blev spillet af de samme klassekammerater, som spillede rockerne, de fattige af de samme, som spillede hippier. Af en eller anden grund spillede jeg ikke fattig eller hippie. Jeg var på rygerholdet.

Denne opførelse fik min mor til at overtale min far: cigaretrykning var egentlig okay at gå over til. Desuden sved det afsindigt på min tunge at ryge pibe.

Tilbage til teltballet. Vi blev kørt til Holsted af en af vores forældre – eller måske med bus, vi var jo seks. Der var vildt gang i den i teltet, kunne man høre, som vi nærmede os indgangen, og forventningerne fik nok et par nøk op. Vi havde måske medbragt lidt spirituosa, som vi drak, inden vi købte adgangsbillet. Jeg sammenlignede lidt udsmidernes størrelser med vores. Vi var tre halvvoksne fyre – og kunne vel gå for at være atten. Vi købte øl og drinks til pigerne, som de gentlemen vi var. Teltet var fyldt, men vi fandt nogle pladser ikke så langt fra dansegulvet.

Bandet har ikke afsat andre spor i min erindring, end at de må have været der, for der blev godt nok danset. Jeg selv var ikke den store danser, bedst til 'stå og vrikke lidt' og 'mørkedans', men mine to venner var faktisk ret dygtige.

Når man er en dygtig danser, har man brug for plads, således også de. Begge var meget udadvendte og har vel nok trådt en og anden lidt over tæerne, skubbet lidt måske, i deres rytmiske udfoldelser på gulvet.

Alt godt får en ende. Vi havde det fantastisk, indtil den ene af mine venner pludselig fik et par på hovedet af Holsteds største slagsbror, en bred slagtersøn, frygtet af alle (som også havde brug for plads). Han blev slået hårdt et par gange, og trillede ud under teltdugen. Vi andre strøg forfærdede ud til ham. Hans næse blødte, en af pigerne brækkede sig, en anden græd. Han rejste sig op, stadig groggy, den hvide skjorte var halvt rød af blod. Vi trøstede alle hinanden. Sikken telthaldebut!

Og så ringede vi efter vores forældre.

Guitarspil

Min første guitar var en Eko, der kostede 185 kroner.

Vi var mange, der gerne ville lære at spille, så mange af os fik en Eko, som vores guitarlærer anbefalede. Selv spillede han på en westernmodel af samme mærke, den var noget større og lød af mere.

Vi sad 18-20 13-15-årige og forsøgte at bevæge arme og fingre efter hans anvisninger og demonstration. Sangene havde han mangfoldiggjort på spritduplikator, som var det

almindelige dengang – det duftede fantastisk. Vi begyndte med fx Blowing In The Wind, Eight Days A Week, ... Dylan, Beatles,...

Procol Harum

Første gang jeg var til live koncert med et udenlandsk band var i Tinghallen i Viborg i 1973.

Vi var nogle fra vores syvende klasse, som var begyndt at gå til guitar-spil sammen med en del fra ottende/første real. Vi havde en lærer, som organiserede en uforglemmelig bus-tur, nogen dengang kunne forestille sig.

På vejen derop sad jeg ved siden af en høj pige fra første real med langt hår. Jeg skal ikke nævne navne i dette skriv, med blot oplyse, at hendes far var tvilling til en anden kendt Gørding-mand, som i øvrigt var passioneret fisker og god kammerat til min far - så jeg kendte lidt til familien i forvejen. Hun var sød og stille. OG gik til guitar.

Nå, vi nåede til denne dengang for mig enorme idræts-hal. Vi kom ind på et stort gulv med scenen til venstre og publikumstribune til højre. Toiletter lå rundt om hjørnet til højre modsat indgangen. Jeg nævner det, da det understreger, hvor god koncerten var, hvilket jeg kommer til.

Vi satte os midt på gulvet for at få den bedste lyd. Mine bukser var lidt stramme, og med mine kraftige lårbasser var

jeg da godt klar over, at benene nok ville sove på et tidspunkt. Jeg havde dog taget højde for dette og planlagt at smutte på toilettet når opvarmningen var slut.

Opvarmningen var en singersongwriterguitarist (Leo Kottke, USA), som spillede fint, men ikke bjergtog nogen, tror jeg. Og ganske rigtigt begyndte mine ben at slumre hen, så jeg ikke mærkede dem, før jeg prøvede på at rejse mig. Ikke så yndigt. Nå, som tænkt, så gjort, jeg gik på toilettet, fik urinen ud og livet tilbage i benene. Jeg købte en øl (vi havde fået instruks om ikke at drikke øl, men det er jo ikke til at styre - for en lærer) og satte mig hen det samme sted, hvor de fleste af de andre fra holdet sad.

Vi sad op ad en anden gruppe, som var noget ældre og havde lidt længere hår og en anden rygevaner. De lod et mindre plakatør gå rundt i gruppen, der sad en lille pibe med tobak. Jeg var da nok klar over, hvad det var for tobak, og indsnusede duften af norsk skov, som Beatles synger om. Sammen med min øl og den følgende koncertoplevelse gjorde røgen, at jeg totalt glemte at få mine ben til at sove.

Og nu til koncerten... Procol Harum kom ind, og folk klappede og piftede på samme måde, som jeg havde set i tv.

Starten, "Conquistador" Vi behøvede ikke et symfoniorkester, det var toner, akkorder, som jeg ikke havde forestillet mig - selvom vi havde hørt albummet et par gange.

Bagefter "Bringing home the bacon", så "Toujour L'Amour", så "The Devil Came From Kansas", "Liquorice John", ... 16-17 i alt.

"De fedeste af resten var: Whaling Stories", "Grand Hotel", "Power Failure" (C. Copping har forladt orglet til fordel for rytmeguitar – hør lige trommesoloen et par gange), "Repent Walpurgies" (for dem der er vilde med Bach især (ad piano-intermezzoet), "A Salty Dog", "A Whiter Shade Of Pale"... (her med det oprindelige band), Måske endda "Grand Finale fra 'In Held T'was in I'".

Line-up på turnéen: Gary Brooker, p, v - Alan Cartwright, b - Chris Copping, o - Mick Grabham, g - B.J. Wilson, d, (Keith Reid tekstforfatter).

Oplevelsen fik mig op på et nyt mentalt niveau, jeg svævede over gulvet, toiletbehov og bensøvn blev glemt, blodomløbet var stabiliseret, kroppen var varm, hovedet ligeså, og atmosfæren i det store rum med de flippede typer og deres tossetobak gav mig smag for koncerter. Siden har jeg vel været mest til live-optagelser.

Efter koncertoplevelsen bestilte jeg "Grand Hotel" og "In Concert With The Edmonton Symphony Orchestra and the Da Camera Singers"-albummene hos Egon Nielsen Radio og TV i Gørding.

Akkumulation

Første gang jeg hørte, at noget akkumulerede eller blev akkumuleret, var nok i syvende klasse. Vores fysiklærer fortalte om en akkumulator, og så, da han kun så få opklarede ansigter hos et par af drengene, oversatte han det med batteri – og så forstod vi jo alle. Det var noget med strøm. Bly og syre og vand.

Næste gang jeg undredes over udtrykket var i gymnasiet. Det var højst sandsynligt i historie og handlede om en gal tysker ved navn Marx, som havde skrevet om akkumulation. Jeg fattede ikke en dyt af, at politik og filosofi havde noget at gøre med batterier. Siden lærte jeg jo, at begrebet næsten var meta-agtigt, at det kunne bruges overalt.

I dag ved alle, hvad der tales om når noget akkumulerer/akkumuleres – man nikker i hvert fald.

Filosofien har man glemt.

Jeans og bremses

Første gang jeg ødelagde et par helt nye Wrangler jeans var på vejen lige ud for anlægget i Østergade/Hejrskovvej.

Den absolut mest ulovlige knallert i hele Gørding tilhørte Niels Staal. Han havde købt en billig to-gæret Puch, måske endda i mindre dele, og boret, planet, hakket og gæret den.

Det var der flere i byen, der havde, men han havde heller ikke almindelige bremses på, der manglede en pedal og et kabel, som han ikke lige den aften havde fundet endnu. Den skulle jo helst kunne bremse på en eller anden måde, når den nu kunne køre op mod 65-70 med Niels bag styret. ... Nu var Niels ikke byens største, og det var jeg vel næsten, så den kunne vel en god dag tage mig op til de 60.

Tilbage til bremsene. Han havde tilsyneladende fundet et gammelt kabel, trukket 'beklædningen' af, forbundet kickstarteren, Puch'en skulle jo løbes i gang, med bremsearmen på baghjulet, så for at bremse skulle man træde på kickstarteren, som jo ikke duede, men dog var der.

Vi var flere, der var interesseret i at prøve den. Uanset standen var det anderledes spændende at køre på en andens knallert. Og den her var den mest *klyttede*, eksotiske – på gørdingniveau – knallert i hele byen. Jeg var den første til at prøve, og jeg satte mig på sædet. Niels advarede mig, at bremsene var ret 'gode' [gøde], og jeg jo nok skulle passe på, det havde jo regnet, og vejen var våd. Jeg er en meget forsigtig mand og var det nok også dengang, måske tænkte jeg mig blot ikke så meget om. Så jeg havde fuld tiltro til mine evner.

Knallerten startede trods vægten fint efter et kort skub af Niels og en anden kammerat og fik mig op på en rigtig god fart.

Jeg var godt tilfreds efter et par hundrede meter, løsnede grebet om gashåndtaget (som i øvrigt var uden fjeder) og bremsede ned, og det kom jeg: ned. Baghjulet blokerede selvfølgelig. Knallerten og jeg gled vel ti-tolv meter. Skylden gav jeg mine længere ben, de nye snævre jeans og træskoene.

Jeg skulle til 'skrivemaskining' klokken syv. Det var mit dårligste fag i ungdomsskolen, og jeg lærte det aldrig. Jeg nåede det akkurat, men uden nye bukser. Sur slutning på en grå dag.

Næste dag var det hele glemt. Knallerten havde ikke taget stor skade. Og Niels var ikke sur.

Realen

Første gang mit hjerte hoppede i total, pubertær urytme var den første dag i 1. real.

Vi skulle sidde i grupper på fire, to dobbeltborde var skubbet sammen, og sad og kiggede lidt rundt på hinanden. Der manglede dog nogle fra Vejrup, dem vi ikke kendte, kun lidt fra ungdomsskolen. Efter 7. klasse skulle Vejrup-elever fortsætte i Gørding skole, som var en såkaldt centralskole.

Vores klasselærer var begyndt at introducere sig selv med mere, da døren gik op, og vores viceskoleinspektør kom ind med vejrupgenseerne. Det var der, mit hjerte tabte et par slag. Jeg tror også, der rørte sig noget i andres hoveder og kroppe. Nogle af dem rødmede og smilede til os, og jeg smilede igen, var nok også lidt rød i hovedet. Nu skulle vi altså til at lære hinanden at kende. De blev kaldt op og henvist til tomme pladser. Min gruppe sad længst nede i hjørnet ud mod vinduet.

Når jeg hører "Åh, Mona, Mona, Mona, hvornår kommer den dag..." kommer jeg til at tænke på den klasse, som en lille måned efter sammen med 8. skulle på ryste-sammen-tur til Hald Hovedgård ved Viborg.

Som i filmen "Vil du se min smukke navle?" var der vand – en sø. Det var dog ikke en hytte med udendørs latrin, vi skulle bo i, nok nærmere en herregård. Fire på hvert værelse i køjesenge.

En dag skulle vi, det var meget varmt, gå over seks kilometer ned til E Bindstouw, hvor folk i gamle dage sad og 'bandt' af uldgarn, men det var nu mest de gamle historier, stedet var kendt for. Mon ikke Blichers Hosekræmmeren blev undfanget i det selskab. Det påstod vores lærere. Jeg husker mest turen for, at jeg havde valgt forkert fodtøj: træsko med hælkappe. Fæle vabler gjorde, at jeg måtte gå det

meste af hjemvejen i strømpebukker. For at få forståelse og medlidenhed haltede jeg lidt.

Der dannedes flere kærestepar på turen. Jeg deltog ikke, pigen blev hurtigt 'optaget'.

Med hensyn til 'det pubertære' mindes jeg udover turen klarere dramatiktimerne, hvor vi, som havde valgt det, væltede rundt på en stor madras, mens læreren forklarede. Da en af pigerne frimodigt lagde sig med sit hoved på min ryg, blev jeg nærmest lykkelig.

Der kom mange ting i kog i de dramatiktimer.

Arbejds løn

Den første gang jeg arbejdede og fik løn var for min far, fordi jeg manglede 1500 kroner til den knallert, der stod omme ved Gørdings knallerthandler i Nygade, som egentlig burde have heddet Vestergade, men Vestergade lå (ligger) nord for banen oppe ved Heine, hvor knallerthandleren faktisk havde haft en cykelhandel.

Det var en sort og forårsgrøn Puch Flagskib med forkromede skærme og udstødningsrør, og jeg ville have den så hurtigt som muligt, så jeg arbejdede hele sommerferien efter min konfirmation, 1300 kroner kom fra, med at bore huller til sofableslag til Bramin Møbelfabrik i Bramming og 'male'

stålbuer (jernspær) med rustbeskyttelse. Vi måtte køre knallert (uden kørekort) som femtenårige. Jeg købte knallerten i oktober 1973, tre en halv måned før jeg fyldte femten. Den stod i min fars værksted, og jeg kiggede til den hver dag.

Endelig blev jeg femten.

Min status steg ikke ligefrem der i Gørding, hvor misundelse var en dyd. Der blev pisset i benzintanken, punkteret dæk, smadret forlygte, den blev stjålet og 'skrællet' (gode dele, som ikke så let kunne genkendes), blev et par år senere stjålet for anden gang og efterladt i en grøft i nærheden af Vejrup.

Jeg var ikke den eneste, der købte ny knallert for tjente penge. To købte Honda (fire gear), to Kreidler (fire gear), to Everton, mange af pigerne en Puch Maxi. To to-gærede Maxi'er. Honda Amigo, Cady (Motobecane) var der én af. En Gilera (fire gear), en Honda Dax og flere andre enkeltstående mærker. Der var vist ingen Suzuki. En Tomos (to meter os). Puch'er (pukle ud, cykle hjem) var der flest af. Mange tre gears. En del store Puch'er, sort eller rødt stel. De fleste med respekt for sig selv tjente statuspoint ved at hive plomben, hakke og plane, gear højere, de rigtig seje købte tuningssæt, 5,5 hk og helt op til 13 hk. En Kreidler med 13 hk kørte på en god dag noget over 100 km/t. Så vidt jeg husker. Senere blandede Yamaha sig med sværmen af knallerter. Også fire gear.

Ældre knallerter: NSU, to-gærede Puch'er, Velo Vap...

Første gang jeg røg pipe var i 8. klasse. Vi var et parstykker, der syntes, at nu var vi gamle nok. Så vi spurgte vores forældre, om det var i orden - med henvisning til, at de andre havde fået lov. 😊

Min første tobak var Everton, fordi det var den, min far røg - så kunne jeg nasse lidt. Piben var af majstypen. Den næste var Mac Baren's Mixture - og jeg overtalte min far til at følge mig.

Men så havde vi gutter fået øjnene op, og da en af vores lærere røg Dark Twist, skiftede jeg en tid. Den var nemlig rigtig sovset. Jeg var nu gået over til almindelig træpipe med lige mundstykke. Den fede tobak var god til at 'ryge piben til', som man jo skulle, så den smagte bedre. Renses skulle den jo lidt oftere.

Lidt senere investerede jeg i en af bruyererod fra Svendborg Piber. Krum og flot som ind i ... Der lagde sovsen sig i bunden, og man skulle ikke se for meget opad, mens man røg. Men det så godt ud, når den sådan hang mellem tænder og læber. Hvor ofte har man ikke stået foran toiletspejlet og sammenlignet med forskellige piberygende ikoner. Ak ja!

Da jeg flyttede til Ribe, fik jeg smag for rød Orlik, som jeg nød i et par år. Prøvede også Orlik Luxury, som var lidt mildere.

Bagsiden af pibemedaljen har altid været, at min tunge aldrig vænnede sig til mosten. Den 'brændte' og fik små blæner - altså, det var ubehageligt i længden, selv om det smagte og duftede godt - og så godt ud.

Så cigaretterne, disse djævelpinde, kom indover.

I 39-årsalderen fik jeg en lungebetændelse, som jeg måtte igennem to kraftige penicillinkure for at slippe af med, så da røg appetitten for rygning. Siden har jeg ikke røget.

Dog, til fyrværkeri har jeg til nytår haft en cigar tændt, indtil batterierne kom. Så var det nok med en lighter 😊

Røg, ild og knald - i låget.

Aftenen i nabobyen

Første gang jeg var inviteret til en komsammen hos en pige fra en naboby, var vi tre drenge og to piger af sted, altså blev vi seks i alt.

Jeg ved ikke, ... men vi tre knægte havde altså whisky og vodka med, og måske fik det indflydelse på aftenens forløb.

Vi ankom, efter at værtindens forældre havde forladt huset sammen med hendes (hvilket vi først erfarede senere) egentlige kæreste. Han var nogle år ældre – faktisk ret

voksen og klog. Vi startede på hendes værelse, som gav os, i kraft af værelsets beskedne størrelse, en dejlig mulighed for at være tæt. Og der blev vi, indtil alkoholen var steget et par af os til hovedet – hvad alkohol har det med at gøre.

Vi drenge var meget indtaget i værtinden, og de to andre (end jeg) nærmest udfordrede hinanden. Også de to andre piger var dejlige, men dem havde vi jo kendt, siden vi var små. Den ene af mine venner var overbevist om, at den anden ville stjæle hende fra ham, og derfor skulle han have en på hovedet.

Utroligt, hvad forelskelse kan udløse. De to drøuede rundt i huset, og pigerne og jeg prøvede at overtale dem til at være fornuftige, alt imens de tre piger må have været uenige om, hvem af dem det gjaldt. For mig gjaldt det dem alle tre – fantastiske piger, kvinder i spe og i vente. Men i højere grad gjaldt det mine to bedste – på det tidspunkt – venner.

Noget senere ankom den ene af mine venners kæreste, som havde aftalt møde med en af værtindens veninder og næstnabo. Hun krævede sin eneret, og hendes kæreste måtte forklare sig, påvirket af alskens amoriner og whisky.

Det endte med, at værtindens forældre ankom sammen med hendes vel egentlige kæreste. Hendes far kørte os hjem, lidt bestyrtet. Jeg var den eneste tilnærmelsesvis ædru, så jeg

beroligede ham med, at det havde de, mine venner, prøvet før.

Bortforklaring, tja...

Edderkoppen

Første gang jeg så en klassekammerat spise en edderkop, var i 1. real, hvor vi havde biologi. Vores lærer havde opfordret os til at finde insekter og smådyr og tage dem med, så vi kunne lege forskere. Flere af os havde sværmere og lignende med, Arne havde været ude i sit skur derhjemme og fundet nogle store og vample edderkopper, sådan nogle med lang, fed krop og behårede ben. Den danske udgave af den berømte fugleedderkop – eller en tarantel (*lycosa tarantula*). Selv om dens benspænd nok ikke var mere end 6-7 centimeter, var det alligevel nok til, at vi holdt os lidt på afstand.

På et tidspunkt satte vi en mindre sammen med den store, fordi vi ville se, hvor lang tid der ville gå, inden den store spiste den lille. Der skete ikke så meget, men på et tidspunkt angreb den lille – så lærte vi det.

Det var ved at være tid til at spise vores madpakker, da Peter pludselig råbte, at han ville æde den store for en tier (eller var det to tiere?), var der nogen, der ville give det? Det tog vel højst et halvt minut for vores lærer at hale pengene op af pungen og baske dem ned på bordet foran Peter, hvis

smil stivnede. Vi andre drenge begyndte at heppe, de første piger var allerede ude ved kummerne på gangen for at brække sig. Ingen sad med madpakkerne åbne.

Peter tog den store edderkop og samlede benene på den, nogle stod og gav gode råd om metoden. Det var et forskningsprojekt uden sidestykke i vores klasse. Man kunne se hjernevindingerne sno sig i hans hoved, hans øjne blev store, årerne på panden helt blå-lilla, og små dråber af sved pibede frem. Så samlede han en stor klump spyt i munden, den ville så nok blive nemmere at synke. Og ind med den.

Jeg forestiller mig, hvis man nu selv var kommet i den situation – altså som edderkop, og bliver smidt ind et mørkt sted i noget tyk væske, hvor man ikke har lyst til at være... Man kravler garanteret rundt for at finde en udvej. Det var nok det, der foregik i Peters mund, og Peter måtte over til plan B, altså acceptere, at der måtte en skrappere metode til. Han bed den over, måske tyggede han en smule, så den holdt op med at kravle – og slugte den så. Ingen sagde noget, ingen heppede. Vi bare stod og så på ham. Øjnene stod i tårer, det vendte sig i ham, men han holdt fint stand. Ingen pjat der. Vi klappede og råbte. Udråbte ham til dagens sejeste. Og historien cirkulerede på skolen i flere dage.

Senere har jeg af Peter fået at vide, at han var blevet inspireret af Jens Arne som havde gjort det inde i ottende et par dage før.

Marokkopude eller kolde kontanter – drenge er drenge, og drenge laver drengestreger.

Politik

Den første gang jeg følte et politisk fællesskab var i 1973, hvor Fremskridtspartiet kom i Folketinget med Mogens Glistrup i spidsen.

Glistrup var advokat og Simon Spies' ven. Han mente, at skattesnydere skulle hyldes som frihedskæmpere og pralede af et flot 0 på skattekortet.

Min far og mor var politisk uenige, han var egentlig Venstre, og hun var Radikal. Men i 1973 skulle danskerne finde sig i EF (EU) og i et voksende skattetryk, som havde stået på i flere år efter de gyldne tresseres overforbrug. Stigende oliepriser gjorde det ikke bedre.

Glistrup kunne speedsnakke og med et lunt, bornholmsk, humoristisk gemyt og et fuldstændig urealistisk politisk program gled han over skærmen og direkte ind i Folketinget med det næststørste parti og 28 mandater. Støtter, som jeg så op til, var blandt andre min far, min guitarlærer

og flere af mine kammeraters fædre. Min mor rystede på hovedet.

Men i frikvartererne stod vi og røg og talte politik på højt overbygningsniveau og syntes, det var rimeligt, at der nu endelig kom nogen ind, som ville rydde op. Den eneste, der modsagde os, som jeg husker, var Claus Jensen, søn af bestyreren af elværket. Han var ikke så dum endda – og så kunne han spille skak.

Alkohol

Første gang jeg fandt ud af, at jeg kunne tåle mere alkohol end de fleste eller i hvert fald bedre kunne styre det, var til en fest i et nylavet rum hos en af (efter min mening) klassens kvikkeste hoveder.

Alt i rummet var nypudset, loft, vægge, gulv, og der var lagt madrasser, som skulle gøre det ud for hyggesofaer. Ølkasser udgjorde baren.

Det blev meget hyggeligt. Rom og cola, flyversjusser, Martini, øl var aftenens retter. Efter nogen tid meldte de første ind med, at de var godt nok fulde. Det forstod jeg ikke helt. Nogle begyndte at danse tæt, det vil sige holdt om hinanden (ellers dansede man mest ved at stå og vrikke lidt). I de mindre klasser dansede vi af og til kinddans, men den aften var det en mere udviklet form for kinddans. Jeg sad og

misundte dem lidt. Blev lidt trist og drak lidt mere. Efter endnu et par danse tog jeg lidt mere at drikke. Røg nok en del smøger.

Lidt senere drønedede vi rundt på vores knallerter, to, tre, fire mand på én knallert.

En god klasse

Den første gang jeg følte mig rigtigt placeret i skolen var i realen. Vi blev en rigtig god klasse.

Læreren i mig tilskriver det den kønsligt homogene sammensætning og vore læreres moderne, alligevel disciplinære undervisningsplanlægning. Man kunne tro, de samarbejdede.

Vores klasselærer boede lige uden for Bramming, klos op ad Ribe-Bramming jernbanen. Hans kone underviste også på skolen. Vores 'stamklasse' B-klassen havde haft dem i 4.-5. klasse dog uden den store succes, spørger man mig. Men i første real kom vores klasselærer endelig til sin ret. Vi havde ham til matematik og fysik/kemi, som var hans egentlige linjefag. Det må have været noget af en udfordring for ham at overtage halvdelen af den klasse, han havde haft det så svært med dengang for 3-4 år siden.

Vores dansklærer kom fra København. Han havde egentlig studeret historie på Københavns Universitet, men var

holdt op efter det, der vel svarede til en bachelor. Han og klasselæreren havde begge en god humor, som passede os glimrende.

Dansklæreren havde taget en af de få ting op, som vores tidligere dansklærer havde haft succes med: højtlesning for os. Han læste op af blandt andet Finn Søeborgs 'Bare det løber rundt' og efter at have læst op af 'Jeppe på Bjerget', iscenesatte han i klasseværelset dele af teaterstykket. Han instruerede også vores opførelse i 2. real til skolefesten af en krimikomedie, som handlede om en flok ægtepar, der mødes på et hotel, hvor man pludselig finder en yngre mand hængende i et skab på et hotelværelse.

Vi fik gode anmeldelser blandt publikum til skolefesten, som blev afviklet over to aftener. Det gav et ekstra godt sammenhold i klassen. Jeg husker min fars enorme ros til en af mine klassekammerater, Krogh, som på en næsten chaplinsk måde havde siddet og fjumret med sit slips, mens noget andet foregik, og hvor en eller anden måske havde glemmt sin replik. Mine forældre havde i de første år af deres forhold deltaget i flere af teateropsætningerne med blandt andre den professionelle Johnsen som instruktør, så han mente nok at vide, hvad han selv talte om – og var begejstret for. Senere i livet har jeg indset, at min jalousi nok er ret almindelig for

drengene, for hvem det er af yderste vigtighed at leve op til farens forventninger. Og Chaplin var den største.

Henimod afslutningen af 2. real havde vi bestemt, at den/de, der scorede højeste karakter, skulle give en kasse øl til den efterfølgende havefest i Peters have. Et par gange slog vi eksamenerne sammen, så var der også flere øl. Jeg husker, at jeg måtte give to kasser, og Peter én efter en fysikprøve, hvor han scorede 11. Vi havde haft vores klasselærer til fysik, og til prøven var viceskoleinspektøren censor, så jeg havde vist været heldig, viceskoleinspektøren 'anerkendte' mig, og jeg fik vist 8. Andre ølgivere må have været piger, hvilket jeg ikke gik så højt op i.

Grundlovsforhør

Første gang jeg var i grundlovsforhør var som erhvervspraktikant.

I første eller anden real skulle vi i erhvervspraktik.

Normalt var det noget, vores lærere valgte for os, hvis vi ikke selv kunne finde et sted. Jeg kunne ikke, for jeg gad egentlig ikke ud at arbejde. Jeg syntes, det var åndssvagt, jeg havde jo bestemt mig for at læse videre, så jeg så ingen ide i det.

Men der var ingen vej udenom, jeg fik et tilbud, jeg ikke kunne afslå: gartner. Men det gjorde jeg alligevel, og min

mor hjalp mig. Hun havde engang i 50'erne været ansat på Vestkysten i Esbjerg og kendte derfor en redaktør, som tilfældigvis havde en medarbejder på orlov. Jeg fik lov til at låne hans skrivebord med telefon og skrivemaskine – det var fileme stort, og jeg følte mig set. Måske var det i den uge (eller var det to uger?), jeg fik lyst til at skrive.

Min nærmeste rådgiver var politiskribent/krimireporter, som skrev de kortere indlæg under med 'pet' (han hed Peter) i stedet for en normal *byline*. Så 'pet' og jeg talte sammen hver dag. Den første dag skulle jeg skrive om foreningen for indsatte kriminelle, KRIM. Det var – sagt i sjov – de kriminelles 'fagforening'. Jeg lavede en lang tekst – misforstået, det skulle kun være et vist antal ord, og jeg havde vist skrevet fem gange så meget. Det lærte jeg allerede den første dag.

I frokostpauserne skulle man ovenpå i kantinen. Der var vel fire borde med plads til otte om hvert. Øvre i hjørnet med udsigt ud mod P-pladsen og Esbjerg Station var der en luge, hvor vi kunne købe smørrebrød og drikkevarer. Det var åbenbart almindeligt, at man drak øl på avisen efter deadline, hvor frokosten var placeret. Efter frokost arbejdede man med de nye opgaver eller fyldte på de igangværende og skulle ofte ud i byen for at opleve, interviewe m.m. For os to handlede det jo kun om politisager og andet krimistof, og så,

efter frokost den tredje dag, skulle jeg med til et grundlovsforhør i byretten omme på torvet.

Vi blev vist hen til et tomandsbord imellem tilskuerpladserne og advokatpladserne / dommersædet. Pet havde fortalt, at jeg bare skulle høre godt efter, tage notater og ellers være stille. Hvis jeg noterede navne, måtte jeg ikke bruge de tiltaltes i en evt. artikel. Så det besluttede jeg mig for ikke at notere.

Sagen drejede sig om to mænd, der på Skipperkroen i Stormgade havde siddet og planlagt det hele. Med legetøjspistoler havde de så først truet en tobaksforhandler i Kongensgade og fået cigaretter og kontanter med. De havde så stjålet en bil og var kørt op ad vestkysten, hvor de i en brugs nord for Varde havde låst personalet og et par kunder inde på toilettet og taget for sig af varer og tømt pengekasen.

Den første af de to anklagede tilstod grædende og angrende det hele. Eftersom vi havde fået et par øl til frokost, hvilket jeg ikke var vant til, og i det lune retslokale var jeg begyndt at slumre hen under det kedelige forhør og de anklagedes advokats alt for lange udredning om, at hun jo ikke kunne gøre noget ved en direkte tilståelse i dette grundlovsforhør (hvor der jo skal tages stilling til, om der er en sag eller ikke. Og ved en tilståelse følger normalt en såkaldt straksdom).

Den anden gerningsmand nægtede imidlertid alt. Og SÅ vågnede jeg. Endelig! Det blev direkte morsomt, da vi jo allerede kendte forløbet.

Da vi forlod retten der i oktober 1974 (tror jeg), var jeg helt frisk. Pet tilbød mig at skrive et KORT referat af forhørene uden at tilføje for mange slutninger og kommentarer – det gjorde man ikke.

Jeg fik to spalter i avisen dagen efter – cirka tredive-femogtredive linjer i alt. Ikke meget, men jeg var pissestolt. Er stadig vild med den erhvervspraktik.

De næste dage nøjedes jeg med én øl til frokost.

Elevråd

Den første gang jeg oplevede, at det gav mening med et elevråd, var i 1. real.

Vi havde valgt en fornuftig pige ind, som nok vidste at tale for sin sag. Hun fik selvfølgelig forslag fra klassen inden hvert elevrådsmøde. Jeg tror egentlig ikke, at vi drenge deltog så aktivt.

Nå, men... kort efter, at hun var valgt ind, fik vi efter hendes initiativ nyt toilet-papir, som var blødere. Indtil da havde der været sådan noget brunt et-lags indpakkingspapiragtigt noget, som ikke kunne suge. Og alle var herefter mere tilfredse med at benytte toiletterne. Og tilfredse med elevrådet.

Jernsmag

Første gang jeg smagte jern, var det i min fars smedeforretning i Jernvedlund. Men ikke fordi jeg gik og slikkede på materialerne.

Min Puch, som jo var en totakter og derfor ikke så udviklet som for eksempel en Honda, havde et problem med at starte, og jeg mente, det skyldtes tændingen, det vil sige tændrør, platiner, kabel med mere.

For at se om tændingen er i orden, kan man tage tændrøret ud af topstykket, sætte det tilbage i tændrørshætten og skabe kontakt ved at hænge det mod et sted med metal, som regel topstykket. Så vil tændrøret gnistre, når man træder på kickstarteren. Hvis det ingen gnister giver, skal en eller flere af delene skiftes (i bedste fald renses eller slibes). Hvis der ingen problemer er med tændingen, er det nok benzintilførslen, der er stoppet. Hvis strålespiden er forkert indstillet, vil der enten komme for lidt benzin eller for meget. Det er nemt at afgøre. Svømmeren i karburatoren kan også sætte sig fast (et mikroskopisk sandkorn er nok eller hvis nogen har pisset i ens tank), hvilket får mig til at tænke på en af kammeraterne fra 6. eller 7. klasse, som havde fået fat i en to gears Puch og havde, foruden at bore, hakke, plane og geare, sat en DellOrto karburator på – med fri indsugning, så man

kunne høre den slubre, når han drejede gashåndtaget. Problemet var så lige, at svømmeren havde det med at sætte sig fast. Det klarede han med en kraftig kæp, som han altid havde med sig – til stor morskab for os andre. Han gav den blot et ordentligt hug, så var den okay igen.

Nå, min far spurgte mig, om tændrøret hang ordentligt og havde kontakt til topstykket, sådan at vi kunne se gnisterne. Han advarede mig sådan nærmest henslængt, at nu skulle jeg da passe på ikke at røre ved den. Sådan noget tager jeg altid meget alvorligt – jeg er ikke glad for smerter. Jeg kan ikke huske, hvorfor jeg så alligevel ikke kunne holde nallerne på afstand, da han trådte på kickstarteren, men efter cirka et millisekund trak jeg godt 15000 volt igennem mig.

Altså, jeg døde jo ikke ligefrem – men for hunde da, det gjorde nas, og jeg kunne smage jern i over et døgn. Heldigvis fik vi knallerten til at fungere.

Den kan faktisk stadigvæk køre. En Puch-entusiast har købt den og sat den i stand fra a-å, så den ligner sig selv som ny.

Andejagt

Den første gang jeg affyrede et jagtgevær mod et levende mål var ude i Tange lidt syd for Gørding.

Min far havde en del kunder, mest landmænd, i områderne omkring byen, og mange af landmændene var ikke selv jægere. De havde følgelig givet lov til, at min far – sikkert også andre – kunne bruge mange skønne fritimer i naturen, ofte i sit eget selskab med hele årets vejrlig som kulisser for den drabelige færd.

Vi, lillebror og jeg, var ofte med. Vi lærte, at visse vejrtyper var bedst egnede: til andejagt, vibejagt (ja, dengang var de ikke fredet), bekkasiner, skovduer, hjejler, harer osv., og hvor dyrene helst ville være, på visse tidspunkter og meget mere. Vi lærte også fredningsperioderne. For eksempel: 1. august måtte skovduer skydes, 16. august en anden fugl, 1. september agerhøns, 1. oktober var det fasaner, harer, sådan var det hele året rundt. Fredløse hele året var ræve, krager og andre såkaldte skadedyr. I dag er der kommet mere 'styr' på det hele, og jagten på vilde dyr er blevet vildt dyr. Landmændene er ikke længere large, har fundet ud af, at jægerne gerne betaler en bondegård for at få lov til at skyde dyr – eller rettere 'nedlægge bytte'.

Jeg – og MANGE af drengene – kunne godt lide forskellige typer våben: slangebøsse, flitsbue, legetøjsgeværer og -revolvere, vi kendte mærkerne, Luger, Smith & Wesson, Colt, Walther (det var jo James Bond's) med flere. Vi købte papirruller med krudt til vores revolvere, så det sagde bang,

vi sad og spidsede pile og satte styrefjer på. Vi lærte, at visse træsorter var bedst til slangebøsser, andre til buer. Murer-snor kunne bruges til buen, gummi fra bilslanger til at slynge sten ud på 50-70 meter. Vi havde hørt om, at en eller anden havde mistet sit øje eller var kommet til skade på en anden måde med den slags 'rigtige' våben. Vi var flere, der meldte os ind og havde gode timer om lørdagen sammen i Gørding-Bramming Skytteforening ude i kommuneplantagen, indtil nogle blev smidt ud for at skyde på 'meldestokken' – hedder den det?.

Når vi legede indianere og cowboys, ville jeg helst være indianer. Trods faren ved leg med disse våben, var vores forældre fortrøstningsfulde (hvis man kan kalde det det) og formanede os blot til at passe på. Og vi passede på og skød kun til måls – selvom et par af de lidt ældre godt kunne finde på at sigte mod levende mål, ... ja, og af og til er det vel sket, at en pil eller sten har ramt. En dag var en af de lidt ældre blevet sur på sin lillebror og havde plantet en pil i hans lår. Det fik vores mødre op at køre – fædrene støttede dem endda.

Åh, det var lykke at lege lidt farligt, det gav gys, frygt, morskab, alle sanser i brug – selv tænkesansen.

Nå, en dag var jeg med min far på andejagt. De fleste forbinder vel andejagt med morgen eller aften, hvor trækkene sker. Så sidder man et sted og venter på trækket og skyder,

når fuglene er så tæt på, at haglene 'virker'. (Der er mange størrelser ammunition til hver deres vildt. Man skyder jo fx ikke gråspurve med kanoner). Men der er jo resten af døgnet ænder, som ikke er i luften – men som godt må skydes alligevel, selv når de ligger lige så stille og hygger sig i et vandhul.

Den dag var der høj himmel, det var efterårsferie og formiddag, lørdag eller søndag, og vi var taget om til det nordlige Tange, lige op ad Stårup, hvor Erik Jørgensen havde et godt stykke med et par småsøer, og hvor flere af de andre tilgrænsende jorder også var 'tilladt' revir. De andre bønder hed Holm, Nielsen, Kulmbach, Andersen eller lignende.

“Nu skal du bare vente, så går jeg ned og jager dem op forbi dig. Og så husk at sigte lige foran, og hold det nu ind til skulderen.” Det sidste var jeg udmærket klar over!!! Blå mærker er et udbredt fænomen i kredsen af nybegyndere. “Husk at afsikre. Når jeg råber, så op med æ bøs!” og allerede da begyndte jeg at ryste.

Når man har afsikret, kan man dræbe med et enkelt tryk. “Er du nu klar?” spurgte han, og jeg nikkede.

Han gik ned ad skrænten mod vinden, som var jævn til frisk, så det støjede jævnt fra træerne og buskene ved skrænten. Jeg ventede og ventede, og pludselig var kaldet der. Og pludselig kom der to ænder skråt op over bevoksningen. Og

jeg trykkede, først på den ene, så på den anden aftrækker. For hulen, det var højt! Både lyd – og retning.

Jeg skød selvfølgelig med øjnene klemt hårdt sammen og ramte selvfølgelig ikke – men der var også kun to skud. Jeg husker ikke, om min far rystede på hovedet ad mig, da han kom op fra vandhullet, men det var *tivertifal* min første OG sidste gang som andejæger.

Heldigvis fik jeg intet blåt mærke og heller ikke ar på min sjæl. Var jeg lidt flov?

Min lillebror arvede jagtbøssen, som er et smukt, gammelt, belgisk side-by-side gevær, og han har siden taget jagt-tegn.

Straffespark

Første gang jeg fik anerkendelse som fodboldspiller i 2. real på en idrætsdag.

Jeg deltog i fodboldturneringen, hvor vi skulle spille mod 3. real, 10. klasse, 9. klasse, 1. real og 8. klasse. Hvert hold skulle have mindst to piger på banen hele kampen igennem. Eva var nok den bedste pige til fodbold. Mener, at Kirsten, Linda og Anne Mette også spillede. Vi, 2. real, nåede til finalen og skulle spille mod vores parallelklasse fra niende.

Kampen endte uafgjort, og der skulle straffesparkafgørelse til. Vores anfører valgte sparkerne. Dagen igennem

havde det pisset ned, og banerne var opblødte, totalt tilsmadret, især foran mål. Omkring straffesparkpletten sejlede det med vand og mudder, og de fleste gled, da de sparkede, hvilket endte i forbier eller en nem redning for de andres målmand. Ingen scorede.

Til sidst var der kun mig tilbage for vores hold at tage af, pigerne også, men..., og vores anfører pegede på mig. Jeg placerede bolden der, hvor straffesparkspletten skulle have været og tog opstilling med det venstre ben placeret til venstre for bolden. Jeg pegede overlegent på den side, hvor jeg ville skyde – målmanden, en af mine venner, havde jo også problemer med muddret. Som peget, så gjort. Jeg var imidlertid lidt heldig, at bolden ramte lige inden for stolpen og røg ind i sidenettet, selvom målmanden faktisk troede på mig og næsten havde hånden på. Hold kæft, hvor så vi ud efter den kamp. De andres målmand især. For han havde smidt sig efter næsten alle bolde, som nåede ind til målet.

Vi var endnu mere sammentømret som klasse efter det stævne.

Latin

Den første gang jeg kunne springe fra et fag var det latin.

Vi skulle, sagde lærerne, have latin for at kunne gå på sprogligt gymnasium, hvilket vist var rigtigt nok.

Arne og jeg sad af og til og stred med lektierne og var trætte af det. Desuden lå latin i de to første timer, og vi elskede at sove længe – dengang som nu for mit vedkommende. Og latin var jo et valgfag. Så vi besluttede os for at springe fra, hvilket vi meddelte vores latinlærer, fru Madsen. Hun blev rød i hovedet og prøvede at holde sin vrede tilbage. I anden time blev vi kaldt ned til Tofterup, skolens inspektør. Først sad vi på ventestole uden for hans kontor. Det var ikke rart. Alle forbigående kunne jo se, at vi havde lavet noget uacceptabelt. Og stod til en skideballe.

Efter nok ti minutters 'mørhængning' blev vi kaldt ind. Tofterup sad bag sit skrivebord, vi sagde pænt 'goddag', han smilede venligt og slog ud med venstre arm mod de to stole foran skrivebordet og bad os om at sætte os. Vi så på hinanden, alvorligt – lidt skræmte, er jeg overbevist om. Så satte vi os. Jeg plejede at svede i ubehagelige situationer, men her var mine hænder iskolde, og jeg nærmest frøs. Jeg kikkede ned på mine hænder og masserede dem. Arne kikkede også ned.

"Ja, det er noget værre noget, ..." begyndte han. Allerede i dette øjeblik, tror jeg, fornemmede jeg udfaldet af dette besøg hos inspektøren. Vi, der følte os så voksne og selvbestemmende, fandt ud af, at magt kan udøves med ord alene – og lidt voksen snilde. Han lagde ud med den store

skuffelse, det var for vores rare og dygtige latinlærerinde, at vi ville stoppe. Tofterup havde det med at skrue sig op og tale med stor intensitet. Der gik rygter om, at han i en skuffe opbevarede kiks mod mavesyren, når han havde hidset sig op. Han havde mavesår.

Vi var jo så og så dygtige, havde altid været gode elever, og ved forældremøderne havde vi sagt, at vi ville på sprogligt gymnasium, Arne i Esbjerg og jeg i Ribe. Og i øvrigt havde han ringet og talt med vores mødre, som var enige med ham i, at det kunne der ikke blive tale om, vi skulle fortsætte – mens han så småt var på vej op i det røde felt. Mine kinder blev også røde, varme og mine øjne våde.

Om Tofterup måtte ty til kiks efter den omgang, kan vi ikke vide. Men torsdagen efter sad vi igen mellem klokken otte og ti sammen med alle pigerne og læste op af Mikkelsens Lille Latinprøve og bøjede verber og andre ord.

Politijagt

Den første gang jeg blev taget af politiet på knallert var sammen med en god ven, som sad bagpå.

Min knallert, Puch Flagskib, var lige blevet udstyret med et lille tuningssæt og kunne vel køre omkring 75 km/t, dog ikke med en passager bagpå. Vi kom kørende på hovedgaden og skulle krydse togbanen, da politiet drejede hen imod

os ved korsvejen. Jeg vred styret til højre ad Møllegade og kørte ind i hundeklipper Bossens baggård. Min ven gik ud i Møllegade med hænderne på ryggen – fløjtende som i en komedie, tror jeg. De regnede vel ud, at knallerten inkl. fører befandt sig bag frisørsalonen.

En times tid efter måtte jeg derhjemme sætte den gamle cylinder og topstykket på puch'en. Udstødningen havde de ikke taget, karburatoren var ikke ulovlig. Dagen efter kørte jeg cirka 40-45 km/t i skole. Det mindre og ulovlige tandhjul ved baghjulet havde de nemlig heller ikke taget. Enten var politibetjentene dovne eller bare en smule nænsomme.

Bøden er ikke værd at skrive om.

En på lampen

Første gang jeg fik 'en på lampen', helt ufortjent og pludselig, var til bondebal på Bykroen i Gørding. Festsalen var adskilt fra selve krostuen og lå over imod apotekets have. Vi var godt nok tit til bal der.

Den aften var jeg i en mindre gruppe gået ud for at trække lidt frisk luft. På vejen ud stoppede jeg i indgangspartiet, en slags vindfang. Stod i døren et kort stykke tid, indtil der kom en af byens mest idiotiske motorcyklister, som på grund af sin manglende størrelse og manglende intellekt altid havde haft mindreværd – er jeg sikker på. "Flyt

dig, dit skrummel, du er fandme lige så grim, som du er stor”, og så hamrede han, af sikkert al sin kraft, en næve lige ind i smasken på mig. Der skete kun det, at jeg fik næseblod.

Mine venner så sikkert frem til, at jeg nu endelig ville banke en vis idiot sønder og sammen. Af en eller anden grund gjorde jeg det ikke, men trængte ham over i hjørnet, tog ved ham og meddelte ham, at hvis han nogen sinde generede mig igen, ville han få kærligheden at føle. Kødranden af mine støtter stod og nikkede og kom med fæle udbrud. Det skete aldrig mere, at han opførte sig sådan. Så vidt jeg ved.

Hvis vi havde banket ham, var vi nok blevet overfaldet af hans motorcykelkammerater.

Striptease

Den første gang jeg var til striptease, var på Bykroen i Gørding.

Bykroen var to bygninger. Den ene var restauration og værtshus (=bodega), den anden en slags forsamlingshus, hvor skolefester og baller afholdtes. En aften var der ekstra underholdning for at tiltrække os drenge og mere voksne hankønsvæsener: striptease.

Den såkaldt levende musik var for længst afløst af discjockeyer, som jo sagtens kunne levere pirrende musik, en

stripteasekunstner skulle bruge, hvis hun da ikke selv havde musikken med.

Den pågældende aften var vi nogle, der mente, at vi da nok var nødt til at udforske det nye initiativ på Bykroen. Og vores kvindelige bekendte var faktisk også til stede under det udfordrende intermezzo midt i diskoteksaftenen. Hun ville optræde to gange, så vidt jeg husker (jeg selv var ikke så optaget af hendes show), og efter første afdeling var vi nogle, der fortrak til den anden bygning, da hendes show faktisk var ret kedeligt – totalt imod forventning.

Hun dansede med to sådan-en-slags vingevifte, som kun delvist skjulte hendes meget yppige, svulmende former, hun havde lyst, langt hår og kraftigt optrukne læber, mascara og øjenskygge. Måske havde hun også malet sine brystvorter. Jeg kunne ikke se det fra min plads nede ved baren i salens modsatte ende. Men en af tilskuerne fik åbenbart det fulde udbytte og tissede i bukserne, hvilket var den største oplevelse og den bedste fortælling fra den aften, hvor et par af os mistede vores uskyld og så, hvad vi egentlig ofte havde set før. Nogen fælles ophidselse i salen skete vel næppe. Synd for stripperen.

Jeg håber, hun fik en okay betaling.

Dirigent

Whaling Stories fra Live-LP'en "Procol Harum in Concert With The Edmonton Symphony Orchestra and The Da Camera Singers".

Første gang jeg var dirigent var til denne LP, som er et af historiens bedste albums. Jeg kunne hvert taktslag og hver tone og rejste mig op hver gang jeg spillede pladen på vores B&O-anlæg. Gardiner blev trukket for, vinduer lukket og en utrolig tilfredshed bredte sig i krop og sjæl.

Gary Brooker, hvil i fred...

Bandet

Det første band jeg var med i hed først Apache – efter nummeret med The Shadows', som vi ikke spillede, fordi det var et instrumentalnummer, måske på grund af det blev vi foreslået at skifte navn. Næste navn blev Sarabanda, fordi vi havde hørt ordet i tv eller radioen. Vi spillede Gasolin, Shubidua, Beatles, Creedence,

Min guitarlærer viste mig på klaveret i skolens sanglokale akkorderne til Procol Harum's "A Salty Dog" og "Conquistador", og da vi fik lov at spille til en ungdomsklubfest, som blev holdt i det lokale, spillede vi også dem. Utroligt at vi gjorde det i den alder. Sikke det må have lydt. Men især var "Står på en alpetop", "Inga, Katinka og Smukke Charlie",

“Stakkels Jim”, “Hvalborg”, “Fed rock”, “Stærk tobak”, “Have you ever seen the rain”, “House of the rising sun”, “Johnny B. Goode”, numre vi alle kunne gå ind for.

Vi bestod af to fra 9. klasse og os to fra 1. real. Gert og Steen, Carsten og mig. Vi var egentlig startet med Carstens og min klassekammerat Bjarne på bas, men Gert fik Steen ind i varmen. De to var venner, og Steen gik til klassisk guitar hos en storbarmet, krølhåret kvinde ved navn Maj (så vidt...). Vi var lidt lede ved det. Mange gange spillede vi ikke så meget, men sad og bryggede den ene fede vision efter den anden.

Vi øvede i skolens kælder, i et lokale, hvor der havde været spejdere. I rummet ved siden af var der et andet band, Basserne, der var noget ældre og havde mere styr på sagerne. Alle havde gode instrumenter og forstærkere. De tjente jo også penge ved siden af. Sigvald på trommer, Knud Erik på bas, Hans på orgel, Peter og H.C. på guitar. De spillede mere noget dansemusik, kan ikke lige huske, sikkert John Mogensen, Papa Bue og så’n, men også nogle meget originale. Jeg husker især en udgave af Mignight In Moscow, hvor en af dem sang en frygtelig, russisk tekst. “Do drot nasa njesk kaski atam wa ...”, derhenad ... og så videre. Sigvald kunne lave swingrytme på hi-hatten, shuffle hedder det også. Det var lidt svært. Men så kunne vi så meget andet. Vi

syntes i hvert fald, at vi var bedre og sejere. Vores guitarist, Carsten, var suveræn til at bruge forvrænger i sine soloer. Det havde H.C. også, men brugte den ikke så meget.

Carstens solospil så jeg meget op til. Han kunne også improvisere over specielle akkordgange. "House of the Rising Sun" og "Conquistador" var hans glanssoloer. Jeg så helt enormt op til Procol Harum. Gert spillede på Hollywood-trommer, Steen på en Fender-kopi, Carsten på Kasuga Stratocaster-kopi, og jeg havde købt en lille Burns Baldwin, den med splitsound, med omviklede kulrør som mikrofoner, ældgammel og svær at stemme på grund af det slidte gribebræt. Den havde været penge værd i dag.

Vores første anlæg blev brugt til både sang og instrumenter, det var et seks kanals FAL og kostede 1800 kroner, som vi deltes om at betale, og vi byggede vores egne kabinetter i Gerts fars snedkerværksted – med basrefleks, som var in. Jeg tror det var med Lansing-højtalere. Senere fik vi rigtige Fender-guitarer og ordentligt baggear, HH med Altec Lansing-kabinetter.

Sanganlægget blev også HH. HH var det billigste, som også kunne spille højt. Jeg købte mit af en guitarist, Hans, i Bramming, Four Flowers hed hans band. Han havde godt nok en speciel frisure. Lidt à la Sweet's Brian Connolly.

Ude hos Steen i Fonager fik vi lov til at indrette et øvelokale, det brugte vi megen tid – og penge – på.

Så var der gået økonomi i det. Udgifterne skulle tjenes hjem, vi havde nærmest lovet vores forældre dette. Jeg havde fået lov til at låne i banken på en veksel.

Vi gik på kompromis og udvidede repertoireet med decideret dansemusik, altså med rendyrket pop. Vi beholdt dog de fleste af de gamle numre, men Procol Harum måtte ud. Jeg mener "Inga, Katinka.." røg samme vej. Det endte med, at vi blev meget uenige. Gert og Steen begyndte at spille til bal sammen med en trommeslager, der hed Søren. Gert var gået over til Hammondorgel. Så kunne de jo også spille blandt andet "A Whiter Shade of Pale".

Carsten og jeg fik ikke et band stablet på benene. Han begyndte i et band fra Jernvedlund, Funky, og jeg gik jo på gymnasiet, som blev sværere og sværere, da jeg ikke rigtigt gik op i det. Fra folkeskolen, hvor jeg fik rigtig gode karakterer, til gymnasiet var jeg i 1. g. faldet til 7 i gennemsnit mod 10 normalt og var ligesom flere andre dybt frustreret. Så døde min mor og 2. g. gik ad helvede til. Jeg gik ned til 0 og 03 i historie hos lektor Larsen, føj, og faldt mere og mere fra.

Uden for skoletid, som var meget af tiden, var jeg sammen med Carsten og nogle gode folk fra Bramming. Vi drak en del, røg en del og hørte musik.

Raketbal

Første gang jeg nær var blevet dræbt af en raket var i balsalen ved Bykroen.

Et band, som jeg var lydmand for, højst sandsynligt Sneakers fra Bramming, skulle spille til nytårsbal. Ballet skulle starte henimod midnat. Vi havde stillet op om eftermiddagen og var mødt i god tid, før de første baldeltagere mødte op.

Det var også første gang, jeg holdt nytårsaften udenfor privatsfæren. Derfor var jeg selvfølgelig ekstra spændt. Lyden var indstillet perfekt, så Kims Remo-trommer gik klart igennem, det var sådan nogle som kunne stemmes ved blot at dreje den ring, skindet sad på. Ingen kedler, så ringede de ikke – nemme at lave lyd på.

Sneakers var nok det fremmeste Bramming-band med en hang til at efterligne originalerne mest muligt, hvilket lykkedes ganske godt. Jeg var med en del øve gange for at lære arrangementerne at kende, og det gik ikke stille af. Som det ofte er i bands, har hver især sine egne foretrukne numre, som der selvfølgelig skal gøres ekstra meget ud af. Ve den, der 'ødelægger' øvningen! Men det var jo blot diskussioner, som ledte til bedre produkter. Jeg blev da også hørt, men

ville jo ikke ødelægge stemningen, så jeg sagde vel, at det lød godt. Det gjorde det også. Så det ...

I Bykroens sal var der en lille trekantet scene lige inden for døren uf til garderoben. Over for baren. De spillede de fleste balbands. Den 'store' scene lå i den anden ende og brugtes sjældent til bal, medmindre et stort navn skulle spille. Men lige her nytårsaften havde Sneakers indtaget den 'store' scene og jeg sad på den lille ved døren.

Repertoiret husker jeg ikke så godt, men de har givetvis spillet både Doobies' Listen To The Music, og Earth, Wind & Fire's Fantasy. Shu-bi-dua var nok repræsenteret med fire-fem stykker.

Sneakers var bandets navn, indtil Sneakers med Sanne Salomonsen indspillede deres første album. Så kom det dem for øre, at der da vist nok var et band i det mørke Vestjylland, som hed det samme. Derfor førtes en kort proces, som gjorde, at de oprindelige, brammingensiske Sneakers tog navneforandring til Street Machine.

Kort efter starten nok henad midnat startede en raket hen over hovederne på de dansende og stoppedes af muren ved indgangsdøren. Jeg blev lettere chokeret, som mange af balgæsterne, især de ikke døddrukne tosehoveder. Mange grinede og bandet stoppede og forlangte, at ballademagerne blev smidt ud, ellers ville de stoppe helt. Det var helt i orden

med mig. Så galt gik det ikke, og resten af festen gik okay. Og vorherre bevares, nytårsaften må man da godt lave bal-lade, ikk'.

Jeg drak nok en ekstra øl, men lavede glimrende lys, så vidt jeg husker.

P.s. Bandet kan også have været Holy Grail fra Holsted, men så var repertoiret mere Beatles, Hollies-agtigt. Ellers samme historie.

Nordenskov

Første gang jeg var til bal i Nordenskov var nok i 1974 i september eller oktober. Det var hammerkoldt, og jeg havde ladet handskerne blive hjemme. Vi var to på min knallert, hvilket jo ret beset var tåbeligt. Politiet havde det med at kikke forbi bondeballerne.

Min gode ven som sad bagpå, havde hørt, at pigen han var forelsket i (det var jeg også) var begyndt at komme sammen med en, og at de skulle mødes til det bal, og han ville over at tæve ham.

Vi nåede frem, havde skiftedes til at fryse hænderne på styret. Det første, der skete, efter at vi havde parkeret knallerten og låst den forsvarligt et sted med gadelys, var, at *objektet* (pigen det hele gjaldt) for vores fælles forelskelse kom ud for at mildne den opildnede klassekammerat og bejler.

Hun havde hørt, at handsken ville blive kastet der i Norden-skov.

Et potentielt mindeværdigt og farligt opgør var under opsejling, indtil fjenden dukkede op udenfor. Der faldt ingen slagudveksling sted, men ord. "Dumme svin" og lignende. Indtil fjenden faktisk viste sig at være en sympatisk fyr. Pigen prøvede hele tiden at mægle, og måske var det hendes ord, der gjorde udslaget, det vil sige, at der jo intet slagsmål kom ud af det. Eller også var det fjendens størrelse og alder – måske lidt at vi var på udebane.

Vi frøs lige så meget på vejen hjem.

1975-1979

Nytårsaften med krudt

Den første gang jeg gave min lillebror en på kassen med vilje var nytårsaften. Vi skulle være alene hjemme hen over indgangen til det nye år. Måske var det skiftet mellem 1975 og 1976, hvor jeg gik i 1. g, og min lillebror i 6. klasse. Vores far havde spist sammen med os og derefter taget til Odense, hvor vores mor lå på hospitalet. Vi havde hver en ven på besøg og vores far havde indprentet os, at vi skulle passe på, lidt underforstået at jeg skulle passe på lillebror. Der tænkes vel især på alkohol og fyrværkeri. Som jo altid har været sikkerhedsemner nytårsaften. Jeg følte vel, at det med at skyde det nye år ind, med en mor på onkologisk, var det vigtigste i verden. Derfor sad min gode ven og jeg i stuen, hørte musik, røg og drak en smule øl e.l. En stiltfærdig aften indtil døren fra baggang til køkkenet gik op og lillebror kom ind med sin ven. Lillebror havde dengang som alle friske drenge med langt hår en polarfrakke med hætte og to store lommer foran. Den ene lomme var der så ikke mere og en del af frakken i samme side manglede også. "Der skete jo ikke noget særligt," sagde min lillebror. Hans ven stod lidt i baggrunden, han var nok ikke helt enig.

Jeg kan slet ikke huske, at jeg sagde noget. Jeg gav ham bare en lussing. Impulsivt instinktivt idiotisk indbildsk og alle andre dårlige i'er.

Det er den situation bror til bror, som jeg har fået mest kredit for – af lillebror.

Jul på sygehus

Min første jul på et sygehus var i Odense.

Min mor lå med en alvorlig sygdom og kunne ikke være hjemme at holde jul. Derfor tog vi over til hende. Jeg gav hende en meget smuk og farverig tekande, hun elskede farver og drak te indimellem. Da jeg er farveblind (rød-grøn, julens farver), elsker jeg også stærke farver. Især rød og grøn. Hun var pænt klædt, så pænt, som man kan være i en sygeseng, havde en gyselig paryk på, i hvert fald havde hun til-dækket sårene fra strålebehandlingen.

Så vidt jeg husker, sneede det ikke, det var en grå aften. Min mor smilede og var i godt humør, glad for sin familie. Vi gik ikke rundt om et træ, måske sang vi en enkelt julesang eller to, ikke en salme, selvom der findes flere ret flotte julesalmer. Mine forældre havde begge deres foretrukne: "Blomstre som en rosengård" var min fars og en af min mors "Julen har bragt velsignet bud". Min egen foretrukne

dengang var nok "Dejlig er Jorden" på grund af det begrænsede omfang og den fantastiske melodi og harmonierne. Sange er bedre end salmer på et hospital.

Da hun døde i april, fik vi at vide, at det var kræft, hun døde af.

Jul på Fanø

Første gang min lillebror, min far og jeg holdt jul sammen uden min mor, var på Fanø.

Min onkel og tante havde inviteret os, sammen med mormor. Min mor døde i april 1976, så det var så godt at komme væk hjemmefra til et sted, vi aldrig havde været.

Min mormor var godt nok ikke særlig høj, måske 158 cm. Hvad hun manglede i højde, havde hun de andre steder. Efter sigende har jeg hendes næse. Onde tunger vil måske påstå, at det ikke kun er næsen. Min onkel, min morbror, var heller ikke så høj, men hvad han ikke havde i højde, havde han i armene, formatet, hjertet og munden. Her burde der være en glad smiley. Min tante var som kvindelige fannikker var, faste i huld, smukke og stærke – på hver sin måde. Kusinerne var bare – uopnåelige.

Mormor var ansat som 'ung pige i huset', mens vores mor lå på sygehus og fik gift og stråler og modgifte mod giftenes bivirkninger. Vores mor var helt grøn i nakken og havde tabt

alt hår. Men mormor var ikke med, når vi besøgte vores mor, hendes datter, på Odense Hospital. Onkologisk afdeling hed det, fandt jeg senere ud af.

Juleaftensdag det år var jord og himmel i ledtog om at bekæmpe satan og alle verdens onde gerninger. Det gør far-vandet mellem Esbjerg og Fanø ved at bølge på en sindssyg måde. Og ved at oversvømme begge havneområder. Så det var kun 'den lille', der sejlede. Bilen havde far stillet oppe i byen et sted. Min lillebror og jeg måtte bære mormor både om bord og fra borde. Far bar alle julegaverne. På et ikke-oversvømmet sted oven for færgeren anløbssted, ventede vores tante i sin Ford 26 M med automatgear og tog kærligt imod, sikkert med et: "Velkommen til Fanø, det lufter nok en smule i dag." Jeg kan ikke huske, hvad jeg tænkte – måske at det var normal fanøhumor. Men hun smilede en smule, da hun sagde det.

Da vi kom ind på min onkels og familiens gårdsplads, stod der en lille hest og ventede. Den kom hen til min dør, højre passager foran, og stak sit hoved helt hen til min siderude. "Den er så fredelig, hedder Ruja, det er en irsk ulvehund, bare stig ud," beroligede tante Mie mig.

Jeg steg ud, og verdens nok største hund slikkede min hånd og bød velkommen på irsk hundemane. Siden hilste den også på far, lillebror og mormor. Mormor var lidt

højere end Ruja, men beskyttede sig på alle mulige måder med både armen og ben. Det skal man ikke, hvis man er lidt bange for store hunde, så bliver mange faktisk lidt arrige. Dog ikke Ruja. Denne kæmpehund var nok verdens venligste – måske tungeste.

Det med at jeg først troede, Ruja var en hest, var ikke helt tosset. De havde faktisk heste – ovre i stalden. Dem fik vi først at se dagen efter.

Onkel og kusinerne kom ud og tog imod os, mens Ruja prøvede at hoppe op ad os. Mormor var stadig i middelchok.

Det blev en uforglemmelig juleaften. Maden var både and og flæskesteg. Vi havde altid kun fået and. For vores skyld var der endda sønderjysk hvidkål. Både min lillebror og jeg drak rødvin til.

Det viste sig senere, da julegaverne skulle uddeles, at ikke alle gaver var kommet med over. Der manglede lige to, en til min lillebror og en til mig, fra vores far. Men så kom kusinerne ind med to store pakker – det var dem. Jeg kan ikke huske, hvad brormand fik, men jeg fik en guitar, en Levin med nylonstrengene. Vores far havde revet sig lettere abnormt. Jeg havde set guitaren i Esbjerg Musikimport (eller hed det Knud Eskildsen?) og 'nok nævnt det i forbifarten' for min far.

Vi sov der alle fire. Dagen efter skulle vi af sted efter frokost, og min onkel trak mig til side og førte mig ind i soveværelset. Han åbnede de øverste låger længst ind mod væggen, hvor der åbenbarede sig et arsenal af flasker med whisky. Jeg kan ikke huske dem alle sammen, men han tog en flaske Ballantine's ned, rakte mig den, så mig i øjnene og sagde: "Den her skal du have, Henrik, omgås den nu som et mandfolk!"

Den jul kom og leverede en masse indtryk, som jeg nok aldrig er kommet over. Min Levin har jeg stadigvæk. Min Ballantine's gik til nytårsaften. Der var isslag, jeg havde af vanvare taget min Puch om til min ven og havde stukket flasken i lommen på min blå polarfrakke. Da jeg steg af lød der et mildt crash, aftenen duftede skotsk, og min gode ven så lige så utrøstelig ud som jeg, da han fik det at vide.

Heldigvis havde han en flaske vodka.

Akkumulation

Første gang jeg hørte, at noget akkumulerede eller blev akkumuleret, var nok i syvende klasse. Vores fysiklærer fortalte om en akkumulator, og så, da han kun så få opklarede ansigter hos et par af drengene, oversatte han det med batteri – og så forstod vi jo alle. Det var noget med strøm. Bly og syre og vand.

Næste gang jeg undredes over udtrykket var i gymnasiet. Det var højst sandsynligt i historie og handlede om en gal tysker ved navn Marx, som havde skrevet om akkumulation. Jeg fattede ikke en dyt af, at politik og filosofi havde noget at gøre med batterier. Siden lærte jeg jo, at begrebet næsten var meta-agtigt, at det kunne bruges overalt.

I dag ved alle, hvad der tales om når noget akkumulerer/akkumuleres – man nikker i hvert fald.

Filosofien har man glemt.

Pigerne i gym

Første gang jeg tog springet ud af skabet fra knallertrocker, discoflipper, flippet medløber i livet som 'politisk bevidst', var i høj grad præget af mine præferencer vedrørende kvinder og gode kammerater / venner.

I min klasse i 1. g var vi godt tyve, hvor der var femtenseksten piger, og vi var fem drenge. Det var en relativ normal kønsfordeling i sproglige gymnasieklasser. Nogle ville mene, at det måtte da være nogle kedelige klassefester, vi kunne holde.

Det syntes jeg ikke. Under togturen fra Gørding til Ribe var jeg sammen med fire piger fra min realklasse. Og efter at vi, jeg i træsko, var sjosket om til katedralskolen i

Puggaardsgade, kom der yderligere femten piger strøm-mende ind i klasselokalet. Jeg burde have følt mig som en af denne verdens pamfiliusser. Men jeg var stadig blot en brik i et spil. Jeg var usikker, følte mig plantet i sur jord. Jeg har aldrig været en storblomstrende rododendron eller lignende, nærmere en umoden agave, fordi de verbale og non-verbale udfald mod alt, jeg sagde og gjorde, klang af misbilligelse. Så prøver man at tilpasse sig.

Heldigvis var der en god håndfuld piger i klassen, som ikke havde behov for at misbillige. En kom fra Rødding, en fra min egen realklasse, en fra Gredstedbro, en fra Hillerup, en fra Ribe. I deres selskab følte jeg mig så at sige tryk. Og blandt de andre drenge, som var gode sønderjyder fra gode hjem.

Klassekammeraten fra Gørding var lattermild, charme-rende pågående (på den gode måde overfor mig), pigen fra Gredstedbro havde mørkebrune øjne og var lidt moderlig, pigen fra Hillerup var så solid og venlig og smilende, uanset hvor dumt jeg opførte mig. Pigen fra Rødding og pigen fra Ribe forelskede jeg mig i. Jeg forelsker mig nok især i piger / kvinder, som helt åbenbart viser, at de godt kan lide mig. Sjældent har jeg selv taget initiativet, når jeg ønskede at opnå noget. Og de to åbnede en dør til en hhv. mere flippet og politisk bevidsthed.

Flipperne dengang klædte sig mest i bomuld, som jeg. Ofte batik, ikke som jeg. Ofte i en aflagt militærjakke, ulig jeg. Men de fleste af os havde et spættet Arafat-tørklæde, men jo om halsen, ikke om hovedet. Vi kaldte det 'partisan-tørklæde'. Og så var der lige Atomkraft Nej Tak-badgen. Jeg havde oftest anorak på. Hvilket var almindeligt og ikke gjorde mig til outsider. Desuden udglattet, løsthængende tøj, som delvis skjulte de kropslige buler.

Pigen fra Rødning havde en god musiksmag og et lidt mystisk smil à la en moderne Mona Lisa, samt en lysende indefra kommende skønhed, som bare bjergtog. Pigen fra Ribe var som sin storebror (mestendels) ihærdig fortaler for venstresocialisterne. Hun havde et lidt stramt ydre til en start, men åbenbarede stor humor og venlighed, som vel grænsede til oprigtig varme. Det var især i frikvartererne, jeg oplevede det.

Selv kom jeg fra et hjem med klaver midt i et Venstresamfund (med hang til Fremskridtspartiet) og havde en meget blandet musiksmag (ABBA, Hendrix, P. Harum, Creedence, Elvis, C. Berry, Deep Purple, J. Cash, Pink Floyd, Dylan, Beatles, Slade, Sweet, Bifrost, Shu-bi-dua, Gasolin, Carpenters med flere både 'lødige' og 'underlødige' – jeg var en diskofil, hedonistisk gourmand). Kinks, Doors, Iron Butterfly, Trille, Steppenwolf, Steppeulvene, Røde Mor, C.V.,

Beefeaters og lignende kendte jeg stort set ikke. Og Venstre-socialisterne anede jeg intet om. Jeg begyndte faktisk at følge med i politikken i Danmark. Tingene gik som de gik. I dag savner jeg markante, humanistiske, vidende, entusiastiske politikere som især P. Wilhjelm.

Jeg takker kvinderne, som var med til at forme mig – allerede dengang.

Ford'en

Første gang jeg kørte en bil tør for olie var det min fars.

Min far og vi havde en Ford 20 M 2000 S med seks cylindre og 125 HK - mindst. Den kunne med fire personer køre godt 160 km i timen. Og så var den med bundgear og en kraftig forhøjet bule i kabinen til kardanaxslen. Armlæn man kunne slå ud på bagsædet. I sandhed en god bil.

Vi, min lillebror og jeg, lånte den af og til. Jeg havde, selv om jeg var holdt op i gymnasiet, holdt fast i mine gymnasiekammerater og var velvillig chauffør på mange ture til bl.a. gymnasiefester i perioden 1977-1979.

På en tur til Brændstrup til fest for min hidtidige stamklasse, hvor en mine allerbedste venner helt fra tredje klasse i Gørding havde fået lov til at komme med, begyndte Ford'en at klikke fra motoren – eller nærmere 'klakke'.

Hurtigere 'klak klak klakke klak', som farten blev sat i vejret. Men den kørte jo fint nok.

Efter hjemkomsten fra festen, hvor min gamle ven var blevet kæreste med en af de sødeste og klogeste af pigerne, satte jeg bilen i garagen og gik i seng. Næste dag, som var en søndag, blev jeg vækket af min far, som spurgte, om jeg havde observeret noget specielt ved bilen – en lyd eller lignende, måske røg fra udstødningen. Og ja, det havde jeg da. En af kammeraterne havde også nævnt, at der kom blå røg fra den.

Tør for olie, ødelagte lejer og knastaksel, et objekt for en total motorrenovering. Det blev lavet ved ESSO-værkstedet ved korsvejen, Steen hed han, hans far hed Viggo. Det var også der, vi købte knallert- og motorcykelbenzin. Den blev lavet så billigt som muligt. Det vil sige lidt over 8000 kroner. I 1978.

Jeg fortsatte med at bruge den, og den opførte sig fantastisk i rigtig mange år. En fantastisk dyt.

1979-1985

Min hørelse

Den første gang en sejlgarnsbombe ødelagde min hørelse, så det hylede og dunkede i flere timer ind i det dengang nye år, var det en nytårsaften sidst i 70'erne / først i 80'erne i Gørding. På vej indefra ud i porten mellem to toetagers ejendomme så jeg og hørte en antændt lunte, men nåede ikke i sikkerhed. ... Om min dårlige venstrehørelse skyldes den nævnte eksplosion eller de utallige sessions med rå rock og dampende dansemusik kan jeg ikke afgøre... Så husk, især nytårsaften: Hold forbruget af alkohol og krudt på et vist niveau! Alternativt: Brug ørepropper!

Rockgrandprix

Jan Nissen, Finn Højland, Carsten Maasbøl, Aksel Nissen var shanghaget af Gørding Idrætsforening og Gørding Borgerforening til at lave et musikarrangement som en slags indvielse med ungdommen som målgruppe. *Der skulle lægges mærke til.*

I spidsen stod Ole Nissen fra idrætsforeningen og Åge Jepsen fra borgerforeningen. De havde gennem Jan, Ole Nissen ældste søn, fået fat i de unge.

Det viste sig, at de ville få brug for lidt hjælp og spurgte så mig. Jeg havde relativ stor erfaring med den slags arrangementer, blandt i Ribe, hvor jeg gik på HF og underviste i musikskolen.

Vi holdt et par møder og aftalte et forløb, hvilket kom i Jydske Vestkysten, det var stort. Selvfølgelig med foto af den unge kvartet.

De fire unge og jeg blev enige om, at alt hvad der havde med andre virksomheder og kørsel, skulle jeg stå for. Med hensyn til priser o.l. skulle der klares med Ole Nissen og Aage Jespersen.

Et problem for os var halbestyreren, som forlangte en afslibning og ny lakering af hallens gulv efter rockgrandprixet. Minimum 1000 kroner ville det koste. Så der skulle minimum 50 publikummer ind. Derudover kom der lejen. Det endte med, at der skulle 200 ind, for at det kunne dækkes ind. Ole Nissen var business-mindet, Aage Jespersen mere modtagerminded.

Invitationen til deltagelse – inkl. betingelser – kom i lokalaviserne i hele Midt- og Sydjylland og på Fyn.

Mange bands ringede til mig, som var anført som kontaktperson. Det endte med, at vi udtog fem bands til at konkurrere. Et band fra Fyn, Zappa Pederzen & Zønner, sendte et bånd og blevet godkendt. De andre var vi rundt at høre.

Det var Relax fra Esbjerg med Carl Evald, nu Back in Black, i front, det var Floyd Pepper Band fra Esbjerg med Gert Grant i front, Custom Pie Esbjerg, Flash fra Skjern og Purple Haze fra Varde.

Vi fik produceret en plakat med overskrift "Rockgrandprix i Gørding-Hallen". Med de deltagende bands' navne på. Den blev sort-hvid, hvilket var sejst, og det krævede en masse sort, var dyrere, sagde trykkeriet som lå i Vejen. De kom på andre tanker, da vi bestilte 200 eksemplarer. Mange dengang.

Jan og hans far, min lillebror Aksel og jeg kørte rundt og hængte plakater op i hele området omkring Gørding, Jernvedlund, Gredstedbro, Ribe, Bramming, Vejrup, Endrup, Holsted, Brørup, Vejen, Rødding og de mindre samfund i nærheden. I Esbjerg skulle der mange op, der kom jo tre bands derfra.

Det endte med at Floyd Pepper Band vandt, Zappa Pedenzen og Zønner blev nummer to og Relax nummer tre. Vi var fire dommere, og med hensyn til Relax var vi (jeg var en af dommerne) uenige. Ellers var der enighed. Præmien var 1000 kroner. Det kunne dække en weekend i et billigt studie, havde jeg fundet ud af. Relax-guitaristen/forsanger blev pisseur.

Det store PA-anlæg havde vi lejet af Holy Grail fra Holsted for 1000 kroner. Alt kostede 1000 kroner dengang. Jeg var lydmand ved en Stramp-mikser, jeg kendte ret godt, for et par af bandene. Vi deltes om at stå for afspilning af pausemusik o.l.

Et par år før havde en klasse fra skolen arrangeret det første rockgrandprix i Gørding. Klasselærerne var Jens Rode og Frode Sørensen. Da deltog Holy Grail (Peter, Gert, Ole, Preben og deres sanger?), hvis PA-anlæg blev 'lejet' (dvs. de lagde det til uden betaling), Funky fra Jernvedlund (Tommy, Bruno, Carsten, Bjarne, Knud Erik), Moderate Gale fra Gørding (Ken, Keld, Bjarne, Per) og et par andre, som jeg ikke husker navnene på. Preben smed om sig med trommestikker, da de fandt ud af at Holy Grail var endt på sidstepladsen. Ken kastede trommestikker ud til publikum i glæde for at vinde det hele. Jeg var lydmand for begge bands. Publikum var dommere – én mand, én stemme.

Bandet fra Brørup var efter min mening det bedste. Spillede blandt andre Pink Floyds "Money", 10 CC's "Good Morning Judge" og Hendrix' "Hey Joe". De blev nummer tre.

Audition

Første gang jeg skulle til audition var i Ribe.

I foråret 1979 havde jeg besluttet at gå på HF i Ribe. Jeg var blevet fyret fra Bramming kommunes beskæftigelsesprojekt, fordi pengene var sluppet op. Så kunne man jo lige så godt uddanne sig.

Jeg havde godt nok gået på Ribe Katedralskole, men havde sagt op i '77 – et par måneder henne i 3. g. Man kan måske synes, at det var lige lovlig langt henne i gymnasietiden at sige op. Jeg havde i 2. g. fået et par advarsler for at udeblive fra undervisningen cirka 80 dage i alt. Så kom sommerferien, og jeg skulle tænke mig om. Jeg kunne ikke lide at gå der trods mine gode holdkammerater. Men kun ét år tilbage og med næsten acceptable karakterer (undtagen i historie!!!) kunne jeg godt regne med at bestå – hvis jeg tog mig gevaldigt sammen. Så jeg aftalte med min far, at det ville jeg gøre. Min mor var død lige før 1. g, sluttede, så tiden i 2. g. havde været én lang nedtur. Skulk på skulk, nederlag på nederlag.

Efter stoppet på Ribe Katedralskole befandt jeg mig jo i et tomrum (jeg var sluppet for militæret) og måtte for at have penge til smøger, tøj, øl, guitarstreng, benzin til min ny erhvervede Yamaha mc og så videre melde mig til arbejdsformidlingen og bistandskontoret, S.U. var historie.

Arbejdsformidlingen anviste mig – efter en relativ god, restituerende periode med rum til både fortrængning og

sublimering, lidt øl, hash og musik – et arbejde i et beskæftigelsesprojekt, hvor vi skulle rive huse ned m.m., og vi startede med den gamle brugsbygning på Sct. Knuds Allé. Gulvbrædder, skabe o.l. skulle væk. Vores 'sjakbajs', som mest sad og hyggede med lederen af arbejdsformidlingen i Jernbanegade (der hvor der senere kom apotek), fik den geniale idé, at vi skulle trække søm ud af samtlige brædder. Så det fik vi 31,40 kr. i timen for, udbetalt hver fjortende dag. Efter at alle brædder m.m. var fjernet, kom der en kran og væltede murene og det, der hang ved. Det tog en halv dag. Vi havde brugt en uge, tre mand, på at trække søm ud. Projektet blev stoppet, efter at vi på en traktor havde bragt alt murværk og træværk uden for Bramming på en nyetableret materialeplads lige ved jernbanen. Det var ellers planlagt, at der også skulle slås mørtel af murstenene, men ... ja, hvad ved jeg... Kommuner råder på mystiske stier – og måder.

Tilbage på bistand lullede man rundt, og jeg tilbragte megen tid med at besøge Bramming Musikhandel, som Anders Krath ejede. Han var startet helt ude på Mulvadvej, men efter god fremgang rykket ind i Storegade lige ved siden af bageren og gået sammen med en radio- og tv-mand fra Bramming. De styrede i starten hver sin halvdel af forretningen.

Der var der plads nok til mange orgler (Anders' eget fo-retrukne instrument), klaverer, forstærkeranlæg, trommer og guitarer. Størstedelen af mine likvider blev nok lagt der. Jeg havde købt guitarer, el-klaver, lydmixer, LP-plader, stereoanlæg – det kostede alt sammen. Indrømmet, jeg boede næsten gratis sammen med min far og lillebror. Og vi havde det godt sammen.

En dag sad jeg således i musikforretningen og spillede lidt på et af Anders' bedste klaverer. Dengang spillede jeg udelukkende bas og akkorder. Beatles' "Hey Jude" og "Let It Be" kunne jeg og spillede ofte. Og Procol Harum's sange. "Conquistador" havde vi spillet i det band, jeg indtil et år tidligere havde været med i. "A Salty Dog" var deres topnummer, bedre end "A Whiter Shade Of Pale", og det var jeg lige begyndt på, da en venlig kunde, en mand, kom hen og sang lidt med. Vi faldt i snak om blandt andet Procol Harum, hvad jeg spillede på og så'n...

Han kom faktisk for at høre, om Anders kendte en ledig bassist. Anders foreslog, venlig som han var, mig. Jeg var jo på mange måder ledig på så at sige alle markeder. Jeg har det med at slå mig i et selvopfundet tøj og være langsom til at beslutte mig, alligevel lykkedes det at få en aftale om, at jeg skulle mødes med bandet for at se, om det var noget. Han

hed i øvrigt Terkel og bandet Chihuahua. De øvede i Ribe. Jeg fik adressen og vi sagde ses!

Jeg var helt oppe at køre hjemad, på min søde Yamaha.

Bassist! Jo da, jeg havde jo lært vores egen bassist en smule og kunne en del bas-ting, vidste i hvert fald, hvor tonerne lå, og rytmesansen fejlede heller ikke det store. Nu ved man jo aldrig helt på forhånd, hvordan det vil gå, sådan noget. I USA kalder man det for audition – jeg har altid kaldt det for optagelsesprøve.

Vi kender alle Michelle Pfeiffers entré i filmen "The Fabulous Baker Boys", efter at alle umulige kvindelige sangere in spe mildest talt har ødelagt den audition, hvor brødrene på deres agents foranledning skulle vælge en sådan kvinde / trækplaster.

"Thirtyseven, and not one of them could carry a tune". Pfeiffer kommer væltende ind, får at vide, at hun er halvanden time for sent på den. "Punctuality, first rule of showbusiness," siger storebroren. "Is this showbusiness," replicerer hun. Efter nogle argumenter frem og tilbage, mens hun smider overtøjet, åbenbarer et tight dress, kort kjole med bælte og tænder en cigaret, beslutter de at give hende en chance, nu hun har taget turen.... Okay, da ... Jeff Bridges sætter sig bag klaveret og hun synger "More than you know", og

brødrene kapitulerer bjergtagne. Faktisk en rørende scene. Sådan var min audition ikke!

Men jeg blev behørigt introduceret til de andre i bandet af Terkel, forsanger og pianist. Forud var jeg blevet klædt lidt på, da Terkel havde sendt mig et kassettebånd med en optagelse til en P3-udsendelse, hvor de spillede deres egne numre. Allan på trommer, Mick på guitar, Henning på guitar og Terkel ved el-klaveret, et Würlitzer (sådan et havde jeg også haft). Det var meningen, jeg skulle kunne dem til prøven. Jeg havde øvet basgangene på min guitar og mente da, at de sad godt nok. Det gjorde de så ikke lige...

Til rådighed var der en Dan Armstrong-bas, hvor pickup'en var flytbar (for en rundere eller skarpere lyd), og et basanlæg, kan ikke huske mærket. Men det lød godt – når jeg ramte.

Jeg husker et halvhurtigt ostinat, jeg ikke lige havde styr på. Vi havde prøvet nummeret et par gange, og jeg kludrede fortsat. Der opstod efter tredje eller fjerde gang en slags trættende tavshed af de mere trælse. Henning tog ordet: "Vi går lige ud og ryger en smøg, så kan du øve det imens." Det gjorde de så, og det gjorde jeg så. Derefter gik det fint. De accepterede åbenbart, at jeg kopierede den tidligere bassist Morten Dahls spil. Morten spillede i øvrigt på en Mørck-bas. Henning også, bare guitar. Mick på Hagström guitar. Allan

på nogle sorte trommer, som han efter et par år skiftede til TAMA.

Terkel ringede samme aften og fortalte, at de gerne ville have jeg fortsatte. Indtil videre kunne jeg jo bare benytte det samme anlæg. Så, øvning næste lørdag kl. 14.

Da jeg ankom, holdt min ven Bruno, som var bassist i et andet band – men de var ved at stoppe – ude foran den pavillon ved Valdemarskolen, hvor Chihuahua øvede. Bruno og jeg var ofte sammen, drak kaffe og hørte musik, talte om alt mellem himmel og jord, af og til kvinder. En af hans favoritter var Eberhardt Weber, som spillede opretstående elektrisk bas, bl.a. på Kate Bush' "Wuthering Heights". Han havde en fantastisk lyd. Min favorit var Jaco Pastorius. Entwhistle fra the Who kunne vi lige klare. Jamen, der var så mange fede musikere, at minderne aldrig stopper ud ad den tangent.

Vi holder os til det centrale: mig og Chihuahua! Jeg var meget overrasket. Det viste sig at Anders Krath også havde foreslået Bruno som bandets nye bassist – han havde jo så at sige bevist sit værd i et balorkester, der hed Funky. Fra Jernvedlund. OG han havde en Fender Jazzbas og et Yamaha-anlæg, der kunne spille afsindigt. En stabil bassist var han. Jeg blev meget forvirret.

Da vi kom ind til de andre, forklarede Terkel, at de havde talt om at prøve Bruno og mig sammen, han på bas og jeg på el-piano. De vurderede, at jeg nok var bedre på piano end på bas, og Bruno var opsat på det. Han og jeg havde også spillet sammen i et band, hvor jeg netop spillede på Würlitzer. Fordelen var desuden den, at Terkel så kunne hellige sig forsangereskabet. Det ser jo også godt ud på en scene!!! Vi fik arrangementer med akkorder udleveret og gik i gang.

Efter en times spil og lidt snak bagefter tog vi hjem, hver til sit. Der var bragt knas i mit hoved, i venskabet og i min tillid til Terkel og de andre. Nedtur! En dags tid eller to tog det, før Terkel i telefonen forklarede mig, at de havde valgt Bruno fra og ville have mig på bas.

Nedturen var med ét på standby. Bipolare Henrik var på vej mod himlen. Jeg satte mig og øvede samtlige numre på båndet igennem, så jeg var klar til næste lørdag. Jeg skal lige love for, at der blev stillet krav. Chihuahua's repertoire omfattede klassikere som "Layla", "Badge", "Listen to the Music", "China Grove", "Desperado", "New Kid In Town", "One Of These Nights", "Do It Again", "25 or 6 to 4", nogle af dem trak hårdt i visse søm.

Henning havde det med at drikke rigeligt og et par gange måtte en af os hente ham – eller prøve på det. Mick og Allan var de mest utilfredse, så efter flere udsatte øvesessions med

skænderier var valget vel at smide ham ud. Henning ejede bassen, jeg spillede på, så væk var den – sammen med ham.

Allernådigst lånte jeg Musikskolens ARIA-bas, den var også okay. Jeg var på udkik efter en båndløs, så jeg havde to muligheder. Da jeg havde sparet et par tusind op, så jeg en annonce med en Fender Precision til salg – båndløs. Allan drøede mig i sin Renault 5 til Aarhus, jeg gav 2900,- og var nu den lykkelige ejermand.

Nu skulle jeg bare lære at spille på den.

Den første gang jeg spillede i Ribelund var med CHH, Allan på trommer, Mick på guitar, Terkel på el-piano og sang, jeg på elbas. Mick, Allan og jeg sang også kor, nogle af numrene tog vi firstemmigt – jo jo.

Vi varmede op for et reggaeband, Capital Letters. Vi spillede på det tidspunkt udelukkende egne numre – et princip.

Swingsøjlen, som foreningen hed, havde pyntet scenen med kæmpestore cannabishunplanter, og Capital Letters-fyrene blev inspireret kraftigt. Man nød duften.

Næste band, vi varmede op til, var Sofamania, med Jacob Haugaard på sang – og brækket ben. Han sang blandt andet om sit lem og lod *det lege med sig...*

Efter koncerten mødtes vi på Stenen. De to kvindelige sangere, Kate Svanholm og Bodil Ove, aftalte med Annette

og Allan, at vi skulle mødes ude hos dem på Drosselvænget efter at Stenen lukkede, så ville vi feste til den lyse eftermiddag.

Da Allan, Annette, Terkel og jeg kom hjem til Drosselvænget, gad de ikke at have mere fest. Så da hele banden dukkede op, var der slukket for lyset, og vi gemte os bag forskellige møbler, hvis de nu skulle kikke ind ad vinduerne.

Selv mordet

Den første gang jeg så, at skizofreni kan føre til det yderste valg, var nok i 1980.

Jeg gik i en HF-klasse på Ribe Statsseminarium. Vi havde en god og social moral og var alle forvirrede og ulykkelige over, at en klassekammerat blev indlagt i sommerferien mellem 1. og 2. HF.

I en klasse på 24-25 studerende vil der udvikle sig forskellige klikker. Fagmæssigt, kønsmæssigt, aldersmæssigt, kulturmæssigt, fritidsmæssigt... Nogle reagerer på hinandens personligheder. Det var vi en håndfuld fra vores hold, der gjorde. Vi havde også et frit forhold til alkohol og hash.

Men nogle kan styre det, andre ikke. Har du, lad os kalde det 'anlæg' for en ustabil psykisk habitus, fx bipolar, skizofren personlighed eller lignende, kan misbrug vel gøre det hele værre. Men mens forbruget står på, føles det mindre

unormalt, og de andre i din gruppe synes at være i samme båd, og kun når virkningen hører op, er livet underligt, uvirkeligt. Derfor er det godt for din ligevægt at fortsætte, og du holder dig til den samme misbrugende gruppe. Nogle styrer gruppen ved fx at deale, så de andre gør sig afhængig af både stoffer og lederen/dealeren. Sådan så jeg vores skizofrene klassekammerats (jeg betragtede ham faktisk som en god ven) nedtur udvikle sig mod slutningen af 1. HF.

Der kan vel findes mange forskellige årsager til at ens psyke udvikler sig imod skizofreni. Dengang var vi en smule optaget af en film, "Family Life", og vi havde i en arbejdsgruppe, hvor jeg var med, i samfundsfag skrevet opgave om psykiatrien.

Han kom af og til hos mig, og jeg var omme hos ham, han boede hjemme. Han forklarede om sin storebror, som var så og så dygtig. Hvis jeg spurgte ind til forholdet imellem de to brødre, skiftede hans smil til en slags forsonende grimasse – svær at beskrive. Som om han signalerede, at det kunne have været bedre. Når han kom om til mig på mit kollegieværelse, talte vi om de andre på holdet, musik, som man nu gør. To gange lavede vi et par joints og hyggede os med det.

En aften efter den 1. havde jeg penge og inviterede ham på Weis' Stue. Min måde at 'gøre godt' på, vel. På vejen ind

til byen fortalte han om, at en masse mennesker var samlet inde omkring domkirken. Og det var hans skyld.

Det var dybt underligt.

Men han fik ret...

Hånden på låret

Første gang jeg oplevede, at der direkte, utvetydigt øvedes angreb på min intimeste osteklokke, var det på Stenbohus i Ribe.

Jeg tror bestemt, det må have været sidst på måneden eller først på den næste, for vi var rigtig mange på værtshus. Jeg gik på seminariet og havde været igennem første år med diverse tildragelser og tilegnelser af allehånde karakterer. En lille pige fra min stamklasse lagde sin hånd på mit lår – det var før MeToo – og min krop reagerede helt anderledes end mit ansigt. Overfor sad en anden pige fra klassen, som smilede stort. Jeg opfattede, at de selvfølgelig havde indgået et væddemål.

Imidlertid, det at mærke en varm, lille hånd på mit overdimensionerede (i forhold til hende) lår, sendte kraftige stik igennem mit centralnervesystem, så jeg øjeblikkelig følte både vanvid, smiger, lyst og hengivenhed, som en hund, der bliver kløet bag ørerne af sin ejerske. Sådant en, som jeg var dengang, reagerer ikke med at besvare den udfordrende

gestus. Sådan en tager en stor slurk af sin øl og bestiller en omgang til bordet. Det *må* simpelthen have været efter udbetaling af SU. Jeg havde oven i taget maksimalt statsgaranteret lån og tjente også penge som lærer i musikskolen. Ved muffen i forhold til flere af mine kammerater.

Nå, men siden den aften har den lille pige, som i dag er over tres, haft en stor plads i mit brede bryst.

1985-1990

Ry byfest

Den første gang jeg var til byfest i Ry, var helt tilbage i firserne.

Vi var en fredag aften en lille flok, fem mand høj, på Vægterkælderen i et mægtigt humør og ikke til sinds at stoppe festen, da Tove lukkede for biksen og ville forvise os til den dejlige sommernat på torvet i Ribe.

En af mulighederne for at fortsætte var at låne en kasse øl, som vi så skulle levere tilbage næste dag (altså ikke den samme men en anden og fyldt kasse), sådan gjorde man tit dengang.

Hvad vi ikke vidste, da vi fik den med, var, at det ville blive umuligt – i vores situation – at levere den tilbage næste dag.

En af os fik opsnuset en fest et sted ude på Nørremarken, hvor nogle kvindelige studerende boede. Da vi kom derud i min fars Ford, var festen så småt ved at gå i stå, de havde vist ikke flere øl, men det havde vi, så vi fik lov til at komme ind.

Efter at være blevet lempet ud henad de sommerlyse timer, var vi stadig i festhumør. Hvad gør man så? Jo, den ene af os vidste, at der var sommerfest i Ry, og det lå vel til

højrebenet, at det var det, vi skulle. Han kendte også Ry Højskole, og der kunne vi helt sikkert sove. Det med ølkassen ville vi få en rigtig god ven til at ordne. Samme ven var også leder af ungdomsklubben, hvor han, der foreslog turen til Ry, også arbejdede. Mange lærerstuderende arbejdede der.

Han vidste så også, at der stod en flaske Krabask, som smager ligesom navnet. Den måtte vi da have med. Der var vist en del øl tilbage. Alt i alt havde vi det med til den halvanden times kørsel, som man behøver i den alder og i det festhumør. Kun en af os ville ikke med, så der var god plads i bilen.

Ingen af os var særlig berusede, men vi havde jo Krabasken (som smager ligesom navnet), så de der ønskede at mærke noget, kunne bare drikke af den. Jeg nøjedes med en øl – for tænk hvis vi stødte på politiet (vi kaldte dem strømmerne). Jeg skulle i hvert fald ikke miste kortet. Lur mig, om ikke...

En af os sad og talte om en hollandsk pige, han havde mødt, som han vidste var i Ry, måske var hun på højskole, og hun blev smukkere og smukkere og mere og mere interessant, som kilometerne skred frem, så vi andre blev mere og mere spændte. Hun var rigtig nok, og ikke en kold jomfru som hende i Jørn Riels kendte grønlandshistorie. Hun hed

Gerry, udtalt med rulle-HR i forlyden, sådan som hollændere ynder, når der står et G.

Da vi undervejs var blevet en smule sultne, gjorde vi holdt ved en bager i Ødsted. Vi gik ind allesammen af en eller anden grund, måske fordi vi ikke kunne undvære hinanden eller bare stadigvæk var i fælles festmode. Men højst sandsynligt, fordi ingen af os ville kunne huske, hvad de andre ville have. Den mest flabede af os fandt ud af, at man kunne lægge rundstykker ned i en pakkemaskine (?) og hive i et håndtag, så rundstykkerne kom flyvende ud som lerduer. Altså, sådan noget kan gøre mig flov, selv den dag i dag. Men bageren opdagede vist ikke noget, og vi fik stillet sulten en smule. Jeg har nu aldrig nydt rundstykker sammen med efterhånden lunkent øl. Det kan også have været franskbrød.

Vi kom til Vejle, før en af os pludselig huskede, at han skulle huske en pige på, at hun skulle aflevere en urinprøve hos lægen inden lukketid. Måske var det så torsdag aften, vores tur var startet (?)... Vi fandt en telefonboks, og det blev bragt i orden.

Gnags skulle spille på festpladsen.

Kokken på højskolen var en god kammerat fra Ribe. Så ham måtte vi også tale med om sovepladser. Da vi var kørt fra motorvejen ved Skanderborg, og det var ved at være

morgenmadstid, kom vi forbi Gl. Ry Kro, et smukt sted, badet i morgensol og med en morgenbuffet, som lige passede til os.

Hotellets morgengæster var ikke så friske som vi, og flere af dem så skævt til os. Jeg fik på fornemmelsen, at vi nok var lidt for kåde, især de to som på bagsædet havde nydt det meste af Krabasken (som smager aht.). Vi havde jo betalt for morgenmaden, så selvfølgelig tog vi det, vi kunne spise – stående ved buffeten. Men det var så det, og vi blev anmodet om at forlægge vores morgensjov til parkeringspladsen.

Efter morgenmaden og i den stigende temperatur meldte søvnen sin ankomst. Jeg glædede mig til, at vi kunne sove i en seng på Ry Højskole. Vi fandt højskolen og parkerede lige udenfor. Det kunne ikke være bedre planlagt med en skyfri himmel og parkeringsplads mellem højskolen og den smukke sø.

Han, der havde initiativet, og som kendte højskolen og havde taget Krabask med (hvis smag jeg kun under mine fjender), gik ind for at finde kokken, som vi jo kendte ret godt, for at skaffe os et sted at sove et par timer. Det gik kun akkurat for ham selv, som jo kendte højskolen. Vi tre efterladte måtte sove i bilen. Er der et sted, jeg ikke kan sove, er det i en bil. Og temperaturen! Jeg prøvede og prøvede. Det værste var, at sidevinduet i førersiden ikke kunne rulles op

igen, hvis man åbnede det. Det lod sig kun gøre ved at tage fat i ruden og trække opad, mens man drejede på håndtaget. Nå, det var jo en bagatel i forhold til at mangle søvn.

De to rigtig gode venner, vi spillede i band sammen, som sad i Ford'en sammen med mig og sov, mens jeg prøvede at abstrahere fra de rytmer, deres 'dormiens sonos' (= nasale lydbølger), vågnede jo på et tidspunkt og mente, at vi jo skulle til byfest, og det kunne gå for langsomt (og det kunne det), så en af os gik ind i højskolelokalerne og fandt ham højskoleeksperten. Han havde fået sovet fint i fire timer, Krabask eller ej (det som smager som det staves). Kokken, som vi kendte fra Ribe, havde stadig travlt med morgenmaden og om en time frokost til de videbegærlige sommer-alumni.

På vej til byfestpladsen skulle vi da lige have tanket op og fourageret en smule. Vi fandt en tank i udkanten af Ry. Min højeste ven havde over taget rattet, da jeg var meget søvnig. Jeg fyldte tanken, gik ind, skaffede lidt øl og cola og betalte. Fint nok!

Da jeg kom ud til de andre, havde vennen bag rattet selvfølgelig rullet ned for sidevinduet. Det var jo ret varmt. Men det kunne jo ikke ruller op igen, medmindre man brugte en tang. Shit! For at komme senere problemer i forkøbet gik jeg ind og lånte en vandpumpetang og var fortrøstningsfuld, da jeg havde prøvet det nogle gange med at få sideruden hejst.

Jeg instruerede nøje min ven: "Rul op når jeg har fået fat i ruden." Det gjorde han så – bare den forkerte vej: nedad. Så jeg klemte til for at holde ruden oppe – vi udvekslede vel ikke et ord – og fik ruden til at eksplodere i flere hundrede skår. Så blev jeg halvhidsig. De andre vil nok den dag i dag påstå, at jeg blev helhidsig. Mens jeg i nogle minutter hævdede stemmen, lyttede de andre blot. Hvordan skulle de forstå, at det var min fars bil, og at jeg i forvejen nogle år forinden havde kørt den tør for motorolie og havde lovet inderligt, at jeg ville passe på den fremover og så videre. Men han, som havde medbragt Krabask (gid Fanden havde den væske) og sovet godt i mindst fire timer, mente, at det da ikke var noget at skabe sig over, det gik jo nok alligevel. Og nu skulle vi til byfest.

Festpladsen var aflang, og Gnags spillede i den fjerneste ende fra indgangen. Vi begav os fluks mod scenen, men undervejs skulle vi selvfølgelig hilse på Gerry (udtales Hrerry), som vi havde forestillet os som en aldeles hollandsk skønhed. Vi fandt hende, og hun udvekslede knus med sin dansk-europæiske ven, han som havde fortalt om hende og i øvrigt han, der rullede ruden den forkerte vej. Jeg havde efterhånden fået lyst til øl efter min mange timers lange tørlægning, så jeg besøgte ølbaren. To af de andre var til cola, så det gjorde de. Vores seneste automobilfører var fuldt

optaget af Gerry (Hrerry på hollandsk), så ham så vi først igen, da Gnags var startet.

Gnags havde en saxofonist med, som den mest ajourførte af os fremhævede som en af Danmarks bedste. Den titel synes jeg passede bedre på fx Jesper Thilo, men nej, han var jo jazzmand. Ham her var rockmand. Så var det sat på plads.

Efter en glimrende koncert og smuk dag med mange gode og tvivlsomme tildragelser skulle vi jo hjemad. Skyer var trukket ind over landet, og varmen aftaget, så den manglede siderude skulle jo enten repareres med en ny rude eller i hvert fald skulle hullet dækkes til. Efter flere telefonopkald til mekanikere, gav jeg op og kørte på jagt efter noget stabilt plastic og gaffatape. Det lykkedes at finde det, hvor kan ingen af os huske, men det afholdt mig fra at få ørebetændelse og lignende.

Aftenen efter kom vi ind på Vægterkælderen og kunne for Tove berette om en særdeles velkomponeret tur til Ry Byfest.

Og fortællingen bliver ikke ringere, hver gang den bliver fortalt.

P.s. i hvert fald to af os er ikke helt enige med mig og min hukommelse i flere ting, som jeg har beskrevet det. Den tager vi næste gang historien skal fortælles.

1990-2021

Fyrtøjet

Første gang, jeg opfordrede elever til at drikke alkohol, var omkring 1992-93.

Jeg havde på Arnum Skole overtaget en 4.-klasse fra en kollega, som havde taget orlov. Og efter at have læst H.C. Andersens Fyrtøjet, skulle vi selv lave det om til et teaterstykke, foreslog jeg – og de gik med til det.

De skrev i grupper replikker til sekvenser af historien (med min vejledning), og efter at jeg havde sat alle deres replikker sammen til et helt teaterstykke (med deres godkendelse), gik vi i gang med at øve. Målet var at opføre det til morgensamlinger om fredagen, en føljeton, og vi ville så invitere forældre og bedsteforældre med. Selvfølgelig ville det forlænge pausen op til næste fag, men jeg fik overtalt mine kolleger. Enkelte vred sig, men det gik igennem.

Vi lavede selv papmachéhoveder til hunde og heks. Vi indøvede små melodier til at forbinde scenerne, mens der blev skiftet. Vi brugte meget tid, visse forældre var sure over, at de så ikke kunne træne stavning, men jeg synes resultatet var så fedt, at det mente jeg godt, man kunne forsvare.

De yngste klasser blev imidlertid ret forskrækkede, især da soldaten skulle hugge hovedet af heksen. Enkelte græd,

og det vil jeg gerne undskylde for – hvis jeg kunne. Heksens hoved var monteret på en stang, og det tog soldaten en del hug, før hovedet røg af. Stangen skulle jo være trukket ned, men det havde vi glemmt. Hold op, vi morede os. Det gjorde de andre klasser og lærerne vist også. Det blev en føljeton ad fire fredagssamlinger.

Efterfølgende fandt jeg ud af, at de hvidtøl, som jeg havde foreslået, de skulle sidde og drikke på det, der skulle forestille at være værtshus, faktisk indeholdt over 1 % alkohol. Jeg gik til lederen med den nye viden, men han sagde, at han til enhver tid ville forsvare mit valg. I øvrigt var de fleste børn bekendt med den type bryg.

Venstrebal

Den første gang jeg spillede til bal for partiet Venstre, blev den sidste, ganske givet.

Man har som musiker vel en form for stolthed, som kun fejres til side af kraftig mammon. For SF og andre anti-kapitalistiske foretagender har jeg altid optrådt uden vederlag. Men ikke den aften. Vi var der som veltrænede professionelle.

Den aften, efter at Venstres folketingsgruppe havde fået rundvisning i Ribe, holdt møde og nydt til højre og venstre, stillede vi, Fat Freddy & The Silver Boys Chewing Gum

Gun Band Gum, op til dåd og igangsatte vores ret fabelagtige spilleplan - kendere af branchen kalder det repertoire.

Ballet startede med formand Anders' og hans kones erobring af Restaurant Kammerslusens parket til tonerne fra 'Kiss me quick', et af Elvis' hits. Bertel Haarder og kone fulgte trop samtidig med Folketingets formand, Ivar Hansen, som havde kapret den smukke Hanne Severinsen.

Efter knap en time meddelte dagens og arrangementets 'charge d'affaires', Preben Rudiengaard, os, at dagens udfordrede deltagere, Venstres folketingsgruppe, var ved at gå i koma. Vi fik den lovede hyre for at have underholdt knap en time.

Sådan kan man gå galt i byen – også som musiker.

Helmig og Hendrix

Første gang jeg hørte Thomas Helmig med en aktuel politisk kommentar, som jeg tog til mig 100% med alkoholfri begejstring var på Grøn Koncert – husker ikke lige hvor (Kolding, Vejle, Fredericia?).

En udgave af Dylan's "All Along The Watchtower" i mere eller mindre Hendrix's udgave med Helmigs danske tekst. Politisk anledning: Danmarks krigsdeltagelse mod Irak. Teksten kunne jeg ikke helt få fat i, men den var nok imod krigsdeltagelsen. Til gengæld fik jeg fat i stemningen på scenen

og engagementet og ikke mindst Aske Jacobis Hendrix-solo, som vi alle elsker.

De unge mennesker omkring Sara og mig råbte og skreg og bimlede rundt i deres sommerrus, og musikken var vel ligegyldig for dem. ... Men det er højdepunktet for mig Grøn Koncert-mæssigt, og jeg tager hatten af for Helmig, hver gang jeg hører "All Along The Watchtower".

Selv poppedrenge kan og vil noget...

Festen og pigen

Den første gang jeg faldt for en fanøpige, var det godt nok grundigt og pladask.

Jeg var til familiefest derovre på øen ud for Esbjerg. Var single igen igen. Der var bordkort, og kvinden, som jeg skulle være bordherre for, var ikke kommet, da vi satte os.

Der blev sagt velkommen, og aftenens program inklusive menu blev afsløret. Så kom der en kvinde ind ad døren, bærende på et større maleri, satte det ved gavebordet og kiggede rundt. Lyshåret, køn, smilende, røde læber, rød læderjakke, og det lod som om hun kendte alle i salen – undtagen mig. Min kusine, som stod for bordplanen, rejste sig og vinkede hende hen til vores bord. Og det var jo mig, hun skulle sidde ved siden af. Hun nikkede, stadig smilende, til mig og de andre ved bordet, sagde hej og så'n. Så rejste manden, der

sad til højre for hendes plads, sig op og trak stolen ud for hende. Hun sagde pænt tak med et lille fnis, som om, nej, det skulle han da ikke. Åh, nej, tænkte jeg, det skulle jeg jo have gjort. Men jeg har altid været lidt langsom i det. Langsom og ofte akavet. Især dengang hvor jeg var midt i fyrrerne.

Det gik fint med snakken, maden og pauserne. Der blev røget mellem retterne – der var højt til loftet. Jeg holdt op som 39-årig, men jeg har altid kunnet lide duften – blot ikke fra sure cigarer og de der Camel, Gauloises, Gitanes et eller andet. Så kalder man det vel heller ikke duft, men hørm.

Nå, min bror og jeg skulle give en lille optræden, hvilket vi åbenbart altid gør til familiefester. Bedre end en tale, og vi havde fået tid mellem hovedretten og desserten. Vi stillede op med to guitarer, nodestativ og tekster og spillede og sang, og folk lo og klappede – sådan skulle den skæres. Et recitativ til flamenco, en sang: "It's Now Or Never" med dansk tekst ... OG – og det havde jeg nok ikke helt gennemtænkt; men jeg vidste jo heller ikke, at hun kom til at sidde ved siden af mig, ... den sidste sang var på en ældre sang af en fannik, som desværre ikke kunne være med til festen, da han var ude at spille. Det var hendes mand, det var hans sang, vi havde mishandlet og gjort til vores i cirka fire minutter.

Så da jeg kom hen til min plads igen, undskyldte jeg stort for udåden, men hun slog det hen og havde syntes, det

egentlig var meget godt, det vi havde lavet. Således beroliget, begav jeg mig ud i resten af aftenen, ramt i nakkehvirvler, rygrad, de dyreste indvolde og mit danse-gen af små bløde, stikkende, pirrende pile med dopamin i stedet for gift.

Musikerne spillede bare totalt okay, og der blev danset, skal jeg love for. Og jeg blev inviteret ud at danse af flere livlige og søde kvinder. Hvad bedre var: jeg lod mig overtale! Musikere (hvilket jeg bilder mig selv ind, jeg er) danser ellers ikke meget, det fratager dem jo chancen for misbilligelse som musikpoliti eller den for erhvervet så nødvendige adskillelse mellem kunstner og forbruger. Men på Fanø danser ALLE. Og det fandt man jo ud af. Jeg tog flere omgange med min borddame og hendes sprælske kollega, mine kusiner og et par andre. Og det var en på sønderjysk *glant awten*.

Så kom tidspunktet, hvor jeg måtte hjemad. Jeg havde lovet min søn at køre ham og et par kammerater til fodboldkamp, så jeg skulle tidligt op næste dag. Både min borddame og hendes kollega prøvede på at overtale mig til at blive – men jeg er jo mig. Jeg gik ud på herrernes toilet for at tømme blæren, så mig selv i øjnene og lænede hovedet op ad spejlet, lukkede øjnene og sagde højt: “For fanden, tag dig sammen – BLIV!” Men jeg tog mig sammen og forlod den glade fest og de glade kvinder. Jeg gav dem et knus, så dem i øjnene og sagde ‘ses!’

På vejen hjem til Vejen undrede jeg mig lidt over min tilstedeværelse den aften. På trods af det lave alkoholindtag havde jeg følt mig nærmest fri. I gode og venlige hænder. Accepteret og vellidt. Jeg var tilfreds, nærmest lykkelig.

Og jeg var forelsket i en fanøpige.

Fodfetich

Den første gang, jeg fik fire kvinder til at udstille deres fødder, var i London.

VUC Vestjylland havde i fællesskabets, kulturens og den almene tilforladeligheds navn sammensat et program for os undervisere. Vi skulle bl.a. til Oxford og på vejen forbi til Blenheim Castle, hvor Churchill osv. Men det vigtigste var selvfølgelig London, Wembley og pubcrawl ...

Men der var også tid på hotellet til tæt kollegialt samvær og udforskning. Jeg havde desangående i et øjeblik vildfarelse udtalt, at jeg havde en fodfetich. Det er der mange, der har. Men jeg sad jo i en kreds af kvindelige kolleger, kun et par mænd, og lovede en pint til de lækreste fødder. Ingen mænd deltog.

Det blev sjovt.

En julefrokosthistorie ...

Første gang jeg fandt ud af, at det at holde trit med alvorlig nedsvælgen af snaps, det kræver sin mand, var ved en julefrokost på Fanø – underligt nok. Min eks holdt frokost for sin kunstnergruppe, og jeg var med.

Jeg har altid elsket kulturelt samvær, og julefrokoster er ikke det værste, de hører jo til i den bedre ende af dansk kultur.

En af de kunstneriske deltagere, en kendt fannisk guitarist, havde bedt om ordet. Han ville læse op: 'Ved Frokosten' af Johs. V. Jensen. Men han skulle lige have et vist udstyr på plads og parat: en flaske snaps. Jeg anede processen - udfaldet var uvist.

Ganske rigtigt. Nogle udvalgte passager i digtet ender med 'skaal', hvor vores oplæser så skålede med fortælleren. De af os andre, der mente, at det hørte sig til at være med - skålede med. Deriblandt jeg. Her skal nævnes, at der på bedste fanniske vis var forskellige kryddersnapse på bordet, han havde dog valgt en jævn Brøndum.

Han læste op med sin nedarvede dialekt, tilnærmelsesvist københavnsk (og det lyder jo godt – om end digteren er fra Nordjylland), og holdt tonen, en kunstnerisk en af slagsen, og mit humør – samt de andres – steg jævnt. Det er ellers en lettere trist historie om en mand, et jeg, der ser tilbage på et par af sine ekser. Alligevel blev situationen en opvakt milepæl i min fortolkning af digtet, som jeg læste første gang i

gymnasietiden, hvor jeg mest var optaget af 'aa' i stedet for bolle-å. Nu ved jeg, det mest handler om snaps.

Efter oplæsningen var der stående klap – de af os, der kunne.

En øjenåbner for mig blev, at for diabetikere, type1, er det pinedød nødvendigt med insulin (selvom alkohol nogle gange virker forstærkende på stoffet; det er nødvendigt alligevel, man skal bare holde øje). Vores kære oplæser havde glemmt sin insulin i Sønderho. Heldigvis var der en venlig sjæl, vist hans gamle mor, som en lille halv time efter bragte medicinen. Og så var aftenen reddet.

Behøver jeg at nævne, at alle var og fortsatte i et vældigt humør.

SKAAL!

Liza Minelli

Første gang jeg hørte og så Liza Minelli irl, var i Lucca. Min kæreste og jeg havde været oppe i en lille bjerglandsby, Cardoso, ikke så langt væk fra vores lejlighed.

Vi rendte på en rigtig hyggelig mand, som viste sig at være af engelsk-skotsk oprindelse. Han var professor i Geneve og boede ud til søen. Han fortalte om sin gamle hjemby på grænsen til Skotland, og at de stadigvæk 'technically' var

i krig med russerne. Det grinede vi meget af, mens vi drak hans lokale rødvin med brød og ost, vindruer og oliven til. Det blev en såkaldt episk eftermiddag deroppe i hans utrolig autentiske bjerghytte, som nok var mere et hus – men i bjerge er der jo mest hytter, er der ikke?

Katja, som var vores guide og chauffør, tog fotos af os på forskellige pittoreske lokaliteter. Fotos, jeg holder meget af.

Dagen efter skulle Liza Minelli give koncert lige nedenfor vores lejlighed på Piazza Napoleone. Vi inviterede derfor både professoren og hans gæster til Lucca og snacks og middag i lejligheden.

Hold op, hvor det pisede ned, da hun endelig gik på scenen. Pladsen var nærmest tom for tilskuere (på trods af verdensnavnet!!!), og vi blev oppe i lejligheden – undtagen vore gæster, som tog den nede fra pladsen og regnen. Liza, 'with a z', tog den også i regnen. Ingen nykker der, hun gik frem forrest på scenen, mens musikerne holdt sig bagerst og gav den alt, hun havde med sig, dem alle sammen, "Cabaret", "New York, New York", "All that jazz",... alle ... Måske var omkring 2-300 mødt frem på trods og i kærlighed. Stående, våde ovations. Våde gæster, indvortes, udvortes.

Fantastisk aften. Gæsterne tog glade hjem.

Desværre holdt vi ikke kendskabet ved lige. Håber, han stadig lever, den kære professor fra byen, der stadigvæk, teknisk set, er krig med russerne.

Bruce the Boss

Første gang jeg var til Bruce Springsteen-koncert, var det en fest.

The Boss delte ud, gavmildt og engageret, som kun en dreng fra New Jersey kan.

For mange år siden mødte min eks-kæreste og jeg et Jersey-par i Lucca ved to varme Toscana-borde, det var ved Del Neni i en smøge, en dejlig restaurant, drevet af to søstre, som kunne huske os fra gang til gang. Manden ved nabobordet henvendte sig, og vi introducerede os. Da han så sagde, han var tandlæge i New Jersey, var mine første ord: Bruce The Boss, og de lyste op, og vi var alle fire *blinded by the Light*, fælles genkendelse og reference.

Tandlægen afslørede, at Bruce's yndlingsbar hedder The Runner, hvor han i øvrigt ofte 'sat in', når der var musik og jam. No posh feelings! The Runner, forklarede han, er en betegnelse, småsmuglere fik under forbudstiden, eller rettere de drenge, som drønedede frem og tilbage mellem smuglerne på stranden og spritgangsterne. Han har sikkert gennem

årene kendt flere Jersey-girls og er mere kendt for "Jersey Girl", end nummerets ejer, Tom Waits.

Apropos, så lærte jeg "Blinded by the Light" at kende i Manfred Mann's Earth Band's udgave. Nummeret kunne i Bruce's udgave lige så godt mht. fraseringen have være Thin Lizzy's. Der er så mange historier og socialrealisme fra bossens hånd og hjerte, at det renser menneskers bevidsthed og skam. Historier, som fra gammel tid har været ethvert samfunds.

Nå, men vi var til Springsteen i Horsens i Casa Arena i 2016. Til fest. Legendarisk sangskriver og sanger med et lige så legendarisk E-Street Band, to legendariske guitarister og performere, Little Steven (Van Zandt) og Nils Lofgren. Trods sidstnævntes absolut fanstatiske evner som guitarist, fik han ikke meget plads til sine brillante soloer. Bossen var boss og tog de fleste soloer. Bevares, han er boss, men god på guitar er han ikke.

De to soloer, Lofgren fik, nærmest udstillede bossens egenrådighed. MEN det var jo ikke det væsentlige. Det væsentlige var glæden, fællesskabet om numrene og tiden dengang, siden og lige NU!

Bag ved mig lidt til venstre stod et par yngre kvinder, ikke alt for unge, og i et mægtigt humør, så opstemte og "Blinded by the Light", at den ene piftede MEGET højt,

nærmest (i gennemsnit) hvert halve minut, og mit venstre øre har det ikke godt med skingre lyde. Da jeg mente, at nu havde hun piftet nok for en hel aften, vendte jeg mig mod hende, bøjede mig ned, så hende direkte i øjnene og sagde fortroligt, men tilstrækkeligt højt, så de omkringstående sagens kunne høre det: "Næste gang du pifter mig ind i ørerne, kysser jeg dig lige midt på munden."

Hun holdt herefter op med sine pift. Kvinder, der kommer i denim med hvid T-shirt under og pifter hele tiden, er vel rigtige Bruce-fans. Fred være med det. Hun truttede med munden, vi nøjedes med at skåle med vore plasticbægre.

Bandet spillede i tre en kvart timer, og bossen var ikke væk fra scenen mere end et T-shirtskift.

Som ofte på sine ture havde han fået lavet en passage i en halvkreds ud blandt publikum, så han kunne løbe rundt og indsamle forslag til numre, bandet skulle spille, skrevet på skilte, og det var som regel ikke hans sange. Det nummer, jeg husker bedst er Chuck Berry's "You Never Can Tell". Sikkert fordi "Pulp Fiction" er en af mine mange yndlingsfilm. Han skulle lige høre deroppe på scenen, om de andre kendte nummeret. De stod og så ud, som om de ikke rigtigt huskede. Bruce instruerede og lidt efter... Yup! "One, two, three, four", og så kørte det. "It was a teenage wedding ..."

Bossen gav sig mange procent og os alle det, vi kom efter.
Vi gik under det sidste ekstranummer, som vi hørte på vejen
om til bilen et par kilometer væk på en mark.

Det var i D-dur, gæt hvilket.

2021 -

Uffe Steen Trio & Vestbo Trio på Tobakken

Første gang jeg hørte to trioer sammen var onsdag d. 21. september 2022

Hvad skal man sige? Hvad skal man føle og mærke? Eminent teknik, rytmisk og melodisk empati, synkront, komplementært sammenspil er måske til en vis grad underdrevne beskrivelser. For de to trioer, smeltet sammen til enhed, bærer det videre.

Det var så den anden koncert i sekstettens turné dette år. Onsdag aften i Esbjerg. Mellem klokken 20 og lidt over 22 i den lille af Tobakkens to sale. Vi var omkring 40 tilhørere. Der var købt kun 35 billetter i forsalg! Jeg mindes den aften omkring 1980 på Svendsgade gymnasium, hvor to verdensstjerner spillede, Tania Maria og Niels-Henning Ørsted Pedersen, hvor vi var ca. 70 tilhørere – halvdelen kom fra Ribe. Nå, tanker er tanker. Men den her koncert fortjente at have haft et kæmpe publikum. Alle feinschmeckere inden for jazz, blues, funk, latin vil elske den musik, som strømmer ud af de mange strenge (som skal stemmes hen ad vejen) og trommernes hvirvlende intensitet, til tider bragende højdepunkter.

Sættenes højdepunkter for mig: "Cast in Stone" i e-mol , "Lady Sunshine", "Time Machine".

Når to bassister har det sjovt og gladeligt akkompagnerer hinanden, når to trommeslagere finder og giver plads i lyd-billedet, når to guitarister skiftevis støtter og støttes af hinanden, samtidig med at alle seks har øvet tilstrækkeligt til at få alt, TUTTI, til at hæve sig over scene og gulv, ja så kan man vel ikke forlange mere. Jo, måske at musikken hænger sammen. Og sjældent har jeg oplevet bedre sammenkog af det hele, end denne aften i Tobakkens lille sal.

Lyrisk, funky, rockende, skønt, sjovt, groovy ...

Fra min stol er det næsten for lavt at rose musik af den kaliber. Men man kan jo ikke lade være, *musik-addicted* som man er. Så sjældent, man får lyst til at anmelde musik, fordi der altid er noget, man skal gå på kompromis med, bl.a. for og imod. Onsdag aften d. 21. september var oplevelsen så positiv, at kompromiset giver sig selv – *nothing*.

En stor tak til Tobakken og Uffe Steen og Michael Vestbo, guitarer. Thomas Sejthen og Jesper Smalbro, kontra- og el-basser. Jesper Bo Knudsen og Eddi Jarl, trommer (+lidt træk-harmonika).

Vildt

Første gang, jeg fik en dyrekølle foræret, var tilbage i 2019.

Min lillebror er jo blevet storvildtjæger, og vi kan bare det med at skyde og ramme i min familie (undtagen jeg), og han havde forbarmet sig.

I pakken på frokostbordet kom en frossen dyrekølle. Jeg var glad. Jeg har altid elsket vildt og vildtsovs. Kartoffler, rødkål, tyttebær, rødvin - hele genren. Fik det oftest i Sønderjylland.

Nu her cirka knap fire år senere er den i ovnen. Marineret i overgemt rødvin, hvidløg, timian, salt, peber i halvandet døgn.

Langtidsstegning har jeg bestemt ved 130 grader. En duft af død, stegende rå og krydderier med bacon omkring breder sig i min lejlighed og minder mig om min dobbeltmoral.

At elske noget er ikke altid godt - selvom det både dufter og smager godt.

Jeg ser frem til kød, sovs (findes ikke bedre), rødkål, grønne bønner og tyttebær.

Måske en sjat Cotes du Rhone.

Jazz i Esbjerg

Den første gang, jeg hilste på en kærlig forening af to rigtige mennesker fra et statsligt fjendskab, var en lørdag aften.

Jazzfestival i Esbjerg. Der var jazzjam med Gert Jakobsen og hans trio. Og ukrainske Alexander på tenorsax brillerede

på sin Selmer fra 1947, men kendte ikke lige den sang, det lettere (!) bedagede band afslutningsvis spillede til hans ære: "Alexander's Ragtime Band". Efter hele musikseancen hilste vi på parret, Alexander og hans russiske kone (navn?), som stadigvæk øver sig på det danske sprog, forsikrede han os om.

Andre navnkundigheder, som jammede: Brian Svendsen, altsax, Jacob Pedersen, sang, Nicolas Kock, kontrabas...

Jazzklassikere, især New Orleans, vi fik de bedste og kendteste sange.

Jeg var inviteret i byen af min eks-kæreste. Vi startede på Esbjerg Bryghus og hørte et ungt, meget vellydende og super-sammenspillet band, som jeg desværre ikke husker navnet på. Stedet var proppet med ungdom – en håndfuld gamle øl- og musikentusiaster, segmentet jeg efterhånden henregner mig selv til. Fra unge til ældre musikere. OG godt øl begge steder.

En mega-god aften. Tak til Esbjerg jazz - og Margit...

Fredagsøl på efterløn

Første gang jeg gik på efterløn, var det en lettelse, en følelse af frihed. Jeg er dog blevet klogere – og tænk, hvis der kommer en gang nummer to. Det værste er imidlertid, at den

igennem en lang uges arbejde længe ventede første fredagsøl er nu overladt til min fantasi - og daglige tørst...

Forretninger

Den første gang jeg kom på at opremse datidens (60'erne-70'erne) forretninger er lige nu. Her i det herrens år 2023.

Fra kirken i nord til mælkeudsalget ved siden af min fars smedje lå på venstre side købmand Christensen nede ved åen. Over broen, jeg tager venstre side først, lå en smed, mest til landbrugsmaskiner, derefter forsamlingshuset over for en købmand Seemann, som kom der en masse nyopførte boliger, deriblandt Levin taxa, hvor der havde været marker mens jeg boede i Nørregade. En ny gade, Østergaardsvej var kommet til. Lige efter var der i mange år en vognmandsforretning lige over for Gørding Brugsforening, som var flyttet nede fra midtbyen for at blive større. Næste erhverv var elektriker, elværk, varmeværk mejeri, derefter Egon Nielsens radio og tv, men det var også nybygget (der havde tidligere ligget en gård). Så kom farvehandler, Daugaard Møbler, bogtrykker, damefrisør, skoforretning (senere boghandel), bager Funder, Henriksens Manufaktur, slagter, Niddes kiosk/biografen, Brugsen, Stöckler kjoler og tekstiler (senere Frydenlund) og til sidst før jernbanen købmand Kristiansen.

På den anden side af banen Hans Nissen, tøjekvipering, Risoms bageri, doktor Ravn, ESSO, Sørensens kolonial, Lønnes hønseri, som var den sidste på den side.

Den anden vej, mod nord, starter vi med mælkeudsalget, min fars smedeforretning, iskiosk, gartner Melballe, Madsens Hotel (senere Bykroen), apoteket, Gørding Mølle lige før banen.

Efter banen Hotel Gjørding, skomager, urmager, sy- og garnbutik, Melballes blomsterbutik, biludstilling, slagter Engholm, Tatol, barber Hermansen, skrædder, vaskeriet, Slik-Peter, Heines cykler og legetøj, købmand Rasmussen, Isenkræmmer Jepsen, blikkenslager Egon Hansen, Leo G. Jensen Møbler og snedkeri, købmand, tobak Bøje Eriksen (Baun), missionshuset, skolen, snedker Burkal, brugsen, gartner, Thuesen, Getes pølser og is, Gørding kirke. Efter kirken lå der en gammel bykro, som var den første bykro. Der boede min morfar, mormor og oldemor.

Tidligere havde også min mor og hendes søskende boet der. Det er der, hvor den nyeste del af kirkens parkeringsplads er anlagt.

Efterskrift

Anette og jeg mødtes i 1984. Vi gik på hhv. Tønder og Ribe seminarier.

I 1989 blev jeg gift med Anette. Vi boede nu i Gesten.

Anette fødte i september den dejligste lille pige, som kom til at hedde Sara Marie Hauge Nissen. Sara er i dag 33 år og bor i Aalborg.

I april 1991 kom en dejlig, lille supermand til verden. Simon Hauge Nissen blev hans navn. Han er i dag 32, er blevet gift med Susanne Green Nahnsen, de bor i Sønderris lige uden for Esbjerg. Midt i maj 2023 fødte Susanne en dreng, som hedder .

Og jeg blev farfar.

I 1996-97 skiltes Anette og jeg. Vi solgte huset i Gesten, og børnene og jeg flyttede til Vejen, hvor vi boede, indtil Sara og Simon kom i uddannelse. Jeg flyttede til Esbjerg d.1. januar 2012.

I dag bor jeg på 2. sal med udsigt til havn, vand og Fanø.

Sådan set kunne jeg blive ved at mindes. Jeg kan fx tænke på perioderne set ovenfra i stedet for i bakspejlet. Jeg kunne tilføje mange flere episoder o.l. Jeg kan gå i detaljer med

flere emner. Jeg kan fortælle om mine mange kvindebe-
kendtskaber. Jeg kan fortælle meget mere om min familie,
tæt på og længere væk. Men noget har jeg vel lov til at
holde for mig selv.